

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 176 (XX) — Nr. 520

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 10 iulie 2008

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
M.59.	— Ordin al ministrului apărării pentru aprobarea Instrucțiunilor privind mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol	2–40
4.316.	— Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului privind aprobarea Programului de studii psihopedagogice în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru pregătirea personalului didactic	40–46
	ACTE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI	
574.	— Decizie privind difuzarea programelor locale de radiodifuziune	47

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL APĂRĂRII

ORDIN

pentru aprobarea Instrucțiunilor privind mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

În temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. r) și ale art. 33 alin. (1) din Legea nr. 346/2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apărării,

ministrul apărării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Instrucțiunile privind mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentelor instrucțiuni se abrogă Instrucțiunile pentru asigurarea tehnică a materialului

de rachete și artilerie antiaeriană din înzestrarea unităților de rachete și artilerie antiaeriană ale Comandamentului Apărării Antiaeriene a Teritoriului (R-1), ediție 1967*).

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul apărării,
Teodor Viorel Meleșcanu

București, 23 iunie 2008.
Nr. M.59.

*) Instrucțiunile nu au fost publicate în Buletinul Oficial, deoarece aveau ca obiect reglementări din sectorul de apărare a țării și securitate națională.

ANEXĂ

INSTRUCȚIUNI

privind mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol/Ground Based Air Defense — GBAD, denumită în continuare *tehnică GBAD*, este parte componentă a mentenanței tehnicii și echipamentelor din înzestrarea Ministerului Apărării în general, a Statului Major al Forțelor Aeriene, în special, și constituie ansamblul de măsuri și acțiuni care concurează la menținerea sau restabilirea parametrilor normali de funcționare ai acesteia, în scopul îndeplinirii misiunilor pentru care este destinată.

(2) În cazul tehnicii GBAD, precum și al autospecialelor destinate susținerii logistice a acesteia, prevederile prezentelor instrucțiuni se aplică numai părții speciale. Pentru mentenanța părții șasiu-motor sau autotractor se aplică prevederile instrucțiunilor de mentenanță pe linia tehnicii de blindate, automobile și tractoare.

Art. 2. — Mentenanța tehnicii GBAD, executată atât pe timp de pace, cât și în situații de criză și la război, are ca scop asigurarea unei disponibilități tehnice ridicate necesare desfășurării integrale a procesului pregătirii de luptă al marii unități și marii unități GBAD și se realizează prin executarea atât a întreținerilor tehnice în conformitate cu documentația specifică fiecărui tip de tehnică GBAD, cât și a reparațiilor, etalonărilor, verificărilor metrologice, inspecțiilor și controalelor tehnice.

Art. 3. — (1) În funcție de starea tehnicii și de momentul efectuării lucrărilor, mentenanța tehnicii GBAD poate fi preventivă, corectivă și complexă.

(2) Mentenanța preventivă cuprinde un ansamblu de activități întreprinse pentru menținerea sistemelor tehnicii în condiții normale de funcționare, prin înlocuirea sistematică a

elementelor și executarea unor lucrări de revizie periodică, reglaj, diagnosticare și control, planificate la intervale stabilite în funcție de durata de utilizare, normele de rulaj în kilometri sau mile parcurse, timp de funcționare în ore, număr de lovituri trase etc.

(3) Mentenanța corectivă cuprinde activități desfășurate pentru restabilirea capacității normale de funcționare a sistemelor defecte, precum reparațiile de mică, medie sau mare amploare, care au ca scop repunerea în stare de funcționare a tehnicii defecte și/sau deteriorate, ca urmare a uzurii normale ori a participării la acțiunile militare. Astfel de activități de mentenanță cuprind operații precum testarea/diagnoza, localizarea și remedierea defecțiunilor prin înlocuirea sau repararea elementelor defecte, verificarea și executarea reglajelor.

(4) Mentenanța complexă îmbină operațiile de mentenanță preventivă cu cele ale mentenanței corective, aplicate în funcție de anumite criterii funcționale și economice specifice utilizării sistemelor. Verificările executate cu ocazia întreținerilor zilnice și observațiile operatorilor tehnicii sunt completate cu activitatea de determinare a parametrilor echipamentelor, agregatelor și sistemelor principale, cu aparatură de testare/diagnosticare tehnică, în scopul stabilirii „punctului critic”, la care trebuie intervenit cu lucrări de mentenanță corectivă.

(5) În cadrul mentenanței preventive se vor executa cu prioritate activitățile de testare/diagnosticare, remediere oportună a defectelor identificate, reglaje, control și întrețineri tehnice, prin care se va evalua starea de funcționare a tehnicii/nivelul de disponibilitate al acesteia, pentru crearea unei baze de date necesare abordării mentenanței corective, în concordanță cu comportarea tehnicii în exploatare.

Produs electronic destinat exclusiv informării gratuite a persoanelor fizice asupra actelor ce se publică în Monitorul Oficial al României

(6) Pentru tehnica GBAD care înglobează tehnologie digitală, lucrările de mentenanță preventivă se realizează de către personalul specializat prin utilizarea, deopotrivă, a operațiunilor manuale de măsurare, corectare/ajustare a valorilor parametrilor, cât și prin utilizarea echipamentelor și softurilor de testare și diagnoză/Built-in Test Equipment — BITE încorporate în acest tip de tehnică.

Art. 4. — (1) Mentenanța preventivă a tehnicii GBAD se realizează:

a) în cadrul unităților și subunităților GBAD, de către structurile de mentenanță ale acestora, respectiv formațiuni logistice la nivel de pluton/baterie/batalion, secție de mentenanță la nivel brigadă;

b) la producătorul tehnicii sau la operatorii economici interni/externi specializați pentru lucrări a căror complexitate excedează posibilitățile și competențele unității/subunității sau necesită echipamente de testare, diagnosticare și remediere specializate.

(2) Mentenanța corectivă a tehnicii GBAD se realizează:

a) în cadrul unităților și subunităților, prin intermediul structurilor de mentenanță organice;

b) la producătorul tehnicii sau la operatorii economici interni/externi specializați, pentru lucrări a căror complexitate excedează posibilitățile și competențele unității sau necesită echipamente de testare, diagnosticare și remediere specializate;

c) prin afilierea la parteneriatele/conferințele specifice unui tip de tehnică, în cadrul Agenției NATO pentru întreținere și aprovizionare/NATO Maintenance and Supply Agency — NAMSA sau al unui alt organism internațional care contractează servicii de mentenanță de la operatori economici specializați, pentru sprijinul logistic al tehnicii de același tip, deținut de mai multe state.

(3) Echipamentele de deservire pentru instalațiile și autospecialele care deservește tehnica GBAD sunt reprezentate de macarale și mașini de încărcat/transportat rachete sau containere cu rachete, mașini de verificat instalații de lansare și rachete, mașini de transport și de alimentare cu combustibili speciali, compresoare de înaltă presiune, simulatoare de trageri, dispozitive și instalații de antrenament, dispozitive auxiliare de încărcat etc.

Art. 5. — (1) În toate situațiile, la baza stabilirii volumului și periodicității lucrărilor de mentenanță ce se execută la tehnica GBAD stau prevederile documentației tehnice ce însoțește sistemul/produsul, elaborată de fabricant.

(2) Calitatea mentenanței tehnicii GBAD depinde de:

a) gradul de pregătire a personalului de operare și mentenanță;

b) executarea corectă și la intervalele prevăzute de documentația tehnică a lucrărilor de mentenanță;

c) respectarea întocmai a prevederilor instrucțiunilor de operare a tehnicii;

d) asigurarea condițiilor de mediu prevăzute de instrucțiunile specifice ale tehnicii pe timpul operării și mentenanței;

e) utilizarea, în procesul mentenanței, numai a sculelor, dispozitivelor, verificatoarelor și aparatelor de măsură, verificate metrologic și conforme cu cele prevăzute de documentația tehnică;

f) utilizarea materialelor specifice și consumabilelor prevăzute de instrucțiunile specifice tehnicii pentru executarea mentenanței;

g) respectarea întocmai a procedurilor pentru conservarea tehnicii neutilizate și a materialelor prevăzute pentru executarea acestor operațiuni.

Art. 6. — (1) Activitățile de mentenanță a tehnicii GBAD se organizează și se execută potrivit prevederilor următoarelor documente:

a) instrucțiunile de mentenanță specifice categoriei de tehnică GBAD;

b) documentația privind întreținerile tehnice și reparațiile specifice tipului de tehnică;

c) ordinele și dispozițiile privind mentenanța tehnicii.

(2) Lucrările cu caracter preventiv, verificările, diagnosticările, întreținerile tehnice, precum și reparațiile executate pe bază de diagnosticare urmăresc menținerea/refacerea parametrilor de performanță inițiali/nominali.

(3) Unitățile specializate în furnizarea de produse sau servicii în domeniul mentenanței tehnicii GBAD, precum unități de mentenanță, operatori economici interni/externi sau organisme/agenții specializate, sunt obligate să asigure și să mențină un volum suficient de documentație tehnică, conform nivelului de clasificare pentru care are acces la informații, documentație tehnologică de mentenanță și să fie autorizate din punctul de vedere al standardelor de asigurare a calității, impuse de producător.

Art. 7. — Tehnica GBAD care se găsește în dotarea unităților și subunităților subordonate este de o mare diversitate și cuprinde:

a) complexe/sisteme de rachete sol-aer;

b) complexe/sisteme de artilerie antiaeriană;

c) sisteme mixte de apărare antiaeriană;

d) sisteme automatizate de conducere a acțiunilor de luptă;

e) stații de cercetare și indicare a țintelor;

f) echipamente de deservire, conform celor definite la art. 4 alin. (3).

Art. 8. — (1) Mentenanța tehnicii GBAD cuprinde următoarele activități:

a) controlul tehnic;

b) testarea/diagnosticarea funcționării corecte a diferitelor sisteme din compunerea tehnicii;

c) întreținerea tehnicii;

d) clasificarea din punctul de vedere al disponibilității;

e) recuperarea și evacuarea tehnicii deteriorate sau avariate;

f) repararea tehnicii;

g) reclamațiile.

(2) Activitățile ce se înscriu în domeniul mentenanței tehnicii GBAD vizează: executarea oportună a lucrărilor de întreținere tehnică prevăzute de documentația tehnică, etalonări ale echipamentelor de testare specifice, verificări metrologice ale aparatului de măsură și control comune și speciale, efectuarea analizelor fizico-chimice ale combustibililor speciali ai rachetelor sau pulberilor, utilizarea corectă a softului dedicat pentru operare/mentenanță și înlocuirea lui cu versiuni actualizate furnizate de producător, înlocuirea oportună a subsansamblurilor la expirarea resursei tehnice, efectuarea testelor de lot ale rachetelor, conform documentației tehnice și de mentenanță etc.

Art. 9. — Controlul tehnic reprezintă activitățile efectuate în scopul evaluării nevoilor de lucrări de întreținere și reparare pentru menținerea tehnicii la nivelul cerințelor operaționale. Se execută, de regulă, de către operatorul tehnicii, mecanicul conductor, servantul, echipajul, specialistul etc. și reprezintă principala sursă de informații pentru mentenanța tehnicii.

Art. 10. — (1) Testarea/diagnosticarea reprezintă totalitatea activităților efectuate pentru determinarea stării tehnice și de întreținere a echipamentelor și executarea unor reglaje, în limitele și de condițiile prevăzute în documentația tehnică, norme sau instrucțiuni.

(2) Testarea/diagnosticarea se execută periodic de către personalul specializat, ca urmare a constatărilor rezultate în urma controlului/controlului tehnic sau la încheierea reparațiilor.

Art. 11. — (1) Întreținerea reprezintă un ansamblu de activități, efectuate în scopul menținerii parametrilor funcționali, în valori nominale, prin care se realizează:

- a) menținerea stării de disponibilitate a tehnicii;
- b) siguranța în funcționare;
- c) durata maximă de funcționare între două reparații sau până la ieșirea din exploatare a tehnicii GBAD;
- d) prevenirea defecțiunilor și deteriorărilor pe timpul utilizării;
- e) încadrarea consumurilor de carburanți, lubrifianți și lichide speciale, piese de schimb, în special componentele electronice speciale și materiale, în limita normelor stabilite prin acte normative, documentație și manuale tehnice.

(2) Întreținerile tehnice pot fi: zilnice, săptămânale, lunare, bilunare, trimestriale, semestriale, anuale și bianuale, în funcție de prevederile documentației de mentenanță specifice fiecărui tip de tehnică GBAD.

Art. 12. — (1) Diagnosticarea tehnicii GBAD presupune:

a) evaluarea funcțională a tehnicii GBAD conform următoarelor criterii: gradul de imobilizare, defecțiunile sau deteriorările survenite;

b) stabilirea nivelului de mentenanță, respectiv a nivelului eșalonului la care tehnica trebuie evacuată, în vederea disponibilizării.

(2) După diagnosticare, tehnica GBAD se clasifică astfel:

a) tehnica disponibilă, respectiv aptă pentru utilizare conform destinației;

b) tehnica indisponibilă, respectiv neutilizabilă o perioadă de timp, determinată de starea tehnică în care se află, cu nevoi de întreținere, reparații sau în conservare.

(3) Evaluarea funcțională se execută împreună cu evaluarea costurilor economice pentru refacerea stării operaționale.

(4) În cazul în care valoarea lucrărilor de refacere a resursei depășește 60% din valoarea de înlocuire, tehnica se propune pentru scoatere din funcțiune și valorificare, conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 13. — În situații de criză și la război, recuperarea și evacuarea tehnicii GBAD deteriorate sau avariate se execută în conformitate cu prevederile art. 126—140 din „L-11/2002, Instrucțiuni privind mentenanța tehnicii și echipamentelor din înzestrarea Ministerului Apărării Naționale pe timp de pace, în situații de criză și la război”, aprobate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.30/2002*).

Art. 14. — (1) Repararea tehnicii GBAD cuprinde totalitatea activităților efectuate pentru restabilirea funcționalității la nivelul condițiilor tehnice sau parametrilor nominali, prin remedierea defecțiunilor agregatelor sau prin înlocuirea lor cu altele noi.

(2) În funcție de complexitatea operațiunilor derulate, reparațiile executate la tehnica GBAD pot fi:

a) reparație de nivelul 1 — Rp. N1 — cuprinde înlocuirea unor piese, panouri, blocuri funcționale, ansambluri și agregate cu altele noi existente în completele de piese, scule și accesorii;

b) reparație de nivelul 2 — Rp. N2 — cuprinde demontarea parțială sau pe ansambluri a panourilor, blocurilor funcționale, agregatelor, precum și înlocuirea uneia sau mai multor blocuri și agregate principale;

c) reparație de nivelul 3 — Rp. N3 — cuprinde demontarea totală a tehnicii, remedierea defecțiunilor, confecționarea, restabilirea și înlocuirea pieselor și ansamblurilor uzate, executarea acoperirilor galvanice, repararea ansamblurilor și blocurilor demontabile, înlocuirea parțială sau completă a cablajelor, operațiunile de reglare și acord al tehnicii, precum și vopsirea în întregime, conform tehnologiei și condițiilor de reparație.

Art. 15. — Reclamațiile reprezintă totalitatea măsurilor întreprinse pentru monitorizarea comportării tehnice în exploatare, centralizarea și transmiterea la producător/reparator a constatărilor privind defecțiunile apărute pe timpul exploatării sau neîndeplinirea condițiilor prevăzute în specificațiile tehnice.

Art. 16. — Sistemul de mentenanță a tehnicii GBAD este organizat pe nivele de mentenanță, stabilite în funcție de complexitatea lucrărilor, durata de imobilizare a tehnicii, dotarea cu echipamente, aparatură și utilaje specifice, de calificarea personalului și condițiile de lucru, astfel:

a) nivel de bază — nivelul „O” — Operator, executat la nivelul structurilor GBAD — baterie, batalion, cuprinde intervențiile de mentenanță IM1 până la IM2, așa cum sunt definite la art. 17; acest nivel presupune imobilizarea de scurtă durată a tehnicii GBAD;

b) nivel intermediar — nivelul „I” — Intermediate, executat la atelierul/secția de reparat tehnică și armament/grupa de mentenanță tehnică GBAD, cuprinde intervențiile de mentenanță IM1 până la IM3, așa cum sunt definite la art. 17; acest nivel presupune imobilizarea pe durată medie de timp a tehnicii GBAD;

c) nivel general — nivelul „D” — Depot, intervenție majoră, executat la operatorii economici interni/externi specializați/centrele de mentenanță, cuprinde intervențiile de mentenanță IM4 până la IM5, așa cum sunt definite la art. 17, cu imobilizarea pe durată de timp relativ mare a tehnicii GBAD;

d) nivelul „F” — Factory, executat la facilitățile producătorului de tehnică militară sau prin grija organismelor/agențiilor internaționale specializate în asigurarea suportului logistic pentru diferite sisteme de arme, la care utilizatorii categoriei/tipului de tehnică sunt afiliați; acest nivel cuprinde intervențiile de mentenanță IM5, așa cum sunt definite la art. 17.

Art. 17. — Intervențiile de mentenanță definesc complexitatea lucrărilor și sunt asociate locului unde acestea se execută, fiind clasificate astfel:

a) intervenția de mentenanță nr. 1 — IM1 — cuprinde/presupune lucrări de verificare, întrețineri tehnice curente, respectiv întrețineri tehnice zilnice, întrețineri înainte și după îndeplinirea unei misiuni, care sunt executate, de regulă, la nivelul subunității de către operator, folosind scule, dispozitive și materiale din lotul individual/de bord, tehnica fiind repusă în stare de funcționare, de regulă, în aceeași zi de luptă;

b) intervenția de mentenanță nr. 2 — IM2 — presupune operațiuni de întrețineri tehnice de volum mare și reparații de nivel 1, de mică amploare, tehnica fiind repusă în stare de funcționare, de regulă, în ziua următoare;

c) intervenția de mentenanță nr. 3 — IM3 — cuprinde reparații de nivel 1, cu volum mare de lucrări, tehnica devenind disponibilă, de regulă, în ziua următoare;

d) intervenția de mentenanță nr. 4 — IM4 — cuprinde reparații de nivel 2 și/sau de nivel 3, în funcție de complexitatea tehnicii, tehnica devenind disponibilă pentru luptă după 3-4 zile de la primirea în reparație;

e) intervenția de mentenanță nr. 5 — IM5 — cuprinde lucrări de reparații de nivel 1, 2 și 3, care depășesc posibilitățile structurilor operaționale, executate de forțe și mijloace mobile de reparații din subordinea statelor majore ale categoriilor de forțe ale armatei și ale comandamentelor de armă, precum și în unități productive fixe, militare și civile, din zona de responsabilitate. Perioada de imobilizare depășește 4 zile. După reparare, tehnica poate fi distribuită altor unități, potrivit aprobărilor primite de la eșaloanele superioare.

Art. 18. — Sensul unor termeni și definiții, precum și acronimele din prezentele instrucțiuni sunt redată în anexa nr. 1.

* Ordinul nr. M 30/2002 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, deoarece avea ca obiect reglementări din sectorul de apărare a țării și securitate națională.

CAPITOLUL II

Conducerea mentenanței tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

SECȚIUNEA 1

Organizarea și conducerea mentenanței tehnicii GBAD

Art. 19. — Mentenanța tehnicii GBAD se realizează prin:

a) utilizarea eficientă și menținerea permanentă în stare de disponibilitate a tehnicii GBAD din înzestrarea structurilor GBAD;

b) organizarea și executarea activităților necesare repunerii în stare de funcționare a tehnicii GBAD indisponibile.

Art. 20. — Activitatea de mentenanță a tehnicii GBAD se planifică, se organizează și se execută pe baza:

a) deciziei comandantului structurii care are în înzestrare/subordine sau deservește tehnica GBAD, privind modul de îndeplinire a misiunii primite;

b) fondurilor financiare, planificate și asigurate pentru achiziția produselor și serviciilor necesare mentenanței;

c) prevederilor instrucțiunilor privind mentenanța tehnicii și echipamentelor din înzestrarea Ministerului Apărării și ale instrucțiunilor de mentenanță specifice pentru mijloacele tehnice GBAD;

d) prevederilor manualelor tehnice, ordinelor și dispozițiilor comandantului și ale eșaloanelor superioare;

e) conținutului documentațiilor tehnice elaborate de fabricant sau reparator;

f) prevederilor altor dispoziții legale care reglementează activitatea de mentenanță.

Art. 21. — Pentru organizarea mentenanței tehnicii GBAD se au în vedere:

a) modul de organizare a structurilor GBAD;

b) gradul de asigurare cu tehnică a structurilor GBAD;

c) misiunile, concepția de întreținere a structurilor GBAD;

d) modul de organizare a dispozitivului de luptă;

e) caracteristicile terenului în care este dispusă tehnica;

f) condițiile climatice;

g) capacitățile și înzestrarea formațiunilor de logistică pentru mentenanță, depozitarea și manipularea echipamentelor și materialelor;

h) dispunerea surselor de aprovizionare, a atelierelor de reparat tehnică și armament, a grupelor/plutoanelor/bateriilor/batalioanelor logistice din organica unităților/marilor unități, a batalioanelor subordonate direct statelor majore ale categoriilor de forțe ale armatei sau altor comandamente/direcții centrale și a societăților comerciale de profil;

i) nivelul stocurilor de piese de schimb, materii prime și materiale;

j) normele tehnice de consum;

k) gradul de asigurare a echipamentului de lucru și de protecție pentru personalul de mentenanță;

l) normele de securitate și sănătate în muncă, protecție a mediului, supraveghere tehnică și metrologie legală, aplicabile pentru fiecare tip de tehnică GBAD;

m) gradul de asigurare a sculelor și echipamentelor de testare/măsurare verificate metrologic.

Art. 22. — (1) Conducerea mentenanței tehnicii GBAD trebuie să se desfășoare, la toate eșaloanele, în concordanță cu prevederile doctrinei sprijinului logistic și să respecte principiile logisticii, referitoare la responsabilitatea, autoritatea, prevederea, cooperarea, flexibilitatea, simplitatea, economia, vizibilitatea, promptitudinea, disponibilitatea, mobilitatea și continuitatea, astfel încât prin măsurile luate să se asigure

păstrarea stării de disponibilitate a tehnicii GBAD la termenele prevăzute de instrucțiuni.

(2) Conducerea mentenanței tehnicii GBAD presupune:

a) cunoașterea permanentă a situației reale de la structurile GBAD subordonate;

b) menținerea unei legături permanente cu șefii logisticii/similari de la eșaloanele subordonate, cu atelierelor de reparat tehnică și armament, cu depozitele de tehnică/armament/muniții și materiale tehnice subordonate și îndrumarea permanentă a activității acestora;

c) raportarea oportună către eșaloanele superioare a problemelor ce apar în domeniul mentenanței tehnicii GBAD și care depășesc posibilitățile sau competențele proprii structurilor GBAD;

d) informarea oportună a comandantului, șefului de stat major, șefilor logisticii/similari ai structurilor, precum și a tuturor celor interesați asupra problemelor privind activitatea de mentenanță a tehnicii GBAD;

e) mentenanța tehnicii GBAD se realizează de către organele și formațiunile destinate în acest scop și concură în mod hotărâtor la asigurarea nivelului operațional al structurii GBAD.

Art. 23. — (1) Analizele privind mentenanța tehnicii GBAD au un conținut diferențiat, în funcție de eșalonul la care se desfășoară.

(2) La structurile GBAD de nivelul baterie/batalion, aceste analize vizează, în principal:

a) nivelul de disponibilitate al tehnicii;

b) natura și cauzele defecțiunilor apărute, comportarea tehnicii reparate;

c) modul de completare a documentației tehnice de exploatare;

d) starea de întreținere a tehnicii și modul în care s-au executat întreținerile tehnice;

e) modul de respectare a normelor de tehnica securității muncii și de prevenire a incendiilor;

f) starea completelor de piese de schimb și accesorii;

g) modul în care s-au executat aprovizionarea, distribuția și consumul materialelor, pieselor de schimb și consumabilelor pentru executarea mentenanței;

h) modul de utilizare a resurselor financiare pentru asigurarea mentenanței.

(3) La nivelul eșalonului bază aeriană/brigadă de rachete sol-aer/similare, analizele privind mentenanța tehnicii GBAD vizează, în principal:

a) disponibilitatea tehnicii, defecțiunile caracteristice apărute, cauzele acestora, măsurile luate de organul logistic pentru înlăturarea operativă a lor și prevenirea apariției acestora;

b) periodicitatea și calitatea executării lucrărilor de mentenanță și modul de completare a documentației tehnice de exploatare;

c) situația resurselor de funcționare a tehnicii specifice și evidența consumului acestora;

d) modul de îndeplinire a ordinelor și dispozițiilor logistice;

e) introducerea în exploatare și urmărirea funcționării tehnicii noi și a celei reparate;

f) modul în care s-au planificat, asigurat și utilizat fondurile bănești, materialele și piesele de schimb necesare mentenanței;

g) modul de executare a scoaterii din funcțiune/declasării și casării tehnicii și materialelor de resort și scăderilor din evidența contabilă;

h) gradul de asigurare a materialelor din completele cu piese de schimb și accesorii, precum și starea tehnică a acestora;

i) activitatea pe linia respectării normelor de securitate și sănătate în muncă, protecție a mediului, supraveghere tehnică și metrologie legală;

j) activitatea pe linia prevenirii și stingerii incendiilor;

k) măsurile ce trebuie întreprinse de organul logistic al unității și din structurile GBAD subordonate pentru lichidarea deficiențelor și îmbunătățirea activităților de logistică.

(4) La comandamentele operaționale analizele privind mentenanța tehnicii GBAD conțin informații referitoare la:

a) disponibilitatea tehnicii, cauzele defecțiunilor caracteristice și măsurile care au fost luate pentru prevenirea și înlăturarea acestora și creșterea nivelului operațional;

b) recepționarea, instalarea în dispozitiv și introducerea în exploatare a tehnicii noi, modul de comportare al acesteia în exploatare;

c) situația resursei de funcționare a tehnicii, preocuparea organelor de logistică pentru asigurarea consumului rațional al acesteia;

d) implicarea organelor de logistică în fundamentarea și susținerea demersurilor pentru prelungirea resursei tehnicii GBAD;

e) modul de îndeplinire a atribuțiilor de către persoanele cu funcții de răspundere privind logistica tehnicii GBAD.

(5) La statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei analizele privind mentenanța tehnicii GBAD vizează:

a) disponibilitatea tehnicii, cauzele defecțiunilor caracteristice și măsurile care au fost luate pentru prevenirea și înlăturarea acestora și creșterea operativității;

b) calitatea lucrărilor de mentenanță preventivă și preocuparea organelor de logistică pentru îmbunătățirea acestora;

c) recepționarea, instalarea în dispozitiv și introducerea în exploatare a tehnicii noi, modul de comportare a acesteia în exploatare;

d) preocuparea organelor logistice de la toate eşaloanele pentru asigurarea de piese de schimb și materiale tehnice, includerea prevederilor în planurile de aprovizionare, urmărirea și asigurarea aprovizionării unităților și subunităților subordonate, consumarea rațională a pieselor de schimb și a materialelor;

e) asigurarea și modul de utilizare a fondurilor bănești pentru mentenanța tehnicii GBAD;

f) situația resursei de funcționare a tehnicii, preocuparea organelor de logistică pentru asigurarea consumului rațional al acesteia;

g) implicarea organelor de logistică în fundamentarea și susținerea demersurilor pentru prelungirea resursei tehnicii GBAD;

h) modul de planificare, organizare și desfășurare a activităților de mentenanță a tehnicii specifice;

i) îndeplinirea prevederilor planurilor de reparații, recondiționări și fabricații;

j) situația afluirii și defluirii tehnicii la/de la reparații.

SECȚIUNEA a 2-a

Atribuțiile personalului cu diferite funcții în cadrul structurilor logistice

1. Atribuțiile personalului din cadrul Serviciului logistic al Statului Major al Forțelor Aeriene, privind conducerea mentenanței tehnicii GBAD

Art. 24. — Pentru conducerea mentenanței tehnicii GBAD, Serviciul logistic al Statului Major al Forțelor Aeriene are atribuții privind:

a) planificarea mentenanței tehnicii, echipamentelor, construcțiilor, instalațiilor și materialelor;

b) asigurarea financiar-contabilă;

c) verificarea respectării normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv protecția mediului;

d) activitatea de supraveghere tehnică și metrologie legală.

Art. 25. — Pentru planificarea mentenanței tehnicii, echipamentelor, construcțiilor, instalațiilor și materialelor, următoarele structuri din cadrul Serviciului logistic al Statului Major al Forțelor Aeriene au stabilite responsabilități, după cum urmează:

Art. 26. — (1) Secția planificare logistică are atribuții privind:

a) ținerea evidenței statistice a tehnicii și a consumului resursei acesteia;

b) evaluarea stării de disponibilitate a tehnicii;

c) întocmirea planului de mentenanță a tehnicii și transmiterea extraselor corespunzătoare către unitățile subordonate și operatorii economici specializați în furnizarea serviciilor de mentenanță;

d) fundamentarea necesarului de produse și servicii de mentenanță, pe categorii de tehnică și priorități;

e) coordonarea executării activităților de mentenanță în Statul Major al Forțelor Aeriene și urmărirea derulării serviciilor de mentenanță executate în beneficiul Statului Major al Forțelor Aeriene de către terți;

f) fundamentarea achizițiilor de produse și servicii necesare mentenanței;

g) planificarea și executarea controalelor în unități, pentru verificarea/evaluarea modului de executare a mentenanței.

(2) Secția management contracte și achiziții răspunde de executarea achizițiilor de servicii de mentenanță, conform planului anual de achiziții publice aprobat.

(3) Secția asigurare a resurselor materiale răspunde de aprovizionarea cu materiale și obiecte de inventar necesare executării mentenanței.

Art. 27. — Pentru asigurarea financiar-contabilă a mentenanței, Secția management contracte și achiziții din cadrul Serviciului logistic răspunde de:

a) evaluarea și transmiterea către Secția planificare și monitorizare programe a nevoilor bugetare anuale pentru mentenanța tehnicii GBAD;

b) coordonarea execuției bugetare în domeniul mentenanței, pe baza planurilor aprobate.

Art. 28. — Pentru verificarea aplicării normelor de securitate și sănătate în muncă, protecție a mediului, supraveghere tehnică și metrologie legală, structura specializată din cadrul Serviciului logistic răspunde de:

a) aprobarea planului anual de verificări tehnice oficiale ale instalațiilor mecanice sub presiune și instalațiilor de ridicat, întocmite și înaintate de unitățile subordonate;

b) avizarea propunerilor anuale înaintate de unitățile subordonate, privind echipamentele de testare specifice și aparatura de măsură și control ce urmează a fi calibrate/verificate metrologic, precum și perioadele de executare a acestor operațiuni;

c) monitorizarea respectării normelor de supraveghere tehnică și metrologie legală;

d) promovarea, în vederea aprobării de către șeful Statului Major al Forțelor Aeriene, a documentației tehnice pentru autorizarea unităților subordonate, pe linia respectării normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv a celor de protecție a mediului.

Art. 29. — (1) Biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer este structura de specialitate a Serviciului logistic al Statului Major al Forțelor Aeriene care planifică, organizează,

coordonează și controlează activitatea de mentenanță pentru tehnica specifică din forțele aeriene, în țară și străinătate, la pace, în situații de criză și la război.

(2) Se subordonează șefului Secției planificare logistică și planifică/organizează activități în următoarele domenii:

a) mentenanța tehnicii, echipamentelor, instalațiilor și materialelor specifice;

b) achiziția de tehnică, armament, echipamente, instalații și servicii specifice;

c) derularea activităților în cadrul contractelor de achiziții/modernizare a tehnicii specifice sau pentru prelungirea resursei tehnice;

d) scoaterea din funcțiune, declasarea, demilitarizarea, casarea și valorificarea tehnicii și echipamentelor specifice excedentare și/sau cu resursa tehnică expirată;

e) supravegherea tehnică a mijloacelor de măsurare specifice;

f) transportul tehnicii, echipamentelor și materialelor specifice pentru realizarea procesului de mentenanță;

g) planificarea bugetară pentru achiziția produselor și serviciilor necesare sprijinului logistic al tehnicii GBAD;

h) elaborarea proiectelor de acte normative specifice și a concepțiilor logistice și de dezvoltare;

i) conceperea documentelor de conducere a activităților pentru realizarea sprijinului logistic al tehnicii specifice.

(3) Biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele responsabilități:

a) menținerea unei stări ridicate de disponibilitate a tehnicii specifice din Statul Major al Forțelor Aeriene;

b) planificarea, organizarea și urmărirea executării lucrărilor de etalonare a aparaturii de testare, verificarea metrologică a aparaturii de măsură și control și verificarea la Inspekția de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat — ISCIR a tehnicii specifice și echipamentelor de deservire a acesteia;

c) elaborarea cerințelor privind sprijinul logistic pentru tehnica specifică, prevăzută să intre în înzestrare sau să fie modernizată;

d) fundamentarea propunerilor de scoatere din funcțiune a tehnicii specifice;

e) elaborarea cerințelor tehnice privind achiziția serviciilor de mentenanță și de recepție a acestora;

f) fundamentarea nevoilor bugetare pentru executarea mentenanței la tehnica specifică și realizarea sprijinului logistic al acțiunilor marilor unități, unităților și subunităților de artilerie și rachete sol-aer din Statul Major al Forțelor Aeriene;

g) avizarea actelor normative specifice mentenanței, a concepțiilor logistice și de înzestrare cu tehnică specifică.

Art. 30. — (1) Biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are atribuții în domenii ce concură la asigurarea mentenanței tehnicii GBAD, astfel:

(2) În domeniul executării mentenanței tehnicii, echipamentelor, instalațiilor și materialelor specifice, biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele atribuții:

a) ține evidența statistică a tehnicii GBAD;

b) evaluează starea de disponibilitate a tehnicii GBAD;

c) întocmește planurile de mentenanță pentru tehnica GBAD, precum și extrase către unitățile subordonate și operatorii economici specializați în executarea lucrărilor de mentenanță;

d) fundamentează necesarul de servicii de mentenanță pentru tehnica specifică pe categorii și priorități;

e) coordonează executarea activităților de mentenanță la tehnica specifică;

f) monitorizează derularea serviciilor de mentenanță executate în beneficiul Statului Major al Forțelor Aeriene de către terți;

g) avizează tehnologiile de executare a mentenanței la tehnica specifică;

h) coordonează recepționarea serviciilor de mentenanță la tehnica specifică, prestate de operatori economici specializați;

i) fundamentează achizițiile de servicii de mentenanță;

j) execută controale curente în unitățile subordonate Statului Major al Forțelor Aeriene pentru verificarea modului de executare a mentenanței la tehnica specifică.

(3) În domeniul achiziției produselor specifice și serviciilor de mentenanță biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele atribuții:

a) evaluează necesarul de produse/servicii de mentenanță la tehnica specifică;

b) elaborează propuneri privind planul anual al achizițiilor publice;

c) elaborează cerințele tehnice pentru caietele de sarcini, întocmește rapoarte justificative;

d) participă la evaluarea ofertelor de achiziționare a serviciilor;

e) coordonează recepția serviciilor și elaborarea documentelor aferente recepției, inclusiv a celor justificative de plată.

(4) În domeniul scoaterii din funcțiune, declasării, demilitarizării, casării și valorificării tehnicii și echipamentelor specifice, excedentare și/sau cu resursa tehnică consumată, biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele atribuții:

a) avizează procesele-verbale de scoatere din funcțiune/procesele-verbale de declasare, fișele tehnice, rapoartele de evaluare și propune modul de valorificare a mijloacelor fixe specifice;

b) stabilește bunurile materiale care se reintroduc în evidența contabilă, în cazul valorificării prin casare a tehnicii și echipamentelor specifice;

c) avizează tehnologiile de demilitarizare a tehnicii de artilerie și rachete sol-aer ce urmează a fi transferată fără plată instituțiilor publice, în vederea expunerii statice ambientale sau muzeale.

(5) În domeniul supravegherii tehnice specifice, biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele atribuții:

a) avizează planurile anuale de etalonări și verificări metrologice a aparaturii de măsură și control utilizate pentru mentenanța tehnicii specifice din unitățile subordonate;

b) întocmește planurile pentru etalonările stațiilor mobile de încercare și control al raketelor și pentru calibrările aparaturii de testare specifice fiecărui tip de sistem GBAD;

c) întocmește planurile anuale de executare a analizelor fizico-chimice pentru combustibili speciali de rachetă;

d) întocmește planurile de etalonări și verificări ISCIR pentru aparatura de deservire.

(6) În domeniul pregătirii tehnico-ingineresti de specialitate, biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer are următoarele atribuții:

a) elaborează cerințe privind sprijinul logistic, referitoare la volumul și structura serviciilor de pregătire a personalului pentru operarea și mentenanța sistemelor nou-intrate în înzestrare, în cadrul programelor de achiziții de tehnică specifică;

b) coordonează pregătirea personalului tehnico-ingineresc privind executarea mentenanței tehnicii specifice; pentru aceasta, planifică, organizează și execută convocări de specialitate la nivelul Statului Major al Forțelor Aeriene;

c) participă la evaluarea pregătirii personalului privind cunoașterea tehnicii și realizarea măsurilor de sprijin logistic specifice, în cadrul exercițiilor tactice reale sau simulate, care se desfășoară cu sau fără executarea tragerilor de luptă sol-aer;

d) participă la planificarea, pregătirea și desfășurarea examenelor de acordare și confirmare a titlurilor de specialiști de clasă în arma artilerie și rachete sol-aer.

2. Atribuțiile personalului din compartimentele de mentenanță ale structurilor logistice din cadrul marilor unități/unităților operative/tactice pe timp de pace

Art. 31. — Șeful logisticii la brigadă/regiment coordonează activitatea pe linie de mentenanță a marii unități/unității, răspunde nemijlocit de starea de funcționare a tehnicii de luptă din înzestrarea acesteia și are următoarele responsabilități:

a) să cunoască starea tehnicii GBAD din înzestrarea brigăzii/regimentului, precum și ordinele, instrucțiunile, dispozițiile și manualele referitoare la mentenanța acesteia;

b) să întocmească planul anual de mentenanță a tehnicii din înzestrare, al cărui model este prezentat în anexa nr. 2, precum și planul de aprovizionare cu piese de schimb și materiale specifice mentenanței;

c) să ia măsuri pentru prevenirea apariției deranjamentelor, deteriorărilor sau avariilor la tehnică;

d) să cunoască și să respecte prevederile instrucțiunilor privind managementul frecvențelor tehnicii GBAD;

e) să cunoască și să ia măsuri pentru înregistrarea corectă a građațiilor corespunzătoare frecvențelor stabilite la tehnica de luptă;

f) să îl informeze permanent pe comandantul unității despre existentul și disponibilitatea tehnicii GBAD din înzestrare, precum și despre oportunitatea și calitatea reparațiilor executate la aceasta;

g) să controleze modul de păstrare și de folosire a pieselor de schimb și materialelor de întreținere, urmărind în același timp consumul acestora;

h) să controleze periodic modul de completare a documentelor de evidență a exploatării;

i) să controleze modul de organizare și executare a lucrărilor de mentenanță de către formațiunile și personalul destinat acesteia;

j) să controleze, pe baza buletinelor de analiză, calitatea muniției de artilerie, pulberilor, combustibililor speciali, carburanților, lubrifianților și lichidelor speciale existente sau care sosesc în unitate, precum și modul de folosire a acestora;

k) să organizeze și să îndrume activitatea comisiilor de inventariere a materialelor specifice tehnicii GBAD din înzestrarea unității, astfel încât acestea să respecte întocmai ordinele și instrucțiunile date pe această linie;

l) să organizeze și să conducă activitățile de etalonare, verificare metrologică periodică și verificare ISCIR la tehnica specifică, aparatura de măsură și control din înzestrare și echipamentele de deservire a tehnicii GBAD;

m) să planifice și să execute controale periodice cu scopul de evaluare a stării de funcționare a tehnicii GBAD din înzestrarea unității și să ia măsuri de remediere a deficiențelor constatate;

n) să organizeze convocări de instruire a personalului care execută lucrări de mentenanță, pentru asigurarea cunoașterii de către acesta a echipamentelor specifice și a programelor informatice aferente, a echipamentelor de testare și normelor de securitate și sănătate în muncă;

o) să urmărească comportarea tehnicii nou-intrate în înzestrare sau aflate în garanție după executarea reparațiilor;

p) să ia măsuri pentru remedierea lipsurilor constatate de către comisiile de control ale eșaloanelor superioare, raportând despre aceasta la termenele stabilite.

Art. 32. — Șeful biroului planificare/conducere logistică la comandamentul bazei aeriene/brigăzii/regimentului se subordonează șefului logisticii/șefului de stat major și răspunde de organizarea și conducerea activităților de mentenanță a subunităților subordonate acestuia, precum și de activitatea ofițerilor din compartimentul de mentenanță.

Art. 33. — Șeful biroului planificare/conducere logistică are următoarele atribuții:

a) să cunoască tehnica din înzestrarea unității, existentul, starea tehnică și de întreținere, precum și toate ordinele, instrucțiunile și dispozițiile care reglementează folosirea, întreținerea, păstrarea, depozitarea, repararea, controlul tehnic și evidența exploatării;

b) să organizeze și să conducă procesul de exploatare a tehnicii de luptă din înzestrare;

c) să organizeze și să execute verificarea stării tehnice a tehnicii din înzestrare și să ia măsuri în vederea prelungirii duratei de funcționare între două reparații;

d) să verifice pregătirea tehnicii în vederea deplasărilor și măsurile de securitate a tehnicii și a personalului;

e) să urmărească completarea loturilor pieselor de schimb și accesoriilor individuale și de grup;

f) să participe la recepția materialelor sosite din import sau reparate, urmărind calitatea acestora și întocmirea actelor de reclamație în termenele de garanție;

g) să își însușească modernizările executate la tehnica de luptă și particularitățile impuse de acestea în procesul de exploatare;

h) să organizeze și să conducă activitatea de întocmire a bazelor de date/fișelor de evidență statistică a comportării în exploatare a tehnicii;

i) să organizeze și să conducă desfășurarea lucrărilor de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate, luând măsuri pentru executarea lor calitativă și în volum complet;

j) să planifice și să verifice executarea lucrărilor de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate;

k) să organizeze ținerea evidenței tuburilor electronice speciale și a consumului resursei acestora și să analizeze cauzele ieșirii acestora din funcțiune;

l) să organizeze activitatea de exploatare și verificare metrologică a aparaturii de măsură și control, instalațiilor de ridicat, măsurare și sub presiune, în conformitate cu instrucțiunile și ordinele în vigoare;

m) să planifice și să organizeze executarea la timp a controalelor și reviziilor la tehnică;

n) să facă propuneri pentru schimbarea regimului de păstrare a rachetelor;

o) să organizeze și să controleze activitățile ce se referă la transportul, manipularea, depozitarea și analiza combustibililor speciali pentru rachete, luând măsuri pentru respectarea regulilor specifice de securitate și sănătate în muncă, respectiv de protecție a mediului;

p) să organizeze și să controleze modul de executare a operațiunilor de inventariere la tehnica GBAD.

3. Atribuțiile personalului de conducere din cadrul unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță

Art. 34. — Șeful batalionului logistic al brigăzii/regimentului de rachete sol-aer coordonează activitatea formațiunilor de mentenanță din subordine și răspunde nemijlocit de starea de funcționare a tehnicii de luptă din înzestrarea batalionului logistic, precum și de buna organizare și realizare a mentenanței acesteia, fiind obligat:

a) să cunoască foarte bine existentul și starea tehnicii specifice din înzestrarea batalionului logistic;

b) să cunoască ordinele, instrucțiunile, dispozițiile referitoare la modul de funcționare și mentenanța tehnicii din înzestrare și să aplice în practică prevederile acestora;

c) să urmărească ținerea evidenței mijloacelor materiale, conform prevederilor instrucțiunilor în vigoare;

d) să participe la întocmirea planului anual de mentenanță, luând măsuri din timp pentru ducerea lui la îndeplinire;

e) să întocmească planul de aprovizionare cu piese de schimb și materiale de întreținere, respectând normele și instrucțiunile în vigoare;

f) să îndrume subunitățile în organizarea și executarea lucrărilor de mentenanță și a celor de conservare a tehnicii, precum și de folosire a carburanților și lubrifianților;

g) să monitorizeze deranjamentele, avariile și accidentele produse la tehnica de luptă, frecvența apariției acestora, subsistemele/componentele a căror rată de defectare ridicată generează indisponibilitatea prelungită a tehnicii, să participe la cercetarea cauzelor care au produs deranjamentele;

h) să cunoască dotarea cu echipamente și aparatură specifică, precum și încadrarea cu specialiști a atelierului de mentenanță al unității, pentru a organiza repararea tehnicii de luptă în cadrul acestuia, în concordanță cu resursele tehnice și umane de care dispune;

i) să participe în cadrul comisiilor la verificarea stării tehnice a tehnicii GBAD, în vederea prelungirii resursei tehnice sau introducerii în reparație;

j) să participe la recepția tehnicii nou-intrate în înzestrare sau a celei ieșite din reparație, în cadrul comisiilor constituite în acest scop;

k) să întocmească oportunitățile de reclamație pentru tehnica aflată în termen de garanție în urma executării reparațiilor sau în baza prevederilor contractului de achiziție;

l) să urmărească executarea la timp a etalonărilor și verificărilor metrologice la tehnica din înzestrare;

m) să organizeze distribuirea oportună a mijloacelor materiale cu durată de întrebuințare limitată, precum vopsele, baterii de acumulatori, diferite materiale perisabile etc.;

n) să întocmească procesele-verbale de declasare, scoatere din funcțiune și casare a bunurilor materiale din înzestrare în conformitate cu normele și instrucțiunile în vigoare;

o) să execute inventarierea bunurilor materiale conform prevederilor instrucțiunilor în vigoare;

p) să țină evidența strictă a consumului de piese de schimb și materiale de întreținere existente în depozitele unității.

Art. 35. — Șeful secției/atelierului de mentenanță al batalionului/regimentului/brigăzii/bazei aeriene se subordonează comandantului de batalion/regiment/bază aeriană, răspunde nemijlocit de îndeplinirea planului de mentenanță, de calitatea reparațiilor, de starea materialelor primite în reparație, precum și de amenajarea și utilizarea locurilor de realizare a mentenanței și atelierelor mobile din cadrul grupului de ateliere și are următoarele atribuții:

a) să organizeze și să conducă activitatea de mentenanță a secției/atelierului;

b) să cunoască elementele constructive și modul de funcționare a tehnicii GBAD ce se repară, procesul tehnologic de reparație a acesteia, precum și posibilitățile de reparație ale secției/atelierului;

c) să cunoască ordinele, instrucțiunile și documentația tehnică referitoare la reparația tehnicii GBAD;

d) să cunoască elementele constructive, modul de funcționare și de folosire a utilajelor și echipamentelor secției/atelierului;

e) să participe la întocmirea planurilor de mentenanță și să asigure îndeplinirea lor în părțile ce îi revin;

f) să organizeze și să conducă pregătirea tehnică de specialitate a personalului din subordine, în scopul ridicării permanente a gradului de calificare a acestuia;

g) să controleze gradul de cunoaștere a procesului tehnologic de reparații de către personalul din subordine;

h) să organizeze activitatea de control al calității reparațiilor și să asigure îndeplinirea de către personalul secției/atelierului a normelor orare stabilite de instrucțiunile specifice;

i) să organizeze folosirea corectă a aparaturii de măsură și control, a utilajului și pieselor de schimb, precum și a sculelor și materialelor din dotare;

j) să planifice executarea etalonărilor și verificărilor metrologice la aparatura și utilajele din dotarea atelierelor;

k) să asigure aprovizionarea atelierelor cu piese de schimb și materiale necesare pentru executarea reparațiilor la tehnică;

l) să verifice încadrarea consumului de piese de schimb și materiale în normele legale și să întocmească la timp documentele pentru scăderea lor, conform instrucțiunilor în vigoare privind evidența bunurilor materiale;

m) să organizeze întreținerea, verificarea și repararea periodică a utilajelor din ateliere;

n) să asigure grupul de ateliere cu documentația tehnică necesară pentru executarea reparațiilor la tehnică.

Art. 36. — Șeful logisticii batalionului de artilerie antiaeriană/rachete sol-aer/tehnice se subordonează șefului de stat major, răspunde de buna funcționare și exploatare a tehnicii de luptă pe care o are în primire, precum și de asigurarea tehnică a acesteia și are următoarele atribuții:

a) să cunoască tehnica de luptă din înzestrarea batalionului, precum și modul de organizare și realizare a mentenanței acesteia;

b) să cunoască instrucțiunile referitoare la exploatarea, repararea și asigurarea cu piese de schimb și materiale a tehnicii din dotarea batalionului;

c) să asigure realizarea întocmai a planului de mentenanță a tehnicii din dotarea batalionului;

d) să organizeze și să conducă nemijlocit întreținerile tehnice care se execută la tehnica din dotarea batalionului și să ia toate măsurile pentru menținerea acesteia într-o permanentă stare de funcționare;

e) să verifice personal starea tehnicii din dotarea batalionului și modul de completare și actualizare a registrelor și formularelor de evidență a exploatării;

f) să cunoască în permanență existentul și starea tehnicii din dotarea batalionului și să informeze despre aceasta comandantul/șeful de stat major;

g) să verifice starea tehnică a mașinilor speciale și a agregatelor;

h) să organizeze și să conducă personal pregătirea tehnică din dotarea batalionului pentru introducerea în reparație;

i) să raporteze la timp comandantului nevoile de materiale de întreținere și piese de schimb necesare întreținerilor tehnice;

j) să țină evidența consumului de carburanți, lubrifianți, lichide speciale, piese de schimb și a altor materiale, în scopul încadrării în prevederile normelor în vigoare;

k) să ia măsuri pentru prevenirea deranjamentelor, deteriorărilor, avariilor și accidentelor de circulație, raportând comandantului de batalion cauzele care au dus la producerea lor, precum și măsurile luate;

l) să permită adăpostirea sau parcare tehnicii de luptă din dotarea batalionului numai după ce aceasta a fost în prealabil întreținută, reglată și gresată;

m) să verifice modul de cunoaștere și de aplicare în practică, de către personalul din subordine, a normelor de prevenire și stingere a incendiilor;

n) să verifice modul de cunoaștere și de respectare a normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv a măsurilor de protecție a mediului;

o) să raporteze comandantului despre necesarul de verificări metrologice/etalonări pentru tehnica din înzestrare, în conformitate cu normele de supraveghere tehnică și metrologie legală;

p) să organizeze dispunerea/depozitarea tehnicii aflate în exploatare/conservare, cu respectarea normelor de pază și stingere a incendiilor (PSI) specifice;

q) să raporteze comandantului modul în care au fost lichidate deficiențele constatate de către comisiile de control din partea eşaloanelor superioare.

Art. 37. — Comandantul bateriei/plutonului logistic/tehnice de la batalionul de artilerie antiaeriană/rachete sol-aer/tehnice se subordonează șefului de stat major, răspunde de buna funcționare și exploatare a tehnicii pe care o are în primire, precum și de asigurarea tehnică a acesteia și are următoarele atribuții:

a) să cunoască în detaliu tehnica din înzestrarea batalionului deservit de formațiunea logistică pe care o conduce, precum și modul de organizare și realizare a mentenanței acesteia;

b) să cunoască în detaliu instrucțiunile referitoare la exploatarea, repararea și asigurarea cu piese de schimb și materiale a tehnicii din dotarea batalionului;

c) să asigure realizarea întocmai a planului de mentenanță a tehnicii din dotarea batalionului;

d) să organizeze întreținerile care se execută la tehnică și să ia toate măsurile pentru menținerea acesteia într-o permanentă stare de funcționare;

e) să verifice personal starea tehnicii pe care o are în primire și modul de completare și de actualizare a registrelor și formularelor de evidență a exploatarei;

f) să conducă personal pregătirea tehnicii pe care o are în primire pentru introducerea în reparație;

g) să raporteze la timp șefului logisticii nevoile de materiale de întreținere și piese de schimb necesare întreținerilor tehnice;

h) să țină evidența consumului de carburanți, lubrifianți, lichide speciale, piese de schimb și a altor materiale, în scopul încadrării în prevederile normelor în vigoare;

i) să ia măsuri pentru prevenirea deranjamentelor, deteriorărilor, avariilor și accidentelor de circulație;

j) să organizeze instruirea personalului din subordine privind respectarea normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv de protecție a mediului;

k) să organizeze protecția împotriva incendiilor în locurile în care este dispusă tehnica de luptă pe care o are în primire.

CAPITOLUL III

Pregătirea tehnică a personalului din domeniul mentenanței tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 38. — Pregătirea tehnică a personalului din domeniul mentenanței reprezintă ansamblul de măsuri și activități care se planifică, se organizează și se execută pentru însușirea temeinică a cunoștințelor privind caracteristicile tehnico-tactice, construcția, funcționarea, utilizarea, evacuarea și repararea tehnicii GBAD, precum și pentru formarea deprinderilor necesare de conducere și execuție.

Art. 39. — (1) Pregătirea tehnică are ca scop ridicarea continuă a nivelului cunoștințelor teoretice și perfecționarea deprinderilor practice ale personalului tehnic/de specialitate de la toate eşaloanele, în vederea executării corecte a mentenanței tehnicii GBAD.

(2) Pregătirea tehnică a personalului se execută prin următoarele forme:

a) cursuri de perfecționare/specializare;

b) convocări de pregătire tehnică.

Art. 40. — Pregătirea personalului tehnic/de specialitate trebuie să cuprindă:

a) cunoașterea principiilor și cerințelor strategiei militare naționale și aplicarea acestora în îndeplinirea scopurilor activității de mentenanță;

b) perfecționarea cunoștințelor referitoare la activitatea de mentenanță și întrebuintarea în luptă a tehnicii GBAD;

c) cunoașterea principiilor de organizare a mentenanței în cadrul NATO;

d) cunoașterea caracteristicilor tehnico-tactice ale tehnicii GBAD din înzestrare sau nou-introduse în înzestrare și a posibilităților de folosire a acesteia;

e) însușirea particularităților de exploatare a fiecărui tip de tehnică GBAD;

f) însușirea problemelor tehnice legate de rezolvarea cazurilor speciale ce pot apărea pe timpul exploatarei, întreținerii și reparării tehnicii GBAD.

Art. 41. — Pregătirea tehnică a personalului de specialitate tehnic și a celui ingineresc care urmează să exploateze un nou tip de tehnică specifică se execută prin:

a) cursuri organizate de statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei în instituțiile militare de învățământ sau structurile GBAD, pentru trecerea personalului tehnic/de specialitate și ingineresc la exploatarea unor noi tipuri de tehnică GBAD;

b) cursuri organizate de furnizorul tehnicii noi, prin grija achizitorului;

c) convocări/ședințe practice de instruire.

Art. 42. — În programul cursurilor pentru mentenanța tehnicii noi vor fi cuprinse:

a) studierea caracteristicilor tehnico-tactice, constructive și de funcționare ale tehnicii GBAD specifice;

b) însușirea cunoștințelor privind executarea mentenanței tehnicii GBAD respective, precum și a modului de utilizare a manualului de cunoaștere/instruire corespunzător; acest manual poate fi disponibil fie în format clasic, tipărit, fie în format electronic-interactiv/Interactive Electronic Training Manual — IETM;

c) însușirea proceselor tehnologice de executare a reglajelor, lucrărilor regulamentare de întreținere și reparații la nivelul autorizat;

d) însușirea cunoștințelor și formarea deprinderilor de utilizare a aparatului de măsură și control, a echipamentelor de testare și diagnosticare din cadrul atelierelor fixe sau mobile ori a celor încorporate în tehnică, de tipul BITE, a echipamentelor de deservire și aplicațiilor software pentru tehnica nouă;

e) parcurgerea unei perioade de familiarizare cu aspectele practice privind operarea și mentenanța tehnicii noi, atât prin executarea ședințelor de instruire practică pe tehnică, denumită generic On Job Training — OJT, cât și prin dublarea personalului nou-instruit cu personal tehnic autorizat în exploatarea noului tip de tehnică GBAD.

Art. 43. — La sosirea în unitate a absolvenților instituțiilor militare de învățământ se organizează cu aceștia cursuri de admitere în serviciul de luptă la tehnica GBAD din înzestrarea structurii, cu o durată de cel puțin 30 de zile calendaristice.

Art. 44. — Verificarea generală a cunoștințelor de specialitate ale personalului tehnic/de specialitate privind cunoașterea tehnicii GBAD și a regulilor de exploatare și mentenanță a acesteia se face cu ocazia susținerii examenelor de specialiști de clasă.

Art. 45. — Cunoștințele de specialitate ale personalului tehnic din domeniul GBAD se verifică în următoarele situații:

a) la prezentarea în unitate, cu ocazia numirii într-o nouă funcție;

b) la întreruperi în activitatea de exploatare/mentenanță a tehnicii GBAD, mai mari de 3 luni;

c) la producerea unor defecțiuni, deteriorări, accidente, avarii ca urmare a pregătirii necorespunzătoare a personalului de deservire a tehnicii GBAD;

d) când se manifestă nesiguranță/necunoaștere în executarea lucrărilor de exploatare și mentenanță sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu;

e) înaintea executării tragerilor de luptă în Tabăra de Instrucție și Poligonul de Trageri Sol-Aer — *TIPTSA*.

Art. 46. — Șeful serviciului logistic din statul major al categoriei de forțe are dreptul de a opri personalul tehnic de la exploatare în următoarele situații:

a) când constată personal cunoașterea superficială sau nerespectarea în totalitate a regulilor de exploatare, întreținere ori reparare a tehnicii GBAD specifice, superficialitate în executarea mentenanței tehnicii GBAD pentru executarea misiunilor specifice, lipsa preocupării pentru îmbogățirea cunoștințelor tehnice teoretice de specialitate și pentru dezvoltarea deprinderilor practice, nerespectarea normelor de tehnica securității muncii, care pot genera accidente;

b) când se produc avarii și deteriorări ale tehnicii ca urmare a nerespectării tehnologiilor de exploatare și mentenanță sau pregătirii superficiale;

c) la propunerea șefului Secției planificare logistică, șefului Secției conducere logistică, șefului Biroului planificare logistică artilerie și rachete sol-aer, șefului logisticii/similar al bazei aeriene/brigăzii/regimentului de rachete sol-aer, comandantului structurii din care face parte cel în cauză, șefului logisticii/similar structurii din care face parte cel în cauză, pentru motivele menționate la lit. a) și b).

Art. 47. — Comandanții de la toate eșaloanele poartă întreaga răspundere pentru organizarea și executarea pregătirii tehnice a întregului personal din subordine. Aceștia stabilesc, prin șefii logisticii/similari, măsurile de specializare a personalului cu atribuții pe linia logisticii GBAD.

Art. 48. — Șefii logisticii/similari organizează și conduc nemijlocit ședințele de pregătire a personalului privind cunoașterea tehnicii GBAD nou-intrate în înzestrarea structurii, însușirea conținutului regulamentelor, instrucțiunilor și dispozițiilor logistice nou elaborate, executarea practică a mentenanței, controalelor și verificărilor tehnicii GBAD din înzestrare, metoda depănării rapide și înlăturării defecțiunilor și deranjamentelor, a efectuării reglajelor complexe, a modului de completare a documentelor de evidență a exploatării.

Art. 49. — Convocările de pregătire tehnică se desfășoară periodic. Planul tematic pentru aceste convocări se întocmește de șeful logisticii structurii/similar, avându-se în vedere și perspectivele de înzestrare și de modernizare a tehnicii.

Art. 50. — Comandanții, ofițerii de comandă și stat major din structurile care au în înzestrare/subordine sau deservesc tehnica GBAD, pentru a-și putea îndeplini atribuțiile ce le revin privind întrebuințarea acesteia, își îmbogățesc permanent pregătirea tehnică de specialitate prin însușirea cunoștințelor referitoare la:

a) destinația, caracteristicile tactico-tehnice și principiile de funcționare și de întrebuințare a tehnicii GBAD;

b) prevederile instrucțiunilor și actelor normative privind sprijinul logistic al tehnicii GBAD;

c) periodicitatea întreținerilor tehnice și reparațiilor, modul de organizare și desfășurare a acestora;

d) verificările prin care se determină starea tehnică și de întreținere a tehnicii GBAD, precum și criteriile de apreciere a acestora;

e) instrumentele software destinate operării sau mentenanței tehnicii;

f) posibilitățile de evaluare a stării tehnicii prin utilizarea echipamentelor de testare/diagnosticare încorporate, de tipul BITE sau aflate pe șasie separate, cum este cazul autoatelierelor;

g) principalele prevederi ale instrucțiunilor și ordinelor referitoare la normele de securitate și sănătate în muncă, respectiv măsurile de protecție a mediului;

h) normele de prevenire și stingere a incendiilor;

i) prevederile regulamentelor și instrucțiunile referitoare la predarea-primirea, mișcarea și transportul tehnicii GBAD.

Art. 51. — (1) Personalul militar și civil care exploatează tehnica GBAD trebuie să se pregătească permanent pentru a cunoaște principiile, performanțele și posibilitățile de întrebuințare în serviciul de luptă, procedeele de înlăturare oportună a deranjamentelor, regulile de mentenanță și de exploatare în condiții de deplină securitate a acesteia.

(2) Personalul menționat la alin. (1) trebuie să depună un interes deosebit pentru a cunoaște și alte categorii de tehnică GBAD înrudite cu cea la care sunt încadrați, pentru a fi în măsură ca la nevoie să treacă fără dificultate la exploatarea acestora.

Art. 52. — Personalul civil care gestionează, manipulează, transportă, întreține, depozitează sau repară tehnica GBAD, ansambluri, subansambluri și piese din compunerea acesteia trebuie să își perfecționeze permanent cunoștințele, astfel încât să își poată îndeplini atribuțiile funcționale. Aceștia se pregătesc conform tematicii din programul de pregătire și prin cursuri și convocări organizate de structurile în care sunt încadrați/la locul de muncă sau de statul major al categoriei de forțe.

Art. 53. — Personalul militar și civil care are în primire, gestionează, exploatează, repară, transportă tehnică sau îndeplinește orice alte atribuții în acest domeniu este obligat să cunoască gradul de periculozitate specific acestor mijloace, legislația în vigoare privind regimul armelor și al materialelor explozive și toxice, precum și prevederile prezentelor instrucțiuni.

Art. 54. — Personalul militar și civil care are în primire tehnica sau este destinat operării ori mentenanței acesteia trebuie să dețină certificat de acces la informații clasificate naționale/NATO, în conformitate cu postul pe care îl ocupă și cu nivelul necesar, după principiul „nevoii de a cunoaște”, pentru a avea acces la documentația de operare și mentenanță a tehnicii GBAD pe care o exploatează.

CAPITOLUL IV

Organizarea și realizarea exploatării tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

SECȚIUNEA 1

Principii generale

Art. 55. — (1) Exploatarea tehnicii GBAD constituie ansamblul măsurilor și activităților privind operarea, mentenanța și depozitarea/conservarea tehnicii pe durata de viață a acesteia.

(2) Exploatarea corectă a tehnicii GBAD se face în conformitate cu prevederile documentației de operare și mentenanță specifice fiecărui tip de tehnică și are ca scop menținerea unui nivel ridicat de disponibilitate a acesteia. De asemenea, o exploatare corectă permite realizarea unor valori

cât mai ridicate ale principalilor indicatori de fiabilitate tehnică: timpul mediu între defecțiuni/Mean Time Between Failures — MTBF, timpul mediu între defecțiunile critice/Mean Time Between Critical Failures — MTBCF, timpul mediu de imobilizare în reparație/Mean Time To Repair — MTTR.

Art. 56. — Calitatea exploatarei tehnicii GBAD este determinată de:

- a) nivelul de pregătire a personalului militar și civil care o deservește;
- b) executarea corectă, la timp și în volum complet a întreținerilor tehnice;
- c) respectarea întocmai a prevederilor instrucțiunilor de exploatare;
- d) executarea sistematică și la timp a controalelor asupra stării tehnice și de întreținere;
- e) păstrarea corectă pe timpul folosirii și conservării acesteia;
- f) evidența strictă și sistematică a exploatarei.

Art. 57. — (1) Resursa tehnică a echipamentelor GBAD și a echipamentelor de deservire a acestora poate fi exprimată în:

- a) ani, de la data introducerii în exploatare;
- b) ore de funcționare;
- c) motokilometri, pentru echipamentele autopropulsate sau tractate.

(2) Echipamentele de deservire speciale pot funcționa în deplasare și în staționare. Consumul de motoresurse al motoarelor acestora pentru antrenarea agregatelor și utilajelor speciale montate pe ele se cuantifică prin echivalarea orei de funcționare a motorului/agregatului cu 15 kilometri reali.

(3) În funcție de conceptul de operare și mentenanță specific fiecărui tip de tehnică GBAD, în documentația specifică pot fi prevăzute norme de funcționare între două reparații, în ani, ore de funcționare sau motokilometri.

Art. 58. — Pe timp de pace, în scopul asigurării pregătirii de luptă, tehnica GBAD poate fi împărțită în 3 categorii:

- a) categoria „de luptă”, care cuprinde tehnica GBAD destinată ducerii acțiunilor de luptă;
- b) categoria „de instrucție/școală”, care cuprinde tehnica GBAD destinată pregătirii efectivelor;
- c) categoria „în conservare”, care cuprinde tehnica GBAD stabilită prin ordin, în conservare.

SECȚIUNEA a 2-a

Planificarea, organizarea și evidența exploatarei tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 59. — Planificarea principalelor activități ale procesului de mentenanță a tehnicii GBAD se execută pentru realizarea următoarelor obiective:

- a) îndeplinirea completă și la timp a planului pregătirii de luptă al unităților, printr-o bună organizare a folosirii tehnicii de luptă;
- b) executarea la timp a lucrărilor de mentenanță planificate și trimiterea în mod eșalonat a tehnicii în reparație;
- c) exploatarea tehnicii în conformitate cu destinația ei, în limitele normelor anuale de exploatare stabilite;
- d) cunoașterea în permanență a rezervei de ore de funcționare și motokilometri a tehnicii.

Art. 60. — Mentenanța tehnicii GBAD presupune desfășurarea următoarelor activități;

- a) întrețineri tehnice/lucrări de mentenanță preventivă;
- b) reparații;
- c) etalonări, verificări metrologice și ISCIR;
- d) aprovizionare cu piese de schimb și materiale pentru realizarea mentenanței;
- e) analize fizico-chimice la combustibilii speciali.

Art. 61. — (1) Mentenanța tehnicii GBAD se face pe baza planurilor de mentenanță. Planificarea mentenanței tehnicii GBAD se face lunar/anual.

(2) Documentele principale de planificare a mentenanței tehnicii GBAD din înzestrare sunt reprezentate de planul anual de mentenanță a acesteia, prezentat în anexa nr. 2, întocmit la nivelul unității/subunității și al formațiunilor de mentenanță, respectiv de planurile lunare de mentenanță a tehnicii GBAD din înzestrarea unității/subunității, întocmite la nivelul formațiunilor de mentenanță ce o deserveșc.

Art. 62. — (1) Pentru organizarea judicioasă a mentenanței tehnicii GBAD, la brigadă/regiment se întocmesc și se completează oportunitățile următoarele documente:

- a) planul anual de mentenanță — anexa nr. 2;
- b) planul anual de reparații, prezentat în anexa nr. 3;
- c) registrul cu evidența deranjamentelor, avariilor și accidentelor;
- d) situația etalonărilor și verificărilor metrologice și ISCIR;
- e) situația rezultatelor analizelor probelor de combustibili speciali de rachetă;
- f) baze de date privind evidența exploatarei tehnicii GBAD.

(2) La unități/subunități înzestrate cu tehnică GBAD se întocmesc și se completează oportunitățile următoarele documente:

- a) planul anual de mentenanță pentru tehnica din înzestrare;
- b) planul anual de reparații pentru tehnica din înzestrare;
- c) situația etalonărilor și verificărilor metrologice și ISCIR;
- d) planul întreținerilor și controalelor la tehnica din conservare;
- e) registrul de evidență a deranjamentelor, avariilor și accidentelor;
- f) fișe de evidență a exploatarei tehnicii;
- g) dosare cu documentele întocmite pentru mentenanța preventivă, respectiv pentru întreținerile tehnice de sezon;
- h) situația cu evidența analizelor pulberilor, combustibililor speciali, unsoarelor și uleiurilor;
- i) registre și formulare de evidență a exploatarei.

(3) La batalionul logistic, atelierul/grupa de mentenanță se întocmesc și se completează oportunitățile următoarele documente:

- a) planul anual de mentenanță al formațiunii de mentenanță;
- b) planul lunar de mentenanță al formațiunii de mentenanță;
- c) planul grafic calendaristic;
- d) registrul de evidență a reparațiilor executate la tehnică — anexa nr. 4;
- e) dosar cu fișe de instruire pe linia securității și sănătății în muncă, protecției mediului și PSI;
- f) formulare de evidență a exploatarei utilajului;
- g) registrul cu evidența executării verificărilor metrologice/calibrărilor pentru aparatura de măsură și control, respectiv echipamentele de testare speciale.

Art. 63. — (1) Planul anual de mentenanță constituie documentul de bază pentru executarea acesteia în cursul unui an de instrucție. Acest plan stă la baza calculului consumului de resurse tehnice și conține următoarele date privind activitățile de mentenanță derulate pe perioada unui an de instrucție:

- a) numărul și felul întreținerilor tehnice care se execută la tehnică;
- b) numărul, felul reparațiilor și eșalonarea trimiterii tehnicii la reparat în atelierele de reparații proprii sau la operatori economici interni/externi;
- c) cantitățile de carburanți, lubrifianți și lichide speciale, necesare pentru exploatarea tehnicii, operare și mentenanță în cadrul programului de instrucție, aplicațiilor, controalelor etc., precum și modul de asigurare a acestora pe diferite perioade de timp;

d) numărul de probe de combustibili speciali de rachete/pulberi care vor fi supuse analizelor fizico-chimice;

e) numărul, tipul și seriile echipamentelor de testare și aparatelor de măsură și control care vor fi trimise la lucrări de etalonare și verificări metrologice;

f) nevoile de piese de schimb și materiale necesare mentenanței tehnicii din înzestrarea unității.

(2) Pentru întocmirea planului anual de mentenanță a tehnicii este necesar să se cunoască volumul resursei tehnice, respectiv numărul de ore de funcționare/motokilometri, necesare pentru îndeplinirea planului, din care, ținându-se cont de prevederile normelor de exploatare, de resursa tehnică rămasă, precum și de starea tehnică a echipamentelor din înzestrare, se stabilește numărul de ore de funcționare și de motokilometri ce se pot asigura unității.

(3) Un exemplar al documentelor cu necesarul de ore de funcționare și motokilometri întocmite de statul major al unității se păstrează ca anexă la planul pregătirii de luptă al unității, iar al doilea exemplar se anexează la planul anual de mentenanță.

(4) În planul anual de mentenanță, consumul de ore de funcționare și motokilometri se repartizează pe luni, pentru fiecare categorie de tehnică, prevăzându-se trimiterea eșalonată a acesteia în reparație, după îndeplinirea normelor de funcționare între două reparații.

(5) Propunerile privind datele/perioadele de executare a întreținerilor tehnice, reparațiilor, etalonărilor, verificărilor metrologice și analizelor fizico-chimice specifice se înaintează spre avizare la nivelul categoriei de forțe. După avizare, acestea se includ în planul anual de mentenanță care se întocmește de către șeful logisticii într-un exemplar și este aprobat de comandantul unității.

(6) Planul anual de mentenanță se întocmește la începutul anului, respectiv până la 15 ianuarie. În cazul în care planul pregătirii de luptă se modifică, se fac actualizările necesare în planul de mentenanță, după ce în prealabil au fost aprobate de marea unitate.

Art. 64. — (1) La nivelul subunității înzestrate cu tehnică GBAD, planul anual de mentenanță a tehnicii (anexa nr. 2) se întocmește pe baza extrasului din planul anual de mentenanță al mării unități/unității și a planului pregătirii de luptă, ordonate de unitate. El constituie documentul de bază pentru exploatarea tehnicii din înzestrarea subunităților și conține date concrete privind resursa tehnicii, perioadele executării lucrărilor de întreținere tehnică, planificarea executării reparațiilor, etalonărilor, verificărilor metrologice, analizelor fizico-chimice.

(2) În planul anual de mentenanță a tehnicii se înscriu lunar orele de funcționare și motokilometrii parcurși de fiecare categorie de tehnică în parte, datele executării întreținerilor tehnice sau reparațiilor curente.

(3) Pentru întocmirea planului anual de mentenanță șeful logisticii al mării unități trimite trimestrial unităților/subunităților extrase din planul anual de mentenanță, pentru fiecare categorie de tehnică.

(4) Planul anual de mentenanță a tehnicii se întocmește într-un singur exemplar și se păstrează la subunitatea care l-a întocmit.

(5) Pe baza planului anual de mentenanță, subunitățile întocmesc cererile de materiale pentru executarea mentenanței, precum și documentele de evidență a exploatării tehnicii.

(6) Resursa tehnică, respectiv numărul de ore de funcționare, motokilometrii ce se consumă, precum și felul întreținerilor tehnice sau reparațiilor executate se trec în planul anual de mentenanță al subunității.

(7) La sfârșitul fiecărei luni, subunitatea calculează consumul real de ore de funcționare și motokilometri pentru fiecare

categorie de tehnică și le raportează șefului logisticii unității. Acesta analizează consumul real în comparație cu cel planificat și face înscrierile în planul anual de mentenanță al tehnicii; înscrierile se fac pe baza confruntării datelor din registrele și formularele de evidență a mentenanței tehnicii.

Art. 65. — (1) La nivelul formațiunii de mentenanță a unității, planul de mentenanță cuprinde reparațiile de nivel 1, recondiționări de piese și agregate, confecționări de machete, dispozitive și diferite piese de schimb și accesorii (PSA), precum și asistența tehnică ce trebuie asigurată subunităților.

(2) Planul de mentenanță al secției/atelierului este documentul de bază pentru planificarea activităților de mentenanță în cadrul formațiunii de mentenanță.

(3) Planul anual de mentenanță se întocmește de șeful secției/atelierului de reparații al unității, în conformitate cu sarcinile de mentenanță anuale stabilite de șeful logisticii al unității. Planul se întocmește în așa fel încât să se folosească întreaga capacitate de mentenanță a secției/atelierului de mentenanță.

(4) Pe baza planului anual de mentenanță, aprobat de comandantul unității, șeful secției/atelierului de mentenanță întocmește planurile lunare de mentenanță.

(5) Evidența reparațiilor executate se ține de către șeful secției/atelierului de mentenanță în registrul de evidență a reparațiilor, prezentat în anexa nr. 4. Un astfel de registru se completează pentru fiecare atelier.

Art. 66. — (1) Planificarea executării întreținerilor tehnice, ca parte a planului anual de mentenanță, se întocmește de către șeful biroului planificare logistică al mării unități/unității, pe baza propunerilor transmise de unități, în vederea realizării următoarelor obiective:

a) executarea întreținerilor tehnice cu periodicitatea prevăzută în instrucțiunile specifice fiecărui sistem de armă aflat în înzestrare sau care urmează a intra în dotare;

b) executarea întreținerilor tehnice în perioadele/zilele stabilite în planul cu principalele activități al unității;

c) evitarea, pe cât posibil, a suprapunerii lucrărilor de același tip la mai multe subunități, astfel încât să poată fi acordată asistență tehnică în mod operativ de către formațiunea de mentenanță;

d) asigurarea disponibilității echipamentelor specifice de testare/diagnosticare și a aparatului de măsură și control, etalonate și verificate metrologic.

(2) La întocmirea planificării lucrărilor de mentenanță de medie și mare periodicitate se ține cont de toate activitățile în care sunt implicate tehnica și personalul de exploatare a acesteia în anul de instrucție respectiv, precum exerciții, aplicații, trageri, inspecții și controale ale eșaloanelor superioare, controale medicale periodice ale personalului etc. Lucrările se planifică numai în zilele lucrătoare și se înscriu în planul cu principalele activități al unității.

Art. 67. — (1) Replanificarea unor activități din planurile de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate se poate admite în cazuri justificate, în urma solicitării transmise de unități, și se aprobă de către șeful resurselor Statului Major al Forțelor Aeriene. Șeful biroului planificare logistică al mării unități/unității comunică unităților/subunităților, în scris, noile perioade de executare a lucrărilor.

(2) Durata lucrărilor de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate se stabilește conform prevederilor documentației de exploatare a fiecărui tip de tehnică.

Art. 68. — Începutul evidenței întreținerilor tehnice zilnice, săptămânale și lunare se consideră data executării primelor întrețineri tehnice, după introducerea tehnicii în exploatare sau după desfășurarea acesteia în poziție școală/de instrucție.

Art. 69. — (1) Planul anual de reparații cuprinde necesarul de reparații de nivel 1, 2 și 3 care trebuie să se execute la tehnică pe durata unui an de instrucție. El se stabilește pe baza planului anual de mentenanță, a normelor de funcționare între două reparații, a normelor anuale de mentenanță, precum și pe baza concluziilor comisiilor tehnice ale unităților referitoare la starea tehnicii.

(2) Șeful biroului planificare/conducere logistică de la brigadă/regiment centralizează propunerile de introducere în reparații a tehnicii, transmise de subunități, și înaintează spre avizare la categoria de forțe propunerile pentru executarea reparațiilor tehnicii specifice din înzestrarea mării unități/unității. După avizare, șeful logisticii întocmește planul anual de reparații al brigăzii/regimentului. Extrase din acest plan sunt trimise fiecărei subunități pentru tehnica din dotare.

(3) În această planificare se stabilesc ordinea și datele la care unitățile trebuie să introducă tehnica din înzestrare în reparație.

(4) Pentru ca șeful biroului planificare/conducere logistică să poată întocmi o planificare judicioasă, este necesar ca unitățile subordonate să înainteze rapoarte asupra stării tehnicii. Aceste rapoarte trebuie să fie înaintate cu cel puțin două luni înainte de întocmirea planurilor de reparații.

(5) Rapoartele trebuie să conțină concluzii asupra stării tehnicii, precum și propunerile pentru executarea reparațiilor de nivel 2 sau 3.

(6) Forma, conținutul și data înaintării rapoartelor se stabilesc de șeful biroului planificare logistică, în funcție de ordinele primite în acest sens de la eșalonul superior.

Art. 70. — Calcularea termenelor până la introducerea tehnicii în reparație de nivel 2 sau 3 se face de la data începerii exploatații acesteia. În continuare, termenele de introducere în reparație de nivel 2 sau 3 se calculează de la data executării ultimei reparații de nivel 2 sau 3, conform instrucțiunilor de exploatare în vigoare.

Art. 71. — Tehnica la care nu s-a executat reparația de nivel 2 sau 3 la termen se menține în stare de funcționare, prin executarea mentenanței preventive și corective.

Art. 72. — (1) Odată cu întocmirea planului de mentenanță, unitățile evaluează necesarul de fonduri, piese de schimb și materiale pentru îndeplinirea acestuia.

(2) Piese de schimb și materialele de întreținere necesare exploatații, reparării și completării loturilor de PSA vor fi cuprinse în planurile anuale ale achizițiilor publice, conform competențelor în vigoare.

Art. 73. — (1) Pentru aprovizionarea cu piese de schimb și materiale de întreținere din import se întocmesc cereri de materiale către Statul Major al Forțelor Aeriene, care include aceste achiziții în planul anual de achiziții publice (PAAP) și ia măsurile necesare pentru inițierea procedurilor de achiziție prin intermediul eșaloanelor cu competență pentru achiziția din import.

(2) Baza întocmirii cererilor de materiale, atât pentru cele care intră în competența de achiziții a unității cât și a eșaloanelor superioare, o reprezintă normele de consum specifice fiecărui tip de tehnică, conform documentației tehnice, respectiv consumurile reale de materiale și piese de schimb din depozite și loturile de PSA, utilizate pentru menținerea/refacerea stării de disponibilitate a tehnicii.

(3) La întocmirea necesarului de materiale de întreținere și a celui de PSA, comandanții, șefii structurilor logistice utilizează cunoștințele și expertiza ofițerilor, maiștrilor militari și subofițerilor care exploatează nemijlocit tehnica și care cunosc consumurile reale de materiale pe sortimente, necesare exploatații și reparării acesteia.

(4) Scăderea din evidența contabilă sau din inventarele de complet a materialelor consumate se face în baza normelor de consum aprobate pentru tehnica GBAD și a instrucțiunilor specifice pentru scăderea din evidență a bunurilor materiale sau perisabilităților.

Art. 74. — (1) Registrele și formularele de evidență ale exploatații sunt, de regulă, specifice fiecărui tip de tehnică GBAD și cuprind datele referitoare la: evidența orelor de funcționare a tehnicii, a motokilometrilor parcurși, evidența reparațiilor și întreținerilor tehnice, datele privind înlocuirea unor ansambluri/subansambluri, rezultatele controalelor tehnice periodice, datele privind rulajul tehnicii, evidența cauciucurilor, evidența funcționării componentelor electronice speciale, componența completului de scule și pieselor de schimb, evidența executării etalonărilor și verificărilor metrologice, mutațiile tehnicii și datele asupra personalului care exploatează tehnica.

(2) Munițiile aferente tehnicii GBAD au formulare de evidență specifice, care conțin date privind pulberile, date privind verificările aparatului de bord a rachetelor, tipul și seriile componentelor care constituie racheta. De regulă, datele privind elementele componente ale rachetelor sol-aer, mișcarea acestora și verificarea aparatului de bord se regăsesc într-un formular special. Acesta conține o secțiune, denumită generic *fișă de asamblare „Marriage Sheet”*, în care sunt înscrise datele de identificare ale principalelor componente care se assemblează pentru configurarea rachetei, respectiv: încărcătura de luptă/Warhead — WH, secțiunea de dirijare și control/Guidance & Control Section — G&C, pilotul automat, motorul rachetei/Rocket Motor — RM, elementele pirotehnice de inițiere „Squibs”, bateria rachetei. De asemenea, formularul conține date privind alimentarea cu/golirea de componente combustibili speciali, mutațiile rachetei, rezultatele verificărilor aparatului etc.

Art. 75. — În scopul organizării unei activități cât mai eficiente și al folosirii cât mai raționale a resursei umane, șefii biroului planificare logistică și personalul tehnico-ingineresc implicat în activitatea de mentenanță vor întocmi planuri de perspectivă și planuri lunare în care vor stabili sarcini concrete pentru fiecare subordonat. Atât la biroul planificare logistică de la nivel bază/brigadă/regiment, cât și la șeful batalionului logistic, șeful atelierului/grupeii de mentenanță se regăsește o evidență a problemelor analizate în cadrul bilanțurilor referitoare la modul de îndeplinire a planului de mentenanță și a sarcinilor curente în cadrul fiecărui sector de activitate.

SECȚIUNEA a 3-a

Planificarea, organizarea și executarea controalelor tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 76. — (1) Comandanții sunt obligați să controleze în mod sistematic executarea planului de mentenanță. Controlul executării planului de mentenanță se face odată cu controlul stării tehnice a tehnicii din înzestrare.

(2) Controlul tehnicii GBAD trebuie să contribuie în mod operativ și corect la rezolvarea problemelor, la lichidarea pe loc a deficiențelor constatate.

(3) Modul de executare a controalelor și criteriile de verificare și apreciere a stării tehnice și de întreținere a tehnicii sunt prevăzute în instrucțiunile/dispozițiile privind modul în care se verifică și apreciază activitatea logistică, aprobate de ministrul apărării. În raport cu cadrul în care se execută controlul, comandanții, la propunerea organelor logistice, pot stabili și alte obiective. Modul de apreciere rămâne însă același.

(4) Controlul tehnicii GBAD se execută:

- a) în cadrul inspecțiilor și verificărilor organizate pe baza planului de activități al Ministerului Apărării;
- b) cu ocazia întreținerilor tehnice de nivel;
- c) cu ocazia verificărilor executate de comandanții și șefii logisticii/similari de la toate eşaloanele;
- d) cu ocazia predării/primirii tehnicii GBAD în/din cadrul structurii înzestrate cu astfel de tehnică;
- e) la intrarea/ieșirea tehnicii în/din reparație;
- f) înainte și după executarea unor misiuni care impun deplasarea tehnicii din dispozitivul de luptă, precum manevrele, tragerile, aplicațiile etc.;
- g) zilnic, la începutul programului, pentru tehnica ce nu execută serviciul de luptă și nu se află în conservare. Excepție fac mijloacele de transport și tracțiune și grupurile electrogene de alimentare de rezervă cu energie electrică, care vor fi verificate bilunar, prin punere în funcțiune timp de 15 minute;
- h) la propunerea șefului logisticii și la ordinul comandantului structurii;
- i) la luarea în primire a serviciului de luptă.

Art. 77. — Concluziile controalelor executate la tehnica GBAD se înscriu în registrele de control ale unităților/formularele tehnice/cărțile de exploatare ale acesteia. Rezolvarea deficiențelor constatate la controale revine, în funcție de competență, tuturor comandanților, organelor logistice și echipajelor încadrate pe tehnică.

Art. 78. — Controlul sumar la tehnica GBAD cuprinde verificări prin aspectare, numărare, identificarea seriilor, stabilirea gradului de completare cu piese de schimb, scule și accesorii și are ca scop aprecierea stării de întreținere a tehnicii. Controlul sumar se execută de către comandanții structurilor și de către șefii logisticii/similari cu ocazia executării întreținerilor tehnice săptămânale, lunare sau ori de câte ori aceștia apreciază că este necesar.

Art. 79. — Controlul la tehnica GBAD cuprinde un ansamblu de lucrări și operațiuni complexe care au ca scop stabilirea existentului, stării tehnice și de întreținere a tehnicii. În cadrul controlului tehnic se execută verificări funcționale, de parametri și dimensionale în vederea determinării posibilităților tehnice și stabilirii gradului de uzură al diferitelor ansambluri, subansambluri, mecanisme și piese ale tehnicii și din completele de piese de schimb și accesorii.

Art. 80. — La executarea controalelor și inspecțiilor în baza aeriană, brigada, regimentul sau batalionul care are în înzestrare tehnica GBAD, mentenanța va fi apreciată ținându-se seama de:

- a) starea tehnică și de funcționare a tehnicii GBAD;
- b) starea de întreținere a tehnicii GBAD;
- c) pregătirea tehnică a ofițerilor, maiștrilor militari, subofițerilor, soldaților și gradaților voluntari care au tehnică în primire;
- d) modul de organizare a mentenanței tehnicii GBAD

Art. 81. — (1) Starea tehnică și de funcționare se consideră bună atunci când tehnica GBAD funcționează normal, la parametrii indicați de documentația tehnică și de instrucțiunile de exploatare.

(2) Pentru constatarea stării tehnice a tehnicii GBAD se va ține seama de:

- a) prevederile condițiilor tehnice de recepție elaborate de Statul Major al Forțelor Aeriene, pentru tehnica de luptă nou-primită în înzestrare;
- b) prevederile condițiilor tehnice de recepție, pentru tehnica ieșită din reparație, și prevederile instrucțiunilor de exploatare.

Art. 82. — Tehnica nu se consideră defectă dacă în urma uzurii normale a unor blocuri, agregate, ansambluri și piese,

între termenele de reparații, starea tehnică a acestora nu afectează funcționarea normală a tehnicii.

Art. 83. — (1) Comandantul de brigadă/regiment/batalion/formațiune de mentenanță, șefii structurilor logistice și de mentenanță din unități sunt obligați să ia toate măsurile ce se impun pentru menținerea întregii tehnici din dotare într-o permanentă stare de operativitate.

(2) De regulă, comisia care execută controale tehnice este condusă de șeful biroului planificare/conducere logistică din Statul Major al Forțelor Aeriene/brigadă/regiment.

Art. 84. — La verificarea stării tehnice și de funcționare a tehnicii GBAD se urmăresc:

- a) concordanța valorilor măsurate ale parametrilor tehnicii cu cele prevăzute în instrucțiunile de exploatare;
- b) precizia de acordare și reglare a diferitelor ansambluri funcționale și agregate, precum și a întregii aparaturi din compunerea tehnicii;
- c) calitatea executării întreținerilor tehnice și a reparațiilor curente;
- d) starea de funcționare a blocurilor și agregatelor de rezervă;
- e) rezerva de resursă a ansamblurilor funcționale, agregatelor și componentelor electronice speciale;
- f) siguranța în exploatare a tehnicii;
- g) starea de funcționare și precizia în lucru ale aparaturii de măsură și control;
- h) starea de funcționare a sistemelor de încălzire și ventilație;
- i) respectarea regimului frecvențelor pentru tehnica specifică;
- j) modul de completare a documentelor de evidență a exploatarei;
- k) evidența mijloacelor și materialelor utilizate de formațiunea de mentenanță.

Art. 85. — Starea de întreținere a tehnicii GBAD se consideră bună dacă tehnica este curățată, alimentată, verificată, reglată, acordată, gresată, inscripționată conform instrucțiunilor specifice și dacă respectă normele de securitate a muncii și de protecție a mediului în vigoare.

Art. 86. — La verificarea stării de întreținere a tehnicii GBAD se urmăresc:

- a) organizarea și executarea asistenței tehnice;
- b) respectarea instrucțiunilor de executare a întreținerilor tehnice;
- c) starea exterioară a tehnicii de luptă și modul de protecția a părților metalice nevopsite sau lăcuite;
- d) întreținerea și păstrarea echipamentelor de testare și a aparaturii de măsură și control;
- e) modul de folosire și întreținere a bateriilor de acumulatori;
- f) modul de organizare și întreținere a spațiului destinat activității operatorilor sau personalului de mentenanță;
- g) modul de respectare a normelor de securitate a muncii și protecție a mediului.

Art. 87. — La pregătirea tehnică a ofițerilor, maiștrilor militari, subofițerilor, soldaților și gradaților voluntari care au tehnică în primire se verifică cunoașterea schemelor funcționale și de principiu ale tehnicii pe care o deservesc, a parametrilor caracteristici acesteia, cunoașterea ordinelor, instrucțiunilor, manualelor, dispozițiilor tehnice, a normelor de securitate și sănătate în muncă și de protecție a mediului, precum și a atribuțiilor funcționale.

Art. 88. — Obiectivele ce se urmăresc pe timpul controlului sunt:

- a) cunoașterea de către ofițerii, maiștrii militari, subofițerii și soldații/gradații voluntari, cu atribuții în domeniul operării sau mentenanței tehnicii, a ordinelor, instrucțiunilor, dispozițiilor și

manualelor tehnice referitoare la organizarea mentenanței, precum și a atribuțiilor funcționale ce le revin;

b) modul cum sunt întocmite și completate toate documentele de exploatare a tehnicii GBAD, prevăzute în instrucțiuni;

c) existența ordinelor pe unitate pentru alocarea la normele de consum resurse a tehnicii din înzestrare conform instrucțiunilor;

d) existența documentelor întocmite în urma controalelor executate de personalul din conducerea mării unități/unității asupra stării tehnice a materialului;

e) modul de planificare și organizare a asistenței tehnice a subunităților în vederea executării la timp și de calitate a întreținerilor tehnice;

f) conținutul și calitatea documentelor întocmite pentru lucrările de mentenanță de medie și mare periodicitate, precum și a celor referitoare la conservarea și păstrarea tehnicii GBAD în depozite;

g) modul de folosire a surselor de energie electrică, a carburanților, lubrifianților și lichidelor speciale;

h) cunoașterea și modul de aplicare a normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv a măsurilor de protecție a mediului;

i) măsurile privind paza împotriva incendiilor;

j) modul de organizare și executare a verificării rachetelor, analizelor fizico-chimice ale combustibililor speciali, a etalonărilor și verificărilor metrologice/ISCIR;

k) modul de organizare și executare a predării/primirii tehnicii de luptă și a altor materiale în vederea/în urma executării reparațiilor către/de la structurile specializate în astfel de lucrări, precum operatorii economici, bazele/atelierele de reparații.

Art. 89. — La secția/atelierul/grupa de mentenanță se verifică:

a) nivelul de cunoaștere de către personal a ordinelor, instrucțiunilor, dispozițiilor și a manualelor tehnice referitoare la modul de executare și organizare a reparațiilor la tehnica GBAD, precum și a atribuțiilor funcționale ce le revin;

b) documentele ce se întocmesc pentru reparația tehnicii de luptă, conținutul și corectitudinea completării acestora;

c) modul de organizare a procesului de reparație a tehnicii GBAD în cadrul grupului de ateliere;

d) modul de organizare și utilizare a atelierului și a locului de muncă;

e) modul de organizare și primire a tehnicii de luptă și a altor materiale de la unități și depozitul de materiale tehnice;

f) calitatea reparațiilor executate la tehnică, a recondiționărilor și confecționărilor de piese necesare reparațiilor;

g) starea tehnică și modul de folosire și întreținere a echipamentelor de testare speciale, aparaturii de măsură și control, utilajelor, sculelor și dispozitivelor de reparat;

h) modul de rezolvare a reclamațiilor primite, evidența acestora și măsurile pentru prevenirea apariției rebuturilor;

i) starea încăperilor grupului de ateliere sau cabinelor în cazul atelierelor mobile și măsurile pentru prevenirea incendiilor;

j) cunoașterea și aplicarea normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv a măsurilor de protecție a mediului;

k) existența și starea echipamentului de lucru și protecție la personalul de mentenanță.

Art. 90. — Obiectivele ce se urmăresc pe timpul verificării modului de organizare a asigurării cu piese de schimb și materiale pentru tehnica de luptă din înzestrare sunt:

a) conținutul și calitatea documentelor ce se întocmesc pentru asigurarea cu piese de schimb și materiale;

b) starea și modul de întreținere a încăperilor depozitului pentru păstrarea materialelor, precum și existența și starea utilajelor și a materialelor pentru stingerea incendiilor;

c) modul de depozitare și de întreținere a pieselor de schimb și a materialelor în încăperile depozitului;

d) modul de completare și păstrare a documentelor de evidență a materialelor existente în depozit;

e) modul de organizare și asigurare a subunităților cu piese de schimb și materiale de întreținere;

f) modul de respectare a regulilor stabilite pentru consumul și scăderea pieselor și materialelor;

g) modul de întocmire a actelor de declasare a materialelor aparținând tehnicii și verificarea stării materialelor propuse la reformă.

SECȚIUNEA a 4-a

Planificarea, organizarea și executarea întreținerilor tehnice

Art. 91. — Întreținerile tehnice la tehnica GBAD reprezintă un complex de măsuri și operațiuni ce se execută preventiv-planificat pe toată durata de serviciu a acestei tehnici, conform metodologiei înscrise în documentația tehnică, în scopul:

a) menținerii disponibilității tehnicii;

b) verificării pregătirii tehnicii pentru întrebuințare în serviciu și menținerii acesteia în stare de funcționare normală;

c) efectuării lucrărilor periodice pentru prevenirea uzurii premature a tehnicii și apariției defecțiunilor;

d) depistării premiselor care pot favoriza apariția deficiențelor, a cauzelor care le-au produs și înlăturării acestora.

Art. 92. — (1) Activitățile de întreținere tehnică fac parte integrantă din planul cu principalele activități al structurilor GBAD.

(2) Comandanții de la toate eşaloanele poartă întreaga răspundere pentru asigurarea executării la timp a întreținerilor tehnice, pentru participarea personalului stabilit la executarea lucrărilor și pentru organizarea și desfășurarea acestora.

(3) Șefii logisticii/similari din structurile GBAD, șefii secțiilor de mentenanță/atelierelor mobile/atelierelor de reparat tehnică și armament, șefii echipajelor ce încadrează și exploatează tehnica GBAD răspund de executarea în volum complet și de calitate a lucrărilor în cadrul întreținerilor tehnice pe care le organizează și conduc, de încadrarea lor în timpul pus la dispoziție și de completarea corectă a documentelor de organizare și evidență a acestor lucrări.

Art. 93. — (1) În raport cu volumul activităților și cu periodicitatea lucrărilor de mentenanță preventivă, la tehnica GBAD se execută următoarele tipuri de întrețineri tehnice:

a) zilnică/curentă;

b) săptămânală;

c) lunară;

d) semestrială/sezonieră;

e) anuală;

f) alte tipuri de întreținere prevăzute în documentațiile de exploatare, precum cele trimestriale sau bianuale.

(2) Lucrările/operațiunile pentru executarea întreținerilor tehnice de nivel sunt prevăzute în documentația tehnică de mentenanță specifică fiecărui echipament GBAD.

(3) Tipurile și normele de consum de carburanți-lubrifianți, lichide speciale, piese de schimb și materiale, pentru lucrări de întreținere tehnice sunt prevăzute în reglementările specifice în vigoare și în documentația de mentenanță a tehnicii respective.

(4) Norma de timp pentru intervalul între două lucrări de întreținere tehnică de nivel și care definește astfel periodicitatea executării acestora poate fi definită prin:

a) numărul de ore de funcționare a mijlocului tehnic GBAD;

b) numărul de zile, săptămâni, luni, ani, caz în care lucrările de întreținere tehnică periodice se definesc ca: zilnică, săptămânală, lunară, trimestrială, semestrială, anuală și bianuală.

Art. 94. — Întreținerile tehnice se execută astfel:

a) lucrările săptămânale — conform planificării întocmite de structura GBAD care are tehnica în înzestrare, de regulă în prima zi lucrătoare a săptămânii;

b) lucrările lunare, trimestriale, semestriale, anuale și bianuale — conform planului anual de mentenanță, aprobat de comandantul unității.

Art. 95. — În perioada premergătoare executării întreținerilor tehnice de mare periodicitate, specifice fiecărui tip de tehnică, semestriale, anuale sau bianuale, la structura GBAD se execută următoarele activități:

a) șeful logisticii/similar de la structura GBAD verifică tehnica, stabilește și raportează șefului logisticii/similar al eșalonului superior, înainte cu 60 de zile de data începerii întreținerii tehnice semestriale/anuale, volumul și tipul lucrărilor ce trebuie executate în plus față de prevederile instrucțiunilor, solicitând totodată piesele de schimb și materialele necesare;

b) pe baza normelor de consum și a solicitărilor suplimentare aprobate de eșalonul superior se organizează și se execută aprovizionarea subunităților cu piesele de schimb și materialele necesare executării întreținerilor;

c) șeful logisticii mării unități/unității organizează convocarea privind executarea lucrărilor de mentenanță de medie/mare periodicitate, cu șefii logisticii subunităților și comandanții bateriilor;

d) sub conducerea șefului logisticii subunității înzestrate cu tehnică GBAD, cu 15-20 de zile înaintea începerii lucrărilor, se organizează și se execută convocarea pentru instruirea personalului care participă nemijlocit la întreținerea tehnicii. Convocarea are o durată de 1-2 zile și include: prezentarea planului desfășurării lucrărilor de întreținere tehnică și a echipelor de lucru, instructajul privind respectarea normelor de securitate și sănătate în muncă, respectiv a măsurilor de protecție a mediului, analiza nivelului asigurării cu piese de schimb și materiale de întreținere pentru executarea lucrărilor, analiza gradului de asigurare cu scule, echipamente de testare și măsurare verificate metrologic, stabilirea personalului și tehnicii din cadrul secției/atelierului/formațiunii de mentenanță ce va participa la executarea lucrărilor și graficul participării acestora la executarea lucrărilor în fiecare subunitate, analiza gradului de asigurare a echipamentului de lucru și de protecție pentru personalul participant la lucrări, instructajul privind măsurile de prevenire și stingere a incendiilor, executarea demonstrativă a unor lucrări pentru 1-2 instalații/ echipamente de tehnică GBAD din înzestrare.

Art. 96. — Șeful logisticii/similar din cadrul structurii înzestrate cu tehnică GBAD răspunde de organizarea, desfășurarea și calitatea activităților premergătoare executării întreținerilor tehnice semestriale/anuale.

Art. 97. — Pe timpul executării lucrărilor de mentenanță preventivă se interzic:

a) reducerea volumului lucrărilor prevăzute în instrucțiuni sau excluderea unor operațiuni ori verificări;

b) accesul persoanelor neautorizate la locurile de executare a lucrărilor sau executarea unor lucrări de către persoane care nu au atribuții în acel loc;

c) scoaterea și deteriorarea sigiliilor aplicate de către producător pe ansambluri funcționale, agregate, ansambluri și dispozitive. În cazul deteriorării unor sigilii aplicate de uzina constructoare, comandantul unității ia măsuri de resigilare și notificare a producătorului despre aceasta. Resigilarea se

înscrie și se certifică de către șeful logisticii al unității în registrul sau în formularul de evidență a exploatarei tehnicii;

d) demontarea simultană a ambelor grupuri electrogene/stații electrice din completul tehnicii;

e) nesoluționarea deranjamentelor existente;

f) reglarea aparatului la valori situate în afara limitelor prevăzute în formularele tehnice;

g) înlocuirea pieselor defecte cu piese care nu au/nu realizează valorile nominale indicate în specificații;

h) curățarea acoperirilor interioare ale ghidurilor de undă, pieselor argintate, contactelor automatelor electrice, releelor, mufelor, petelor de rugină de pe părțile metalice ale tehnicii cu obiecte metalice sau materiale abrazive;

i) curățarea inelelor și periilor selsinelor, colectoarelor de curent, contactelor releelor și automatelor electrice, suprafețelor vopsite ale tehnicii, garniturilor, pieselor din materiale plastice și cablurilor cu produse petroliere;

j) folosirea de uleiuri și unsori ale căror calități/mărci nu corespund cu cele indicate în instrucțiunile de exploatare;

k) folosirea dispozitivelor, sculelor, instrumentelor neprevăzute în documentația de exploatare, defecte sau improvizate, și a aparatelor de măsură și control cu termenul scadent de verificare metrologică expirat;

l) folosirea de instalații și „blocări” improvizate în circuitele de protecție;

m) cuplarea tehnicii fără ca aceasta să fie legată la o priză de împământare ori utilizarea unor conductori/bare de legare la pământ improvizati/improvizate sau cu defecțiuni;

n) executarea modificărilor în montajele electronice sau în documentația cu schemele funcționale ori de principiu ale blocurilor, modulelor, ansamblurilor, subansamblurilor;

o) modificarea instalațiilor de protecție a aparatului electrice la suprasarcini sau căderi de tensiune;

p) înscrierea în documentația de exploatare a unor date care nu corespund realității;

q) neîncadrarea în graficul stabilit pentru executarea lucrărilor;

r) părăsirea lucrului sau încetarea acestuia de către personalul participant la lucrări, fără aprobarea persoanei care conduce activitatea;

s) funcționarea tehnicii fără supravegherea personalului de operare sau mentenanță;

t) nerespectarea normelor de securitate și sănătate în muncă;

u) nerespectarea regulilor de mascare radio.

Art. 98. — (1) Lucrările de mentenanță preventivă/ întreținerile tehnice ce se execută asupra tehnicii GBAD corespund nivelelor de mentenanță de bază — operator, respectiv intermediar — Intermedie, în sensul prevederilor art. 16 și 17.

(2) Personalul participant la executarea lucrărilor de întreținere tehnică îl constituie, de regulă, întregul echipaj de operare a tehnicii. În funcție de gradul de complexitate al verificărilor și reglărilor de parametri ce se execută în cadrul lucrărilor, precum și al aparatului necesare, grupa de mentenanță/atelierul mobil participă cu personal, echipamente de testare/măsurare și materiale la întreținerile tehnice de toate nivelurile.

Art. 99. — Mentenanța preventivă de nivel „O” se realizează prin întreținerile tehnice executate la nivelul subunității ce exploatează tehnica și presupune, în principal, desfășurarea activităților de control tehnic și testare/diagnosticare, cuprinzând următoarele operațiuni principale:

a) verificarea stării tehnice și a parametrilor de funcționare ai tehnicii;

- b) reglajul și ungerea mecanismelor și agregatelor;
- c) verificarea stării de funcționare a mijloacelor de comunicații și a instalațiilor electrice, mecanice, hidraulice;
- d) înlocuirea pieselor, ansamblurilor și componentelor electronice uzate;
- e) verificarea stării tehnice și completarea pieselor de schimb și accesoriilor;
- f) înlăturarea deranjamentelor descoperite pe timpul efectuării întreținerilor tehnice;
- g) controlul și curățarea suprafețelor exterioare ale ansamblurilor, mecanismelor și cabinelor.

Art. 100. — Menținerea preventivă de nivel „I” presupune executarea lucrărilor de mentenanță de medie și mare periodicitate, conform competenței unității.

Art. 101. — (1) Întreținerile tehnice la partea auto a autospeciialelor de deservire a tehnicii GBAD se execută în condițiile stabilite de actele normative în vigoare și în baza instrucțiunilor de aplicare a acestora în Ministerul Apărării.

(2) La unele tipuri de mașini speciale, agregate și utilaje, întreținerile tehnice se execută în funcție de parcursul în motokilometri, ore de funcționare, numărul încărcărilor/descărcărilor ratchetelor, numărul alimentărilor/golirilor cu/de combustibili speciali. Periodicitatea executării acestor întrețineri este stabilită prin instrucțiunile de exploatare. De regulă, acestea se suprapun cu executarea întreținerilor tehnice periodice.

(3) Operațiunile principale care se execută pe timpul mentenanței preventive de medie și mare periodicitate sunt:

- a) verificarea stării tehnice a tehnicii din înzestrare;
- b) înlocuirea pieselor uzate, precum și a acelor care nu se încadrează în toleranțele stabilite;
- c) demontarea și ungerea unor ansambluri și mecanisme;
- d) curățarea și vopsirea blocurilor, mecanismelor, ansamblurilor și cabinelor;
- e) re acordarea întregii aparaturi la valoarea parametrilor ceruți de instrucțiunile de exploatare;
- f) verificarea și completarea lotului de PSA.

(4) În cadrul mentenanței de nivel „I” se desfășoară și întrețineri tehnice suplimentare în situația în care condițiile de exploatare le impun și cuprind:

- a) verificările tehnice pe timpul și după îndeplinirea misiunilor de luptă;
- b) verificările tehnice înainte de marș, pe durata executării marșului și după marș;
- c) verificările, reglajele, acordurile și reparațiile la tehnică, în cazul în care condițiile de exploatare diferă de cele normale, la schimbări bruște de temperatură, în condiții de umiditate crescută a aerului, grindină, furtună etc.

Art. 102. — Operațiunile principale care se execută pe timpul întreținerilor tehnice zilnice sunt:

- a) verificarea aspectului exterior al tehnicii și a modului cum este păstrată aceasta;
- b) executarea lucrărilor prevăzute de instrucțiunile de exploatare;
- c) remedierea imediată a defectelor descoperite.

Art. 103. — Pe timpul întreținerilor tehnice săptămânale, în plus față de lucrările zilnice, se execută următoarele:

- a) verificarea parametrilor aparaturii și fixarea acestora la valorile nominale stabilite în instrucțiunile de exploatare;
- b) verificarea stării tehnice a aparaturii și mecanismelor, calitatea și completarea uleiurilor, unsoarelor sau lichidelor speciale, conform instrucțiunilor de exploatare.

Art. 104. — La întreținerile tehnice lunare, în plus față de lucrările zilnice și săptămânale se execută următoarele:

- a) verificarea întregii aparaturi și acordarea ei la valorile nominale ale parametrilor;
- b) controlul montajelor, curățarea suprafețelor de contact ale circuitelor electrice și a elementelor electronice și electrice;
- c) completarea cu ulei, unsoare și lichide speciale a mecanismelor și sistemelor de ungere;
- d) verificarea și completarea lotului de PSA.

Art. 105. — (1) Pe timpul întreținerilor tehnice de mare periodicitate specifice fiecărui tip de tehnică, semestriale, anuale sau bianuale, se execută în mod obligatoriu întregul volum de lucrări prevăzut în instrucțiuni în scopul verificării amănunțite a stării tehnice și de întreținere a tehnicii GBAD și creșterii stabilității în funcționare a acesteia. În măsura posibilităților, la încheierea lucrărilor se completează, pe cât posibil, lotul cu piese de schimb al tehnicii respective.

(2) La finalizarea lucrărilor de mentenanță preventivă prevăzute de instrucțiuni, tehnica GBAD este supusă unui control funcțional pentru verificarea încadrării parametrilor în limitele prevăzute în documentația tehnică.

Art. 106. — Pe durata executării lucrărilor de întreținere tehnică săptămânale, lunare, trimestriale, semestriale, anuale și bianuale, tehnica GBAD se scoate din serviciul operativ, în urma unei solicitări a structurii GBAD, aprobată la nivelul comandamentului operațional.

Art. 107. — În ordinul de zi pe unitate se consemnează atât date despre executarea convocării de pregătire ce precedă lucrările de mentenanță preventivă, cât și anumite date privind modul de executare al lucrărilor de întreținere tehnică, cum sunt: perioada, componența echipelor ce execută lucrări, data executării instructajelor privind normele de securitate și sănătate în muncă, măsurile de protecție a mediului și normele PSI, programul de executare a lucrărilor, locurile în care se desfășoară activități în condiții periculoase etc.

Art. 108. — (1) Întreținerile tehnice încep, de regulă, dimineața, după executarea unui control al stării de funcționare a tehnicii.

(2) Întreținerile tehnice ce se execută pe durata exercițiilor tactice și a taberelor de instrucție organizate în TIPTSA Capu Midia se desfășoară în regim de poligon, conform graficului întocmit de șeful logisticii și aprobat de comandantul brigăzii/regimentului GBAD.

(3) După redisolocarea tehnicii, respectiv înapoierea din marș sau misiune, tehnica va fi introdusă în amplasamente/adăposturi, întreținută, verificată și pregătită pentru luptă. După ocuparea noilor poziții de tragere, subunitățile vor executa în mod obligatoriu lucrările prevăzute în instrucțiunile pentru executarea serviciului de luptă și, dacă situația permite, se vor executa întreținerile tehnice lunare în volum complet.

Art. 109. — Pe timpul executării activităților de mentenanță corectivă se vor respecta întocmai prevederile instrucțiunilor privind mascarea radio și regimul utilizării frecvențelor tehnicii GBAD.

Art. 110. — (1) Materialele și piesele care intră în compunerea lotului de PSA trebuie să se păstreze în ambalajele de uzină, conform inventarelor completului. Nu este permisă păstrarea în același loc a pieselor aflate în stare de funcționare sau care mai pot fi utilizate cu cele defecte.

(2) În situația în care, din lipsă temporară a unor piese de schimb, unele defecțiuni care nu afectează posibilitățile de lucru ale mijlocului tehnic GBAD în regimul de bază al funcționării acestuia nu pot fi remediate, șeful logisticii/similar al structurii va lua măsuri de asigurare, în cel mai scurt timp, a pieselor necesare și de înlăturare a defecțiunilor și va raporta comandantului structurii la data încheierii acestei activități.

Art. 111. — Tehnica GBAD care se scoate din serviciul operativ pentru executarea întreținerilor tehnice, la terminarea perioadei afectate lucrărilor, va fi repusă în stare de operativitate în seara ultimei zile a perioadei, cel târziu, la ora 20,00.

SECȚIUNEA a 5-a

Particularitățile exploatării tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol în condiții ambientale extreme

Art. 112. — Particularitățile operării și mentenanței tehnicii GBAD în condiții de iarnă sunt date de:

- a) pornirea greoaie a agregatelor de alimentare cu energie electrică;
- b) micșorarea elasticității izolației de cauciuc a cablurilor;
- c) creșterea gradului de viscozitate a unsoarelor ce determină creșterea sarcinii în ansamblurile mecanice;
- d) reducerea gradului de ermetizare a diferitelor elemente.

Art. 113. — Pentru o exploatare corectă a tehnicii GBAD în condiții de iarnă, cu temperaturi scăzute, umiditate sporită, se vor avea în vedere următoarele:

- a) menținerea în stare tehnică bună și pregătirea pentru funcționare a mijloacelor de încălzire și a dispozitivelor care ușurează pornirea stațiilor, motoarelor sau diferitelor mecanisme;
- b) evitarea variațiilor bruște de temperatură ale aparatului;
- c) îndepărtarea gheții, zăpezii și brumei de pe suprafața tehnicii, fără a se folosi obiecte metalice care pot produce deteriorări ale antenelor, agregatelor de rotire, cabinelor, corpului rachetelor sau capacelor/locașelor de acces la aparatul acestora ori distrugerea straturilor de vopsea de pe suprafețele tehnicii;
- d) folosirea numai a unsoarelor pentru iarnă recomandate de instrucțiunile de exploatare specifice;
- e) încălzirea bateriei cu fiole și a aparatului de bord a rachetelor, conform graficului, astfel încât temperatura acestora să nu coboare mai jos de limita stabilită de instrucțiuni;
- f) manevrarea cu grijă și numai la nevoie a cablurilor pentru a se evita deteriorarea izolației exterioare;
- g) verificarea periodică a densității lichidului din bateriile de acumulatori;
- h) preîncălzirea, pornirea și încălzirea motoarelor, în conformitate cu regulile prevăzute în manualele de exploatare;
- i) respectarea regulilor de prevenire a incendiilor.

Art. 114. — Particularitățile exploatării tehnicii GBAD în condiții de vară sunt date de temperaturile relativ ridicate, precum și de gradul ridicat de încărcare a aerului cu praf, ceea ce determină micșorarea rezistenței materialelor izolatoare, creșterea posibilității apariției străpungerilor electrice, modificarea gradului de ermetizare a condensatoarelor, transformatoarelor și a altor elemente, datorită topirii și scurgerii materialelor izolate.

Art. 115. — Pentru o exploatare corectă a tehnicii GBAD în condiții de vară se vor lua următoarele măsuri:

- a) asigurarea ventilației necesare aparatului electronic și electrice în funcțiune și diferitelor mecanisme, folosind la nevoie ventilatoare suplimentare;
- b) controlul permanent asupra stării aparatelor cu plinuri de ulei, precum și asupra transformatoarelor și rezervoarelor cu componenți de combustibili; nu se permit creșterea nivelului lichidelor peste limitele stabilite prin instrucțiuni sau pierderi de lichid;
- c) asigurarea protecției motoarelor reactive cu pulbere ale rachetelor, rezervoarelor cu componenți de combustibili, pulberii aflate în depozitare, încărcăturilor de explozie, mijloacelor de

inițiere, muniției, blocurilor aparatului de bord și rețelei de cabluri împotriva acțiunii razelor solare;

- d) controlul permanent al presiunii aerului din buteliile/recipientele tehnicii și reducerea vârfurilor de presiune din aceste instalații prin drenări controlate;
- e) întreținerea corectă și permanentă a filtrelor de aer;
- f) spălarea periodică și montarea corectă a bușoanelor de aerisire ale carterelor motoarelor și altor agregate;
- g) controlul permanent al nivelului uleiului în sistemul de ungere și al apei în sistemul de răcire;
- h) controlul nivelului electrolitului din bateriile cu acumulatori.

Art. 116. — În cazul exploatării tehnicii GBAD în condiții de umiditate ridicată este favorizată apariția următoarelor defecțiuni: străpungeri de suprafață, scăderea rezistenței izolației de cauciuc a cablurilor, creșterea pierderilor de energie de înaltă frecvență, corodarea suprafețelor metalice.

Art. 117. — Pentru o exploatare corectă a tehnicii GBAD în condiții de umiditate ridicată se vor lua următoarele măsuri:

- a) controlul permanent al stării suprafețelor și înlăturarea umezelii și urmelor de coroziune;
- b) gresarea suprafețelor nevopsite și a îmbinărilor suprafețelor supuse frecării;
- c) refacerea stratului de vopsea acolo unde acesta s-a deteriorat;
- d) verificarea stării garniturilor de cauciuc;
- e) controlul stării suprafețelor interioare ale utilajelor, ghidurilor de undă, sistemelor de antenă, cuplelor, ansamblurilor mecanice și rachetelor și înlăturarea umezelii;
- f) folosirea aerului cald de la instalațiile speciale și a silicagelului pentru uscare;
- g) cuplarea agregatelor electrice și a aparatului numai după ce, în prealabil, au fost curățate cu o lavetă uscată, iar sobele electrice și ventilatoarele au fost puse în funcțiune.

SECȚIUNEA a 6-a

Activități specifice la aparatul de diagnosticare, verificare și control al parametrilor tehnicii de apărare antiaeriană cu baza la sol

Art. 118. — (1) Echipamentele de testare, aparatele de măsură și control electrice/electronice/hidraulice/mecanice etc., precum și instalațiile de ridicat și sub presiune care intră în compunerea tehnicii GBAD se repară împreună cu tehnica din care fac parte, odată cu executarea mentenanței corective de nivel „D” sau „F” a tehnicii sau în mod individual, în situația defecției numai a acestora.

(2) Odată cu executarea reparației echipamentelor de testare/măsurare/de ridicat/sub presiune, acestea vor fi calibrate/verificate metrologic.

Art. 119. — Pentru mijloacele de măsură și control și instalațiile de ridicat și sub presiune care nu fac parte din completul tehnicii GBAD sau care se află în înzestrarea atelierelor de reparații se execută reparații și verificări metrologice periodice, separat de tehnica pe care o deservesc, potrivit reglementărilor în vigoare.

Art. 120. — (1) Șeful logisticii marii unități/unității care are în înzestrare tehnică GBAD răspunde de respectarea regimului de lucru cu frecvențele reale pentru tehnica din înzestrare, conform reglementărilor în vigoare.

(2) Acesta va transmite, prin compartimentul documente clasificate, tabelele cu gradații relative ale aparatului de măsură trimise la etalonare către unitatea/operatorul economic autorizat să execute lucrări de etalonare/verificare metrologică, urmărind returnarea acestora în aceleași condiții, după încheierea lucrărilor.

Art. 121. — Proiectarea, fabricarea, montarea și repararea aparatului de măsură și control și a instalațiilor de ridicat și sub presiune se execută numai de către formațiuni autorizate în acest scop, conform legislației în vigoare.

Art. 122. — (1) Aparatura de diagnosticare, verificare și control al mărimilor și parametrilor tehnicii, precum și aparatura de măsură a diferitelor mărimi fizice, fie ele mecanice, electrice, optice, termice etc., se etalonează/reglează pentru restabilirea parametrilor funcționali nominali.

(2) Activitatea metrologică, care cuprinde verificarea și etalonarea echipamentelor speciale de testare și a aparatului de măsură și control, este reglementată în armată prin acte normative specifice.

(3) Modalitățile de control metrologic comune aplicabile tuturor mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic sunt următoarele:

- a) verificarea metrologică inițială;
- b) verificarea metrologică după reparare;
- c) inspecția și testarea inopinată;
- d) supravegherea metrologică a utilizării.

Art. 123. — (1) Prin etalonare metrologică se determină relația dintre valorile indicate de un mijloc de măsurare și valorile corespunzătoare indicate de un etalon care măsoară aceeași mărime.

(2) Rezultatul etalonării metrologice se consemnează într-un certificat de etalonare/buletin de măsurători de către personalul laboratorului care a efectuat operațiunea și care răspunde de acuratețea măsurătorilor efectuate și a datelor înscrise în acest certificat.

(3) Prin verificarea metrologică se constată dacă un mijloc de măsurare corespunde prevederilor normelor de metrologie legală, ale standardelor sau altor reglementări care îi sunt aplicabile.

(4) Etalonarea și verificarea metrologică a mijloacelor de măsurare reglementate se execută în mod obligatoriu asupra fiecărui mijloc de măsurare, în cadrul termenelor și cu respectarea condițiilor prevăzute în lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse obligatoriu controlului metrologic al statului, publicată periodic de Biroul Român de Metrologie Legală, în conformitate cu prevederile normelor de metrologie legală care sunt aplicabile.

(5) Etalonarea și verificarea metrologică a mijloacelor de măsurare nereglementate se efectuează în conformitate cu normele de metrologie legală sau, în lipsa acestora, cu standardele ori cu alte reglementări în vigoare specificate de unitatea militară beneficiară a acestor operațiuni.

Art. 124. — Etalonările și verificările metrologice se pot executa astfel:

a) în laboratoarele de metrologie militare sau civile ale operatorilor economici, autorizate de unități teritoriale ale Biroului Român de Metrologie Legală, de către personalul acestor laboratoare;

b) la locul de utilizare — pentru mijloace de măsurare netransportabile sau cele specificate în lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse obligatoriu controlului metrologic al statului, de către persoane autorizate de unități ale Biroului Român de Metrologie Legală, cu asigurarea condițiilor tehnice și de microclimat necesare.

Art. 125. — Fondurile necesare pentru efectuarea verificărilor metrologice și pentru repararea mijloacelor de măsurare, precum și pentru taxele de autorizare vor fi planificate și solicitate de unitățile militare, potrivit prevederilor legale în vigoare.

Art. 126. — (1) Laboratorul de Metrologie al Armatei este organul de specialitate al Ministerului Apărării care asigură conversia unităților de măsură de la etaloanele naționale și

internaționale la cele militare și la tehnica specifică din dotarea categoriilor de forțe ale armatei.

(2) În conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 20/1992 privind activitatea de metrologie, aprobată cu modificări prin Legea nr. 11/1994, cu modificările și completările ulterioare, Laboratorul de Metrologie al Armatei efectuează verificări metrologice și reglări, în principal la mijloacele de măsurare etalon și la instalațiile speciale care asigură menținerea preciziei tehnicii militare din dotarea categoriilor de forțe ale armatei, în baza expertizării și autorizării anuale de către Biroul Român de Metrologie Legală.

(3) Etalonările, verificările metrologice și reglările aparatelor se execută la sediul Laboratorului de Metrologie al Armatei, cu excepția celor care nu pot fi transportate.

Art. 127. — Periodicitatea etalonării și verificării metrologice a aparatului de control și verificării de uz comun sau specifice, întrebuițate pentru măsurarea parametrilor funcționali, se stabilește în funcție de specificațiile tehnice ale acestora.

CAPITOLUL V

Defecțiuni/deranjamente și avarii la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol și modul de remediere/rezolvare a acestora

SECȚIUNEA 1

Metodologia de raportare și reclamare a defecțiunilor/deranjamentelor și avariilor tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 128. — Defecțiunile și deranjamentele apărute la tehnica GBAD din exploatare se raportează ierarhic eșalonului superior. De regulă, remedierea se execută de echipajul tehnicii, folosind piesele de schimb/materialele din lotul de PSA. Activitatea de remediere a defecțiunilor și deranjamentelor se desfășoară conform prevederilor prezentelor instrucțiuni.

Art. 129. — Verificarea riguroasă a tehnicii GBAD, întrebuițarea și exploatarea corectă a acesteia de către personalul de deservire, asigurarea tehnico-materială a exploatării, precum și executarea la timp a întreținerilor tehnice și a reparațiilor asigură tehnicii o funcționare normală, la parametrii prevăzuți de producător, pe tot timpul exploatării.

Art. 130. — Toate defecțiunile/deranjamentele apărute și avariile produse la tehnica GBAD din exploatare se raportează ierarhic, precizându-se:

- a) structura GBAD care are în înzestrare tehnica respectivă;
- b) locul de dispunere al tehnicii la momentul apariției defecțiunii/deranjamentului;
- c) tipul și seria tehnicii;
- d) natura/impactul defecțiunii/deranjamentului/avariei apărute/apărut;
- e) măsurile care s-au luat pentru remediere în cadrul subunității/unității;
- f) necesarul de piese sau materiale, dacă este cazul;
- g) solicitarea asistenței tehnice din partea formațiunii de mentenanță, în funcție de complexitatea defecțiunii.

Art. 131. — În cazul în care defecțiunea/deranjamentul nu se remediază în cursul unei zile, se va raporta zilnic despre măsurile luate și stadiul îndeplinirii lor. Data și ora remedierii defecțiunilor se raportează pe aceeași cale până la același nivel ierarhic ca și la apariția lor.

Art. 132. — (1) Pentru defecțiunile/deranjamentele sau avariile produse pe timpul întreținerii tehnicii GBAD, comisia tehnică a unității întocmește „Act de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii”, al cărui model este prezentat în anexa nr. 5.

(2) Actul de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii servește ca document de justificare în vederea efectuării cercetării administrative pentru stabilirea răspunderii materiale, introducerea în reparație sau darea la scădere a pagubelor produse ori ca act de reclamație, dacă tehnica este în termenul de garanție acordat de agenția/unitatea reparatoare sau de furnizorul de tehnică.

Art. 133. — (1) Actele de constatare tehnică inițială/reclamație a defecțiunii/deranjamentului/avariei se întocmesc pentru echipamentele și sistemele din compunerea tehnicii GBAD de către unitate/marea unitate/categoria de forțe, conform competențelor fiecăreia privind asigurarea sprijinului logistic pentru tehnica respectivă.

(2) Actul de constatare tehnică/reclamație se întocmește în 4 exemplare care se înaintează ierarhic la statul major al categoriei de forțe pentru aprobare. După aprobare, actul se distribuie astfel: exemplarul nr. 1 însoțește tehnica/subansamblul defect la furnizorul de servicii, exemplarul nr. 2, la structura care are tehnica GBAD în exploatare, exemplarul nr. 3, la baza aeriană/brigadă/regiment, exemplarul nr. 4 la statul major al categoriei de forțe.

(3) Actul de constatare tehnică/reclamație a defecțiunii/deranjamentului/avariei se întocmește, de regulă, în limba română. Excepție fac situațiile în care, în cadrul contractelor privind asigurarea serviciilor de sprijin logistic încheiate cu un furnizor extern, este stipulată folosirea altei limbi pentru redactarea documentelor.

Art. 134. — (1) Evidența defecțiunilor/deranjamentelor/avarilor se păstrează:

a) la structura GBAD, în registrul tipizat de evidență a indisponibilității și în formularul tehnic/carta de exploatare a tehnicii, în care se înscriu, în mod obligatoriu, piesele și materialele consumate pentru remediere;

b) la eșalonul superior, la șeful logisticii/similar, în registrul tipizat de evidență a indisponibilității tehnicii.

(2) Evidența defecțiunilor/deranjamentelor/avarilor la tehnică, înscrisă în registrul tipizat de evidență a indisponibilității tehnicii, pe formularul tehnic/carta de exploatare, constituie sursa informațiilor necesare calculării valorilor timpului mediu între două deranjamente și a coeficientului de indisponibilitate, date utilizate la aprecierea stării tehnice a mijloacelor pe timpul inspecțiilor/controalelor, precum și pentru justificarea consumului pieselor de schimb și materialelor pe timpul remedierii defecțiunilor/deranjamentelor/avarilor.

Art. 135. — Răspunderea pentru înscrierea corectă în formularul tehnic/carta de exploatare a tuturor defecțiunilor/deranjamentelor/avarilor și a pieselor consumate revine șefului completului tehnicii GBAD.

Art. 136. — Șeful logisticii/similar al structurii GBAD va verifica concordanța datelor privind cantitatea de materiale și piese de schimb consumate, înscrise în documentele justificative, cu cele consemnate în secțiunile corespunzătoare ale formularelor tehnice/cărților de exploatare ale completelor de tehnică.

Art. 137. — Pentru tehnica GBAD aflată în garanție, la care se constată o funcționare anormală, ca urmare a devierii valorilor unor parametri corespunzători unor elemente/ansambluri/subansambluri/piese, se întocmesc acte de reclamație conform metodologiei stabilite în prezentele instrucțiuni și se înaintează ierarhic furnizorului/uzinei constructoare/unității de mentenanță, prin Serviciul logistic al categoriei de forțe.

SECȚIUNEA a 2-a

Organizarea activităților de remediere a defecțiunilor/deranjamentelor

Art. 138. — Activitățile de remediere a defecțiunilor/deranjamentelor fac parte integrantă din procesul de exploatare a tehnicii GBAD, având ca scop menținerea unui nivel ridicat al disponibilității tehnicii de luptă. Șefii logisticii/similari de la toate eșaloanele au obligația de a organiza aceste activități, astfel încât să se asigure reducerea la minimum a timpului de indisponibilitate a tehnicii și folosirea rațională a resursei tehnicii GBAD din înzestrare, a formațiunilor reparatoare și a specialiștilor din subordine.

Art. 139. — Procedurile de diagnosticare și localizare a defecțiunilor folosite și operațiunile pentru înlăturarea unor defecțiuni/deranjamente cu caracter repetabil vor fi prelucrate cu personalul militar care exploatează tipul sau categoria de tehnică respectivă.

Art. 140. — Cu ocazia întocmirii dărilor de seamă/situațiilor/sintezelor asupra stării tehnice și de întreținere, respectiv a realizării activității de mentenanță, se va analiza evidența defecțiunilor/deranjamentelor înscrise în documentele de exploatare și se va concluziona asupra:

a) siguranței în funcționare a unor elemente, subansambluri și sisteme din compunerea tehnicii;

b) măsurilor care se impun pentru îmbunătățirea activității de remediere a defecțiunilor/deranjamentelor;

c) defecțiunilor/deranjamentelor tipice ale categoriei respective de tehnică și modalităților de prevenire a acestora;

d) necesarului de piese de schimb și materiale pentru perioada următoare;

e) situației disponibilității pentru perioada trecută de la ultima întreținere tehnică semestrială/anuală.

SECȚIUNEA a 3-a

Modul de rezolvare a avariilor la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol care se află/nu se află în garanție

Art. 141. — Termenul de garanție începe de la data predării tehnicii către unitățile gestionare și se exprimă în ore de funcționare/kilometri rulați sau timp calendaristic. Perioada de garanție a tehnicii expiră, de regulă, odată cu îndeplinirea uneia dintre condiții, oricare dintre ele survine prima. Prin acordarea termenelor de garanție, producătorii tehnicii/operatorii economici/formațiunile de mentenanță își asumă răspunderea pentru buna funcționare a tehnicii furnizate/reparate și încadrarea parametrilor acesteia în limitele tehnice stabilite, cu condiția respectării de către beneficiar a instrucțiunilor de exploatare, păstrare, mișcare și transport.

Art. 142. — Termenele de garanție se înscriu și se certifică prin semnătura organului de control al calității și ștampila producătorului/operatorului economic/formațiunii de mentenanță, în cărțile de evidență a exploatării tehnicii livrate/reparate. După expirarea termenelor de garanție, tehnica GBAD se exploatează în continuare, în limitele resursei de funcționare disponibile.

Art. 143. — Nu se consideră defecțiuni în termenul de garanție în sarcina producătorului, operatorului economic/formațiunii de mentenanță cele apărute din cauza nerespectării instrucțiunilor de mișcare, transport, exploatare sau păstrare specificate de furnizorii de produse/servicii, în cazul accidentelor, precum și în cazul violării sigiliilor aplicate. Remedierea acestor defecțiuni se face prin grija și cu resursele unității beneficiare, cu recuperarea pagubelor produse în contul celor vinovați, dacă este cazul.

Art. 144. — Defecțiunile care fac obiectul reclamațiilor în termenul de garanție, în scopul remedierii de către furnizorul/operatorul economic/formațiunea de mentenanță, se referă la:

a) utilizarea în procesul de fabricație/reparație a unor piese cu vicii ascunse sau cu tratamente necorespunzătoare, produse și livrate de către prestator ori de subcontractorii acestuia și care nu au putut fi identificate cu ocazia recepției lor;

b) utilizarea componentelor/subansamblurilor neconforme, experimentale sau cu vicii ascunse, fabricate în cadrul facilităților de producție ale furnizorului de tehnică/formațiunii de mentenanță, care s-au montat în vederea încercării și omologării lor și au generat defecțiunea;

c) executarea necorespunzătoare sau incompletă a operațiunilor de asamblare/reparare/testare asupra tehnicii livrate/reparate.

Art. 145. — Modul de soluționare a deranjamentelor/avariilor survenite la tehnica reparată pe timpul deplasării la/de la facilitatea de reparare și în cazurile de forță majoră nu se reține, de regulă, în sarcina prestatorului, cu excepția situațiilor în care prevederile contractului de reparare încheiat prevede altă abordare.

CAPITOLUL VI

Mentenanța corectivă a tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

SECȚIUNEA 1

Executarea mentenanței corective de nivel „O” și „I” la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 146. — În scopul păstrării tehnicii GBAD într-o permanentă stare de funcționare și operativitate și al menținerii parametrilor de funcționare la nivelul parametrilor nominali, la nivelul unității/marii unități înzestrate cu tehnică GBAD se desfășoară activități de mentenanță corectivă de nivel operator „O” și de nivel intermediar „I”. Aceste nivele reprezintă baza activității de mentenanță, conform instrucțiunilor de exploatare a tehnicii, atât pe timpul utilizării, cât și pe timpul păstrării/reparării acesteia în conservare.

Art. 147. — Mentenanța corectivă a tehnicii GBAD trebuie să asigure:

a) funcționarea permanentă și în bune condiții a tehnicii GBAD;

b) siguranța în funcționare și circulație;

c) înlăturarea cauzelor care provoacă uzura înainte de termen sau deteriorarea blocurilor, aparatelor, ansamblurilor, agregatelor și pieselor, în scopul măririi duratei de exploatare între reparații;

d) înlăturarea deranjamentelor și defecțiunilor produse la tehnică.

Art. 148. — (1) Mentenanța corectivă a tehnicii GBAD se execută de către personalul militar sau civil care o deservește și de personalul specializat în domeniul mentenanței, sub conducerea comandanților de unități/subunități. Răspunderea pentru executarea la timp, de calitate și în volum complet a mentenanței corective a tehnicii GBAD o au comandanții unităților înzestrate cu această categorie de tehnică. Întregul proces de executare a lucrărilor de mentenanță corectivă se derulează sub conducerea permanentă a șefului logisticii sau a șefului biroului planificare/conducere logistică, căruia i se pot delega temporar aceste atribuții; la aceste activități pot participa ofițeri specialiști din compartimentele de mentenanță ale unității.

(2) Lucrările de mentenanță corectivă se execută numai cu scule, dispozitive, aparate și utilaje care sunt în bună stare și corespund destinației lor.

(3) Specialiștii din formațiunile de mentenanță ale unității execută lucrări de mentenanță corectivă atunci când complexitatea acestora o impune, după un plan aprobat de șeful logisticii.

Art. 149. — Pe timpul executării activităților de mentenanță corectivă a tehnicii GBAD se interzic:

a) scoaterea și deteriorarea sigiliilor aplicate de către producător pe blocuri, agregate, ansambluri și dispozitive. În cazul deteriorării unor sigilii aplicate de uzina constructoare, comandantul unității ia măsuri de resigilare și notificare a producătorului despre aceasta. Resigilarea se înscrie și se certifică de către șeful logisticii al unității în registrul sau formularul de evidență a exploatarei tehnicii;

b) accesul persoanelor neautorizate la locurile de executare a lucrărilor sau executarea unor lucrări de către persoane ce nu au atribuții în acel loc;

c) încheierea lucrărilor fără a fi remediate defectele sau fără a fi finalizat acordul parametrilor la valorile nominale;

d) înlocuirea pieselor defecte ale tehnicii cu piese neconforme din punctul de vedere al tipului, calității, valorii sau toleranței;

e) executarea modificărilor în montajele electronice sau în documentația cu schemele funcționale sau de principiu ale blocurilor, modulelor, ansamblurilor, subansamblurilor;

f) modificarea instalațiilor de protecție a aparatului electric la suprasarcini sau căderi de tensiune;

g) reglarea aparatului la valori situate în afara limitelor prevăzute în formularele tehnice;

h) folosirea de uleiuri și unsoari ale căror calități/mărci nu corespund cu cele indicate în instrucțiunile de exploatare;

i) folosirea dispozitivelor, sculelor și a instrumentelor neprevăzute în documentația de exploatare, defecte sau improvizate, și a aparatelor de măsură și control cu termenul scadent de verificare metrologică expirat;

j) prelungirea conductorilor electrici numai prin înnodare/răsucire, fără ca locurile de îmbinare să fie lipite și izolate;

k) menținerea, datorită neîntreținerii, a depunerilor de carbon sau a altor impurități pe suprafețele interioare ale ghidurilor de undă și la diferite cuplaje electrice;

l) ștergerea cu benzină, uleiuri minerale sau alte soluții a cablurilor și pieselor prevăzute cu strat protector de cauciuc și a părților vopsite;

m) curățarea inelelor și periilor colectoare ale mașinilor electrice cu benzină sau petrol;

n) curățarea acoperirilor interioare ale ghidurilor de undă, a pieselor argintate, contactelor automatelor electrice, a releelor, mufelor, petelor de rugină de pe părțile metalice ale tehnicii cu obiecte metalice sau materiale abrazive;

o) păstrarea locului de muncă neîntreținut după terminarea lucrărilor;

p) păstrarea, în alte locuri decât cele special destinate, a sculelor, aparatelor de măsură și pieselor, după finalizarea lucrărilor;

q) cuplarea tehnicii fără ca aceasta să fie legată la pământ sau utilizarea unor conductori/bare de legare la pământ improvizate/improvizate sau cu defecțiuni;

r) funcționarea tehnicii fără supravegherea personalului de operare sau mentenanță.

Art. 150. — În scopul prevenirii deteriorărilor mecanice și defecțiunilor electrice ale ansamblurilor și blocurilor din compunerea tehnicii GBAD, pe timpul executării lucrărilor de fizice asupra actelor ce se publică în Monitorul Oficial al României

mentenanță corectivă este necesar să se acorde atenție deosebită în special:

a) verificării stării tehnice a ansamblurilor electromecanice, la sistemele antenă-ghid de undă, verificare ce nu se poate executa fără o demontare de detaliu;

b) corectitudinii cuplării flanșelor secțiunilor ghidurilor de undă;

c) stării tehnice a locurilor de îmbinare dintre diferite secțiuni de ghid de undă;

d) modului de înlăturare a prafului din interiorul blocurilor și dulapurilor;

e) integrității și curățeniei izolatoarelor de înaltă tensiune;

f) integrității contactelor acoperite cu argint și a mufelor de foarte înaltă frecvență;

g) modului de fixare și asigurare a pieselor pe șasiu și mecanismelor;

h) stării conductorilor/barelor de legare a tehnicii la pământ și modului de realizare a legăturii de împământare;

i) modului de acționare a elementelor de comandă, control și protecție;

j) stării tehnice a reductoarelor și completării cu ulei a acestora;

k) existenței fisurilor și străpungerilor electrice pe suprafața diferitelor elemente, aparate și dispozitive;

l) curățării contactelor releelor și eliminării jocurilor neadmise ale armăturilor;

m) stării tehnice a cablurilor electrice de forță și comandă;

n) stării blindajului cablurilor, urmărindu-se integritatea izolației, prezența/lipsa fisurilor, răsucirea axială, deteriorarea blindajului, existența contactului galvanic dintre blindaj și mufa respectivă;

o) stării de funcționare și valabilității verificării metrologice/etalonării diferitelor dispozitive, echipamente de testare, mecanisme și aparate de măsură și control.

Art. 151. — Pe timpul executării activităților de mentenanță corectivă se vor respecta întocmai prevederile instrucțiunilor privind mascarea radio și regimul utilizării frecvențelor tehnicii GBAD.

Art. 152. — Materialele și piesele care intră în compunerea lotului de PSA trebuie să se păstreze în ambalajele de uzină, conform inventarelor completului. Nu este permisă păstrarea în același loc a pieselor bune cu cele defecte.

1. Executarea mentenanței corective de nivel „O” — Operator la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 153. — (1) Mentenanța corectivă de nivel „O” se desfășoară în poziția de dispunere a tehnicii, de către operatorul tehnicii și de către personalul specializat în domeniul mentenanței.

(2) Mentenanța corectivă de nivel „O” presupune, în principal, desfășurarea activităților de control tehnic, testarea/diagnosticarea și reparații de nivel Rp. N1 de mică amploare, cuprinzând următoarele operațiuni principale:

a) reglajul și ungerea mecanismelor și agregatelor;

b) remedierea deranjamentelor minore și repunerea în stare de funcționare a mijloacelor de comunicații și a instalațiilor electrice, mecanice, hidraulice;

c) înlocuirea pieselor, ansamblurilor și componentelor electronice uzate;

d) curățarea și vopsirea suprafețelor exterioare ale ansamblurilor, mecanismelor, șasiilor și cabinelor.

Art. 154. — Mentenanța corectivă de nivel „O”, cunoscută și ca mentenanță de nivel unitate, se limitează la:

a) demontarea și montarea unor elemente hardware;

Produs electronic destinat exclusiv informării gratuite a persoanelor fizice asupra actelor ce se publică în Monitorul Oficial al României

b) înlocuirea unor componente defecte ca: blocuri, tuburi electronice, plăci cu circuite, comutatoare, lămpi indicatoare, siguranțe, cabluri, filtre de aer etc.

c) reglaje externe ale echipamentelor și verificări de parametri utilizând aparatura de testare și diagnosticare corespunzătoare;

d) verificarea continuității cablurilor de legătură exterioare; reparații la conectori/mufe și izolații necorespunzătoare.

2. Executarea mentenanței corective de nivel „I” — Intermedie la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 155. — Mentenanța corectivă de nivel „I” se execută de către personalul specializat în domeniul mentenanței de la nivelul secției/atelierului de mentenanță, în locul de dispunere a tehnicii.

Art. 156. — (1) Mentenanța de nivel „I”, cunoscută și ca mentenanță de nivel intermediar, este executată de către formațiunile de mentenanță specializate, unitatea de sprijin logistic direct/Direct Support Unit — DSU sau unitatea de sprijin logistic intermediar/Intermediate Support Unit ISU.

(2) Serviciile de mentenanță corectivă asigurate la acest nivel presupun reparații de nivel Rp. N1 de mare amploare, care includ:

a) reparare de blocuri, conform competenței și dotării;

b) reparații la sistemul de aer condiționat;

c) reparații la sistemul de alimentare cu energie electrică;

d) calibrări și reglaje la sistemul de antene și lansatoare.

(3) Dacă se solicită o intervenție pentru o lucrare de mentenanță de nivel intermediar în poziția de dispunere a tehnicii, aceste servicii pot fi asigurate de către o echipă mobilă, formată din personal ISU.

(4) Lucrările de mentenanță corectivă de nivel „I” presupun utilizarea sculelor, dispozitivelor, echipamentelor de testare și măsurare complexe, aflate în dotarea formațiunii de mentenanță.

(5) În general, mentenanța de nivel intermediar presupune repararea și returnarea în stoc a componentelor de rezervă.

SECȚIUNEA a 2-a

Executarea mentenanței corective de nivel „D” — Depot la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 157. — *Mentenanța de nivel „D” — Depot* cuprinde totalitatea activităților pentru restabilirea funcționalității la nivelul condițiilor tehnice sau parametrilor nominali, prin remedierea defecțiunilor la subansamblurile, mecanisme și piesele acestora sau prin înlocuirea lor cu altele noi. Mentenanța de nivel „D” se execută în secțiile de mentenanță/la operatori economici interni/externi specializați.

Art. 158. — Mentenanța de nivel „D” trebuie să se facă la un nivel calitativ ridicat, cu un consum minim de timp și de mijloace materiale, lucru ce se asigură prin:

a) menținerea unui nivel ridicat de instruire a personalului și de dotare a centrului de mentenanță, în vederea executării reparațiilor;

b) organizarea corectă a procesului tehnologic de reparații și respectarea condițiilor tehnice de reparație;

c) asigurarea la timp cu piesele de schimb, echipamentele de testare, aparatura de măsură și control și materialele tehnice necesare;

d) perfecționarea procesului tehnologic de reparație;

e) asigurarea și supravegherea permanentă a calității, conform standardelor naționale, NATO și a celor impuse de producător.

Art. 159. — (1) În funcție de tipul tehnicii, gradul de uzură și volumul de manoperă reparațiile executate la acest nivel pot fi

de nivelul 1 — Rp. N1, nivelul 2 — Rp. N2 și nivelul 3 — Rp. N3, în sensul prevederilor art. 14.

(2) Pe timpul executării reparațiilor de nivel 1 — Rp. N1 formațiunile de mentenanță ale unității remediază defecțiunile de mică anvergură constatate la tehnică, după care reglează și acordează aparatura, cu ajutorul mijloacelor din înzestrare.

(3) Operațiunile efectuate în cadrul reparațiilor de nivel 2 — Rp. N2 presupun:

- a) executarea controlului amănunțit al stării tehnice a tuturor blocurilor agregatelor, ansamblurilor și pieselor;
- b) înlăturarea defectelor de ampoare medie;
- c) demontarea parțială a ansamblurilor, blocurilor, agregatelor și înlocuirea unor piese și subansambluri deteriorate sau uzate cu altele bune din lotul de PSA sau cu elemente recondiționate;
- d) ajustarea/reglarea valorilor parametrilor de funcționare;
- e) executarea, atunci când este cazul, a lucrărilor de reparații care fac parte din categoria Rp. N1.

Art. 160. — Executarea reparațiilor de nivel 3 — Rp. N3 presupune:

- a) demontarea totală a blocurilor și agregatelor defecte;
- b) verificarea și trierea tuturor pieselor componente;
- c) înlocuirea sau repararea pieselor uzate;
- d) încercarea blocului sau agregatului reparat utilizând echipamente de testare, conform condițiilor tehnice de reparație;
- e) restabilirea normei de funcționare între reparații stabilite de instrucțiuni, pentru blocul sau agregatul reparat.

Art. 161. — (1) Reparațiile de nivel 1 la tehnică se vor executa de atelierul/secția de mentenanță din cadrul unității, pe măsura apariției deranjamentelor pe timpul exploatării și întreținerilor tehnice.

(2) Reparațiile de nivel 2 și 3 se vor executa la secția de mentenanță/operatorul economic intern/extern, conform planurilor anuale de reparație.

(3) Reparațiile de nivel 2 se execută în atelierul de mentenanță al unității atunci când încadrarea cu specialiști și utilaje permite efectuarea acestora.

Art. 162. — (1) Condițiile tehnice și procesele tehnologice pentru reparațiile de nivel 1, 2 și 3 sunt stabilite în documentația tehnică și manualele referitoare la reparația tehnicii GBAD.

(2) Normele de funcționare a materialului între două reparații sunt prevăzute în normele pentru exploatarea tehnicii GBAD în vigoare.

Art. 163. — (1) Pentru toate lucrările de reparații executate, specialiștii formațiunii de mentenanță reparatoare/operatorului economic, împreună cu delegatul unității beneficiare întocmesc un proces-verbal de recepție din reparație, al cărui model este prezentat în anexa nr. 6.

(2) Procesul-verbal de recepție se întocmește la fața locului, în 3 exemplare, din care unul se transmite unității beneficiare, unul se păstrează la unitatea reparatoare, iar cel de-al treilea se înaintează la Serviciul logistic din Statul Major al Forțelor Aeriene. Actul trebuie să fie avizat de comandantul unității/subunității beneficiare.

(3) În procesul-verbal de recepție din reparație se vor evidenția toate defecțiunile remediate, cauzele care le-a produs, termenele de garanție, concluzii asupra lucrărilor executate și starea de disponibilitate care a rezultat în urma efectuării reparației.

Art. 164. — (1) Pregătirea tehnicii pentru introducerea în Rp. N1 se face de către personalul care o are în primire și se controlează de comandantul subunității.

(2) Tehnica de luptă care necesită Rp. N1 se predă în reparație la atelierul/formațiunea de mentenanță, în prezența comandantului subunității. Tehnica se va preda împreună cu

documentația tehnică, registrele și formularele de evidență a exploatării.

Art. 165. — Șeful atelierului/formațiunii de mentenanță este obligat să înscrie în registrele de evidență a exploatării și de evidență a reparațiilor, la încheierea reparației, toate datele referitoare la lucrările efectuate. Comandantul subunității care primește tehnica semnează în Registrul de evidență a reparațiilor la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol, prezentat în anexa nr. 4, numai dacă aceasta corespunde condițiilor de exploatare și reparare.

Art. 166. — (1) Predarea tehnicii de luptă la formațiunea de mentenanță a unității/operatorului economic specializat se face pe baza Ordinului de reparație, al cărui model este prezentat în anexa nr. 7, și a Actului de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii, prezentat în anexa nr. 5, întocmit în 3 exemplare, de către o comisie numită prin ordin de zi pe unitate de către comandantul subunității.

(2) Comisia se întrunește în situația când tehnica a consumat norma de funcționare între două reparații sau când tehnica a ieșit din funcțiune înainte de termen, ca urmare a unei exploatări, întrețineri sau reparații necorespunzătoare, precum și în urma deteriorărilor produse în caz de forță majoră. Dacă se constată că tehnica are nevoie de reparații, comisia întocmește actul de constatare a stării tehnice, iar în cazul în care starea tehnică permite, propune numărul de ore de funcționare și motokilometrii pentru exploatarea în continuare a acesteia.

(3) Actul de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii, prezentat în anexa nr. 5, se întocmește în 3 exemplare, distribuite astfel:

a) exemplarul nr. 1 rămâne în unitate și se anexează la ordinul de reparație după primirea acestuia;

b) exemplarul nr. 2 se predă secției de mentenanță/operatorului economic sau se trimite ca anexă la ordinul de reparație;

c) exemplarul nr. 3 se înaintează la Statul Major al Forțelor Aeriene, pentru a se emite Ordinul de reparație prezentat în anexa nr. 7.

(4) Actele de constatare a stării tehnice au caracter nesecret, elementele de tehnică, ansamblurile, subansamblurile menționându-se, după caz, în clar sau prin folosirea denumirilor stabilite în nomenclator.

(5) În actul de constatare a stării tehnice se înscrie, în mod obligatoriu, seria șasiului de identificare sau agregatului; nu se admite ca aceasta să fie substituită cu numărul de circulație al autovehiculului pe care este montată tehnica.

(6) În actele de constatare a stării tehnice, pentru stațiile electrice și grupurile electrogene ce se repară în același timp cu tehnica pe care o deservesc se va înscrie, în mod obligatoriu, mențiunea: „Se repară împreună cu reperul nr.... seria...”

Art. 167. — În cazul în care tehnica a ieșit din funcțiune fără a fi îndeplinit norma de funcționare între reparații, comisia va face cercetări și va stabili cauzele introducerii înainte de termen în reparație, în cel mult 3 zile de la ieșirea acesteia din funcțiune. În această situație, la actul de constatare a stării tehnice se anexează documentele referitoare la cercetările și măsurile luate. Tehnica de luptă care necesită a fi reparată ca urmare a avariilor se introduce în reparație în funcție de nevoile operative, pe baza aprobării șefului Statului Major al Forțelor Aeriene.

Art. 168. — Actul de constatare a stării tehnice implică toată responsabilitatea comisiei care l-a întocmit, deoarece reprezintă documentul de bază pentru emiterea ordinului de reparație și pentru întocmirea actelor de imputație. Actul va fi aprobat de comandantul unității.

Art. 169. — (1) Pe baza Actului de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii, prezentat în anexa nr. 5, eşalonul care are competență emite ordinul de reparație, al cărui model este prezentat în anexa nr. 7, care se distribuie după cum urmează:

a) exemplarul nr. 1, la unitatea care solicită introducerea tehnicii în reparație. Ordinul de reparație împreună cu actul de predare-primire reprezintă documentele justificative pentru lipsa tehnicii din unitate;

b) exemplarul nr. 2, la secția de mentenanță/operatorul economic;

c) exemplarul nr. 3, se păstrează la eşalonul care l-a emis.

(2) Partea auto a tehnicii prevăzută cu sistem propriu de propulsie se repară în conformitate cu instrucțiunile specifice elaborate de către organul central de înzestrare. Reparațiile se execută fie la secțiile de mentenanță ale unităților subordonate Statului Major al Forțelor Aeriene, fie în regim externalizat, la operatori economici.

Art. 170. — (1) Pregătirea tehnicii pentru a fi introdusă în reparație în afara unității se face de către personalul care o are în primire, sub conducerea comandantului subunității.

(2) Tehnica GBAD se consideră pregătită pentru introducere în reparație când sunt asigurate următoarele condiții:

a) conține toate blocurile, agregatele și piesele din compunerea completului respectiv în stare asamblată, chiar dacă acestea sunt defecte;

b) conține toate componentele de deservire, precum aparatul de măsură și control, abacele, graficele cu gradații, cablurile de legătură, sursele de alimentare, fișele-cod etc., necesare funcționării și determinării stării tehnice;

c) are toate registrele și formularele de evidență a exploatării completate cu datele referitoare la funcționarea acesteia până la trimiterea în reparație. Tehnica ce se trimite la reparație la operatorul economic nu va fi însoțită de registrele și formularele de evidență a exploatării.

Art. 171. — Piesele de schimb, sculele și loturile de PSA aparținând tehnicii ce se introduce în reparație se predau odată cu aceasta numai dacă pe ordinul de reparație se menționează acest lucru.

Art. 172. — (1) Delegatul unității care răspunde de predarea în reparație sau primirea din reparație a tehnicii trebuie să fie autorizat de comandantul unității. El este obligat să cunoască regulile de predare/primire a tehnicii în/din reparație, precum și starea tehnicii pe care o predă/nivelul tehnic necesar pentru tehnica ce iese din reparație.

(2) Pentru predarea stațiilor, mașinilor speciale, blocurilor sau agregatelor la reparat, delegatul trebuie să aibă pentru fiecare dintre acestea următoarele documente:

a) ordinul de reparație, în cazul când nu a fost trimis direct atelierului;

b) actul de constatare a stării tehnice;

c) registrele de evidență a exploatării;

d) delegația de serviciu, prin care este autorizat să predea tehnica.

(3) Faptul că tehnica nu a putut fi pusă în funcțiune din cauza defecțiunilor se consemnează în actul de predare-primire care se încheie între delegatul predător și formațiunea de mentenanță/operatorul economic reparat.

Art. 173. — (1) Durata predării/luării în primire și întocmirii documentelor corespunzătoare nu va depăși:

a) 10—15 zile pentru complexele/sistemele de rachete sol-aer, artilerie sau mixte;

b) 3—6 zile pentru o stație GBAD sau baterie de artilerie;

c) 1—2 zile pentru mașini speciale, grupuri electrogene și alte mașini/instalații cu destinație specială.

(2) Durata se măsoară începând cu a doua zi după sosirea materialului în reparație, când trebuie să fie prezent și delegatul predător.

Art. 174. — (1) Atelierele/secțiile de mentenanță și operatorii economici garantează calitatea reparațiilor executate pentru tehnica GBAD.

(2) Termenele de garanție încep de la data semnării actului de predare-primire de către delegatul unității beneficiare și sunt valabile numai în cazul în care tehnica de luptă se exploatează și se întreține corect, iar întreținerea tehnică regulamentară au fost executate la timp și de calitate. Termenele de garanție se înscriu în registrele sau formularele de evidență a exploatării aparținând tehnicii reparate.

Art. 175. — (1) Remedierea defecțiunilor produse pe timpul termenului de garanție, datorită unei reparații necorespunzătoare, se face în contul atelierului/secției de mentenanță și al operatorului economic.

(2) Nu se consideră defecte în cadrul termenului de garanție în sarcina atelierului/secției de mentenanță sau operatorului economic prestator al reparației:

a) dereglajele, deranjamentele și deviațiile de mică anvergură ale parametrilor, ce apar în mod normal în procesul de exploatare;

b) deranjamentele care se remediază prin întrebuițarea pieselor din completul de PSA, individual prevăzut prin construcție, la tehnică;

c) deranjamentele provenite în urma unei exploatări necorespunzătoare sau nerespectării instrucțiunilor de întreținere, care nu implică responsabilitatea/culpa unității reparatoare.

(3) Reclamațiile privind defecțiunile ivite în perioada de garanție și care depășesc posibilitățile de remediere a subunităților și unităților se anunță telefonic la Serviciul logistic/Biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer din cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, urmând ca, în termen de 3 zile, să se înainteze actul de constatare tehnică/reclamație a defecțiunii/deranjamentului/avariei.

Art. 176. — (1) Pentru rezolvarea reclamațiilor, atelierul/secția de mentenanță și operatorul economic trimit în unitățile respective specialiști competenți pentru a stabili cauzele defecțiunilor, luându-se totodată măsuri corespunzătoare pentru remedierea acestora.

(2) Până la definitivarea reclamațiilor se interzice demontarea sau folosirea în continuare a materialului respectiv.

Art. 177. — (1) Delegații reparatorului împreună cu cei ai beneficiarului întocmesc un act de constatare pentru tehnica reclamată.

(2) Un exemplar din actul menționat mai sus se înaintează către Serviciul logistic din cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene/Biroul planificare logistică artilerie și rachete sol-aer, în termen de cel mult 5 zile de la înlăturarea defecțiunii.

Art. 178. — (1) Atelierele de mentenanță ale unităților pentru tehnica GBAD pot fi mobile sau staționare.

(2) *Atelierele de mentenanță mobile* sunt acele ateliere al căror utilaj este montat pe unul sau mai multe autovehicule ori remorci. Atelierele de reparații mobile se folosesc în limitele normelor de exploatare stabilite.

(3) *Atelierele de mentenanță staționare* sunt acele ateliere al căror utilaj este dispus în clădiri/incăperi construite special în acest scop.

Art. 179. — Atelierul de mentenanță al unităților este destinat pentru executarea întreținerilor la tehnica din înzestrare, efectuarea reparațiilor de nivel Rp. N1 și, la unele categorii de tehnică, a reparațiilor de nivel Rp. N2.

SECȚIUNEA a 3-a

Executarea mentenanței de nivel „F” — Factory la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 180. — (1) Mentenanța de nivel „F” — Factory pentru echipamentele și tehnica GBAD reprezintă nivelul cel mai ridicat al capabilităților de reparații. Acest nivel poate fi asigurat:

a) de către producătorul tehnicii de luptă, în facilitățile proprii;
b) de către operatorii economici interni care dețin nivelul de calificare a personalului, precum și nivelul tehnologic de calitate și de acces la informații clasificate impuse pentru desfășurarea unor astfel de lucrări de mentenanță;

c) de către agențiile și organismele specializate în furnizarea serviciilor de sprijin logistic pentru diverse categorii de tehnică, de exemplu NAMSA. În cadrul acestor organisme funcționează parteneriate de sisteme de armă, conferințe, convenții de asociere a diferitelor state care utilizează anumite sisteme de armă și care beneficiază în comun de serviciile contractate de aceste agenții cu diverși furnizori specializați în asigurarea mentenanței de nivel „F”.

(2) În anumite situații, serviciile corespunzătoare nivelelor de mentenanță „D” — Depot și „F” — Factory pot fi asigurate de către același furnizor intern sau extern, caz în care cele două nivele se pot suprapune.

(3) În cazul unui furnizor extern de servicii de mentenanță de nivel „D”/„F”, statul român trebuie să fie afiliat la parteneriatul/convenția/conferința care permite utilizarea serviciilor acestui furnizor, pentru a beneficia de servicii de mentenanță pentru tehnica, ansamblurile, subsansamblurile și echipamentele de testare specifice. În acest caz, deținătorul tehnicii poate solicita asistență printr-una din procedurile specifice, uzitate în cadrul parteneriatului/convenției/conferinței, de exemplu: înlocuirea directă/*Direct Exchange* — *DX*, procedură prin care o componentă defectă se înlocuiește imediat cu una identică, aflată în stocul producătorului sau în stocul comun al utilizatorilor sistemului de armă, remedierea și returnarea/*Repair and Return* — *R&R*, procedură prin care piesa defectă este reparată și returnată utilizatorului, deoarece nu există alte componente similare în stocuri etc.

(4) Modul concret de executare a mentenanței de acest nivel se stabilește de către Statul Major al Forțelor Aeriene, pentru fiecare tip nou de tehnică achiziționată, pe baza prevederilor contractului de achiziție de tehnică, atunci când acesta conține și elementele de sprijin logistic pe durata de viață a sistemului, sau pe baza unui contract separat, dedicat sprijinului logistic al tehnicii.

CAPITOLUL VII

Mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol aflată în depozitare

Art. 181. — Prin *depozitare* se înțelege ansamblul de măsuri ce se iau pentru menținerea stării tehnice și de întreținere corespunzătoare a tehnicii și echipamentelor care nu sunt folosite pe anumite perioade de timp.

Art. 182. — Pentru păstrarea/depozitarea în bune condiții a tehnicii GBAD se vor respecta întocmai prevederile instrucțiunilor de exploatare și se vor lua în plus următoarele măsuri:

a) se vor descărca arcurile la toate cabinele, remorcile și autovehiculele aflate în păstrare pentru mai mult de 15 zile;

b) se vor proteja anvelopele de la tehnica de luptă păstrată în aer liber și cablurile electrice de toate categoriile împotriva acțiunii razelor solare. Surplusul din lungimea cablurilor va fi strâns în formă de colac cu diametrul de 1 m;

c) se vor respecta distanțele de siguranță prevăzute de instrucțiuni pentru depozitarea materialelor explozive, precum și instrucțiunile referitoare la paza contra incendiilor;

d) se vor proteja împotriva umezelii mufele și cablurile, iar toate capacele de la agregate și utilaje vor fi montate;

e) se vor proteja împotriva luminii ecranele tuburilor catodice. Tuburile catodice vor fi păstrate în ambalajele uzinei constructoare;

f) se vor antrena cu regularitate tuburile electronice speciale, cu periodicitate trimestrială, inclusiv cele din loturile de PSA, conform instrucțiunilor de exploatare a acestora, cu ocazia întreținerilor tehnice lunare. Executarea acestei operațiuni se va consemna în documentația de evidență a exploatării.

Art. 183. — (1) Tehnica GBAD care se introduce în depozitare trebuie să fie în stare de funcționare, completată conform inventarelor și gata oricând pentru utilizare.

(2) Tehnica GBAD poate fi depozitată în depozite încălzite/neîncălzite, pe platforme acoperite/descoperite, conform instrucțiunilor de exploatare.

(3) Depozitarea poate fi de scurtă durată — de la o lună până la 6 luni, și de lungă durată — peste 6 luni.

Art. 184. — Pe timpul depozitării tehnicii GBAD se vor avea în vedere următoarele:

a) respectarea condițiilor de depozitare prevăzute de instrucțiunile specifice tehnicii GBAD, standardelor și regulamentelor aplicabile, referitoare la asigurarea condițiilor de iluminare, temperatură, presiune și umiditate necesare depozitării tehnicii; asigurarea condițiilor de temperatură și umiditate pentru depozitarea cablurilor, componentelor electronice, echipamentelor de testare/diagnosticare și aparaturii de măsură și control; asigurarea spațiilor de acces pentru executarea întreținerilor tehnice, a inventarierilor și controalelor privind condițiile de depozitare;

b) respectarea normelor de PSI;

c) respectarea unor reguli generale privind depozitarea tehnicii GBAD, reguli care au în vedere depozitarea, pe cât posibil grupată pe complete; depozitarea separată a tehnicii, ansamblurilor și pieselor de reactivi chimici și substanțe inflamabile — acizi, baze, dizolvanți etc.; păstrarea separată a bateriilor de acumulatori; depozitarea componentelor magnetice departe de dulapurile/rastelele metalice; păstrarea buteliilor alimentate cu gaze sub presiune — aer, oxigen, azot etc. departe de compuși chimici, carburanți, lubrifianți și menținându-se o valoare reziduală a presiunii gazelor respective; golirea instalațiilor de alimentare, de ungere și de răcire a tehnicii;

d) executarea lucrărilor de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate;

e) marcarea și inscripționarea tehnicii GBAD depozitate cu date privind: tipul și seria tehnicii, retragerea bateriilor de acumulatori, a carburanților, lubrifianților și lichidului de răcire etc.;

f) păstrarea evidenței tehnicii depozitate, a lucrărilor și controalelor executate;

g) executarea la timp a controalelor;

h) respectarea normelor de securitate și sănătate în muncă și de protecție a mediului.

Art. 185. — (1) Tehnica de luptă care se introduce în depozitare îndelungată se stabilește de către Statul Major al Forțelor Aeriene.

(2) Introducerea tehnicii de luptă în depozitare se face prin ordin de zi pe unitate, menționându-se:

a) tipul și seria mijloacelor ce se introduc în depozitare;

b) felul depozitării, respectiv „de lungă durată” sau „de scurtă durată”;

c) perioada depozitării;

d) elementele de asigurare materială referitoare la golirea rezervoarelor de combustibili și a instalațiilor de răcire ale motoarelor, demontarea și depozitarea separată a acumulatorilor și a unor componente ce necesită condiții diferite de păstrare, consumul de materiale pentru întreținerea tehnicii depozitate etc.;

- e) persoanele care au în primire tehnica GBAD;
- f) persoanele care răspund de depozitarea tehnicii GBAD;
- g) termenele de executare a lucrărilor de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate;
- h) termenele de executare a controalelor.

(3) La introducerea tehnicii GBAD în depozitare se execută și conservarea parțială sau totală, în conformitate cu planul de conservare a tehnicii întocmit de șeful logisticii.

Art. 186. — Prin *conservare* se înțelege executarea unui ansamblu de lucrări care să asigure protejarea elementelor, instalațiilor, mecanismelor și aparaturii împotriva corodării, îmbătrânirii, depunerilor de mucegai și apariției stricăciunilor pe timpul depozitării. Conservarea poate fi: parțială sau totală.

Art. 187. — (1) La introducerea tehnicii GBAD în depozitare de scurtă durată trebuie să se execute lucrările de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate și lucrări de conservare parțială.

(2) *Conservarea parțială* cuprinde protejarea suprafețelor exterioare a mijloacelor de luptă, a mecanismelor și aparatelor împotriva corodării și acțiunii directe a factorilor climatici.

Art. 188. — (1) La introducerea tehnicii GBAD în depozitare de lungă durată trebuie să se execute lucrările de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate și lucrări de conservare de lungă durată.

(2) *Conservarea de lungă durată* presupune ungerea și ermetizarea cabinelor, dulapurilor, instalațiilor, agregatelor și mecanismelor folosind materiale de protecție, absorbantși de umiditate și substanțe anticorozive.

(3) Acumulatorii se depozitează și se conservă în încăperi separate.

Art. 189. — (1) Pentru fiecare categorie de tehnică, volumul și tehnologia lucrărilor de conservare sunt stabilite de instrucțiunile de exploatare.

(2) Operațiunile de conservare a tehnicii GBAD se execută de către personalul care o are în primire, ajutat de specialiștii atelierului de mentenanță al unității, și se consemnează în registrele de evidență a exploatării.

Art. 190. — (1) Pentru menținerea tehnicii GBAD în stare de funcționare se organizează și se execută controale sistematice asupra stării tehnice a acesteia și a întreținerilor tehnice periodice, cu respectarea prevederilor actelor normative în domeniul protecției mediului, în raport de condițiile de depozitare.

(2) Comandanții organizează controalele privind corectitudinea depozitării tehnicii și concordanței cu planul de conservare a tehnicii.

(3) Verificarea anuală a mijloacelor aflate în depozitare cuprinde verificarea stării tehnice, de întreținere și a condițiilor de depozitare și se execută prin deconservare, controlul funcțional și remedierea eventualelor deranjamente. După verificare se reexecută reconservarea și controlul executării acestei operațiuni.

(4) Verificarea stării tehnicii GBAD aflate în conservare se execută pe timpul lucrărilor de mentenanță preventivă de mare periodicitate și pe timpul controalelor.

(5) Verificarea condițiilor de depozitare se execută de către șeful depozitului și presupune controlul zilnic al stării depozitului, temperaturii și umidității aerului, stării stelajelor, rafturilor, părților exterioare ale tehnicii, unsoirii de pe suprafețele metalice ale tehnicii, precum și stării mijloacelor de prevenire și stingere a incendiilor.

(6) Verificarea elementelor din completele pieselor de schimb și accesoriilor se execută prin sondaj, iar deconservarea, întreținerea și reconservarea lor în totalitate se execută numai în situația constatării unor deficiențe.

Art. 191. — Datele și concluziile referitoare la verificările, lucrările de mentenanță preventivă de medie și mare periodicitate, deconservarea și conservarea mijloacelor de luptă

aflate în depozitare se consemnează în registrele de evidență a exploatării.

CAPITOLUL VIII

Mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol în situații de criză, la război, precum și pe timpul participării la misiuni internaționale

SECȚIUNEA 1

Atribuțiile și activitățile specifice de conducere a mentenanței în situații de criză și la război

1. Atribuțiile specifice ale personalului cu diferite funcții în cadrul structurilor și subunităților logistice ale marilor unități/unităților în situații de criză și la război

Art. 192. — Personalul care încadrează structurile logistice trebuie să cunoască din timp de pace modul de organizare și realizare a mentenanței în situații de criză și la război, pentru a fi în măsură să conducă această activitate și să asigure operativitatea tehnicii.

Art. 193. — Șeful logisticii la brigadă/regiment are următoarele atribuții:

a) să cunoască în permanență situația operativă/tactică și logistică a eșalonului propriu și a unităților, subunităților și formațiunilor subordonate;

b) să rețină datele din ordinele logistice primite de la eșalonul superior și din orientarea făcută de comandant asupra misiunii primite;

c) să rețină concluziile pe linie logistică din însușirea misiunii și să facă oportun calculul timpului la dispoziție și planificarea activităților logistice;

d) să înștiințeze personalul structurii logistice asupra misiunii primite și să organizeze activitatea acestuia pentru îndeplinirea măsurilor pe linia mentenanței;

e) să elaboreze concepția de organizare și conducere a mentenanței;

f) să întocmească, împreună cu personalul din subordine, documentele pe linia logistică care să cuprindă și elementele de mentenanță, actualizându-le permanent;

g) să întocmească și să transmită operativ ordine logistice preliminare;

h) să cunoască capacitățile de mentenanță ale operatorilor economici, care pot fi utilizate la nevoie;

i) să pregătească și să prezinte comandantului sau locțiitorului acestuia, prin șeful de stat major, raportul de informare pe linie de mentenanță, necesar luării deciziei;

j) să participe la recunoașteri în teren pentru stabilirea detaliilor necesare privind dispunerea structurilor de mentenanță, acțiunile de luptă și cooperarea cu alte structuri, existența și capacitățile facilităților de depozitare din zonă și a căilor de comunicații necesare aprovizionărilor sau afluirii/defluirii elementelor de tehnică sosite în sprijin/trimise în reparații;

k) să elaboreze și să transmită oportun ordine logistice, să organizeze controlul îndeplinirii acestora și să îndrume activitatea pe linie de mentenanță;

l) să stabilească prioritățile în repararea tehnicii deteriorate și să le comunice unităților subordonate;

m) să întocmească și să înainteze documentele ordonate prin ordinele logistice ale eșalonului superior;

n) să urmărească asigurarea legăturilor necesare și respectarea regulilor de conducere în secret;

o) să țină legătura cu unitățile, subunitățile și formațiunile de mentenanță din structurile logistice ale eșalonului superior;

p) să fie în măsură să raporteze situația privind starea tehnică și de operativitate a tehnicii, îndeosebi a celei cu aport mare la realizarea capacității de luptă.

Art. 194. — Șeful batalionului logistic al regimentului/brigăzii are următoarele atribuții:

a) să pregătească datele pe linie de mentenanță necesare șefului structurii logistice și să facă propuneri privind disponerea și folosirea atelierelor/formațiunilor de mentenanță;

b) să participe la întocmirea ordinelor logistice și a planului logistic, completându-le cu datele referitoare la mentenanță, actualizate permanent;

c) să participe la controlul și îndrumarea activităților pe linie de mentenanță la eșaloanele subordonate;

d) să cunoască în permanență: încadrarea cu personal a batalionului logistic și înzestrarea cu tehnică specifică, starea tehnică și de întreținere a tehnicii batalionului, posibilitățile de lucru ale atelierelor/formațiunilor de mentenanță proprii sau primite ca întărire/sprijin, precum și capacitățile operatorilor economici din zona acțiunilor militare, axele de evacuare-reparare și itinerarele de evacuare ale eșalonului propriu și superior, repartitia și posibilitățile de manevră a forțelor și mijloacelor de evacuare și reparații, locul de dispunere a raioanelor/locurilor de adunare/concentrare a tehnicii deteriorate;

e) să cunoască și să urmărească completarea unităților/subunităților de evacuare și reparații subordonate cu personal, tehnică și utilaje.

Art. 195. — Șeful secției/atelierului de mentenanță al regimentului/brigăzii are următoarele atribuții:

a) să cunoască în permanență, în părțile care îl privesc, situația operativă/tactică a eșalonului propriu sau la care a fost dat ca întărire/sprijin și să-și însușească ordinele logistice primite de la eșalonul superior;

b) să cunoască modul și posibilitățile de întrebuițare a unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță pe timpul acțiunilor militare, în orice condiții de timp și stare a vremii;

c) să organizeze și să conducă activitățile în raionul/locul de adunare a tehnicii deteriorate;

d) să înștiințeze la timp personalul direct subordonat asupra: misiunii primite și termenului de îndeplinire, elementelor de mentenanță ale eșalonului superior, unității proprii și ale structurilor subordonate, sarcinilor de reparații, forțelor și mijloacelor din zona acțiunilor de luptă, care pot fi folosite în sprijinul evacuării și reparării tehnicii deteriorate, măsurilor de pază și apărare a unității, subunității și formațiunii de mentenanță, modului de realizare a legăturii cu eșalonul superior și subordonații, semnelor și semnalelor de recunoaștere și alarmare și a modului de acțiune în cazul folosirii de către adversar a mijloacelor NBC și incendiare;

e) să organizeze întreținerea și repararea echipamentelor, tehnicii, utilajelor și dispozitivelor din înzestrare;

f) să organizeze grupele de evacuare, reparații sau grupele mixte, care se dau ca întărire/sprijin;

g) să ia în primire forțele și mijloacele date în sprijin și să organizeze activitatea acestora;

h) să întocmească și să actualizeze permanent planul logistic cu elementele de mentenanță, precum și cu cele referitoare la asigurarea acțiunilor și protecția unității, subunității și formațiunii de mentenanță;

i) să organizeze și să conducă deplasarea subunității, conform dispozițiilor șefului structurii logistice;

j) să execute recunoașterea noilor raioane/locații în care va opera subunitatea.

2. Activitățile specifice ale structurilor logistice ale unităților în situații de criză și la război

Art. 196. — Pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare, șeful logisticii batalionului GBAD execută un ansamblu de activități specifice, astfel:

a) însușirea misiunii unității din care face parte și a ordinului logistic al eșalonului superior, calculul și planificarea timpului în care trebuie organizată mentenanța;

b) înștiințarea subordonaților asupra misiunii primite;

c) elaborarea și transmiterea ordinelor logistice preliminare, cu măsurile de mentenanță în perioada pregătirii operației/luptei;

d) analiza situației operative/tactice și tehnice, stabilirea concluziilor și măsurilor referitoare la mentenanța în operație și luptă;

e) pregătirea informațiilor și estimărilor privind mentenanța, necesare comandantului pentru luarea deciziei;

f) participarea la recunoașteri;

g) stabilirea măsurilor de mentenanță pe baza deciziei comandantului și întocmirea planului logistic;

h) elaborarea și transmiterea ordinelor logistice pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare, precum și controlul asupra executării acestora;

i) conducerea formațiunilor de mentenanță pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare.

Art. 197. — (1) Din însușirea misiunii, șeful structurii logistice reține locul și rolul unității GBAD în dispozitivul de luptă al eșalonului superior, forma de luptă/operație adoptată, adâncimea și lățimea zonei acțiunilor de luptă, termenul când trebuie să fie gata de luptă, direcția principală de efort, gruparea forțelor și mijloacelor, concepția manevrei trupelor, probabilitatea folosirii de către adversar a mijloacelor NBC și incendiare, măsurile de primă urgență pentru realizarea mentenanței, în vederea îndeplinirii misiunii primite.

(2) Din ordinele logistice ale eșalonului superior, șeful structurii logistice reține: măsurile care trebuie luate în perioada pregătirii și ducerii acțiunilor militare, termenele de înaintare a rapoartelor, forțele și mijloacele primite ca întărire/sprijin, capacitățile de producție ale operatorilor economici puse temporar la dispoziție și modul de folosire a lor, axele de evacuare-reparare și itinerarele de evacuare, dispunerea raioanelor/locurilor de adunare/concentrare a tehnicii deteriorate, de bază și de rezervă, modul de predare a tehnicii GBAD deteriorate care depășește posibilitățile proprii de reparații și punctele de îmbarcare/debarcare a acesteia, modul de realizare a legăturilor.

(3) În calculul și planificarea timpului disponibil pentru organizarea mentenanței tehnicii GBAD, șeful structurii logistice ține seama de perioada repartizată pregătirii trupelor în vederea acțiunilor de luptă care vor avea loc, de termenul până la care trebuie să fie gata de luptă, precum și de termenul la care raportează comandantului modul de organizare a mentenanței.

Art. 198. — La înștiințarea subordonaților asupra misiunii primite, șeful structurii logistice prezintă principalele aspecte rezultate din situația operativă/tactică a eșalonului propriu, precum și date despre situația tehnică, stabilind măsurile imediate care trebuie luate și sarcinile care revin fiecăruia dintre ei.

Art. 199. — (1) Elaborarea și transmiterea ordinelor logistice preliminare de către șeful structurii logistice se face în timpul cel mai scurt, după primirea misiunii de luptă a eșalonului din care face parte. La baza întocmirii acestora stau concluziile reieșite din situația operativă/tactică și tehnică a eșalonului propriu, însușirea misiunii de luptă a mării unități/unității, calculul și planificarea timpului și ordinele logistice ale eșalonului superior. De regulă, ordinele logistice preliminare cuprind măsurile imediate care trebuie luate în vederea pregătirii acțiunilor militare, precum și pe cele referitoare la completări, evacuări și reparații. În unele situații, acestea sunt completate cu datele rezultate în urma recunoașterilor.

(2) Ordinele logistice preliminare, puse de acord cu statul major, pot fi transmise verbal sau scris, personal de către șeful structurii logistice, respectiv de ajutoarele acestuia sau prin mijloacele de comunicații, integral sau parțial și succesiv. De la eșalonul unitate în sus, ordinele verbale se confirmă și în scris. La subunități, ordinele se transmit verbal. În același mod se transmit ordinele logistice și pe timpul ducerii acțiunilor militare.

Art. 200. — (1) Din analiza situației operative/tactice și tehnice, șeful structurii logistice reține:

- a) situația și caracterul probabil al acțiunilor adversarului;
- b) situația și acțiunile de luptă probabile ale trupelor proprii;
- c) situația tehnică a trupelor proprii și a celor primite ca întărire/sprijin;
- d) date privind organizarea logisticii la celelalte eșaloane: fâșia logisticii, dispunerea unităților, subunităților și formațiunilor de logistică/mentenanță, căi de aprovizionare, stocuri de materiale, norme de consum carburanți-lubrifianți, posibilități de evacuare/reparare etc.;
- e) date despre posibilitățile de folosire a capacităților de producție ale operatorilor economici din fâșia acțiunilor de luptă;
- f) date despre posibilitățile de folosire a formațiunilor de apărare civilă din fâșia acțiunilor de luptă pentru protecția și asigurarea acțiunilor unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță;
- g) date despre relief, comunicații, obstacole, posibilități de protecție oferite de teren;
- h) condițiile meteorologice;
- i) alte date considerate necesare pentru asigurarea mentenanței.

(2) Pe baza acestora, șeful structurii logistice stabilește măsurile care se impun pentru organizarea și realizarea exploatării, evacuării și reparării tehnicii GBAD, realizarea măsurilor pentru protecția și asigurarea acțiunilor unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță și pentru executarea conducerii.

Art. 201. — Pentru realizarea conducerii mentenanței se stabilesc următoarele:

- a) modul de realizare a legăturilor cu structura logistică a eșalonului superior și structurile logistice ale marilor unități/unităților subordonate, precum și cu unitățile, subunitățile și formațiunile de mentenanță proprii;
- b) documentele necesare conducerii în secret a activității de mentenanță;
- c) termenele de înaintare, de către structurile logistice subordonate, a rapoartelor de informare logistică;
- d) activitățile structurii logistice proprii pentru realizarea măsurilor de mentenanță, elaborarea documentelor care se înaintează eșalonului superior și a celor necesare conducerii;
- e) manevra forțelor și mijloacelor de mentenanță, în funcție de evoluția situației operative/tactice, pe timpul îndeplinirii misiunilor.

Art. 202. — (1) Pentru luarea deciziei, șeful structurii logistice întocmește și prezintă comandantului informațiile și estimările care includ și elemente de mentenanță, referitoare la tehnica GBAD, astfel:

- a) gradul de asigurare, pe tipuri, cu tehnică GBAD și starea de operativitate a acesteia, pe misiuni, în raport cu situația operativă/tactică;
- b) volumul de întreținere tehnice, evacuări, reparații, predări sau primiri de tehnică GBAD și modul de executare a acestora, pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare;
- c) rezerva de resurse a principalelor tipuri de tehnică GBAD, concluziile care se desprind în raport cu misiunea primită de marea unitate/unitate și măsurile necesare pentru a asigura îndeplinirea misiunii;
- d) gradul de completare a unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță cu personal;
- e) raioanele de dispunere și modul de folosire a unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță;
- f) axele de evacuare-reparare, itinerarele de evacuare, raioanele/locurile de adunare/concentrare a tehnicii GBAD deteriorate;
- g) repartitia forțelor și mijloacelor de mentenanță, rezervele care se creează, întăririle necesare;

h) modul de folosire a capacităților de producție ale operatorilor economici din zona mării unități/unității;

- i) măsurile de protecție împotriva mijloacelor NBC și incendiare, pentru realizarea protecției și asigurarea acțiunilor unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță;
- j) forțele și mijloacele de mentenanță care urmează să fie solicitate de la eșalonul superior sau de la organele administrației publice locale;
- k) organizarea conducerii unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță.

(2) În raport de situația și caracterul acțiunilor de luptă executate de trupe, șeful structurii logistice trebuie să fie în măsură să prezinte, la cererea comandantului, și alte date.

Art. 203. — (1) Șeful structurii logistice de la marea unitate strategică/operativă poate executa recunoașteri pe baza unui plan dinainte stabilit, iar cel de la marea unitate/unitate tactică participă la recunoașteri cu statul major.

(2) Concluziile rezultate se prezintă comandantului.

(3) În raport cu misiunea de luptă, timpul la dispoziție și situația din teren, de regulă, la recunoașteri se precizează:

- a) axele de evacuare-reparare și itinerarele de evacuare, itinerarele de deplasare, drumurile de rocadă, punctele cheie, zonele greu accesibile sau inaccesibile, precum și modul de ocolire sau amenajare a acestora;
- b) raioanele/locurile de adunare/concentrare a tehnicii deteriorate, de bază și rezervă;
- c) raioanele/locurile în care se primesc unitățile/subunitățile de întărire, precum și cele în care se predau tehnica și materialele deteriorate;
- d) punctele unde trebuie să se asigure mijloacele de evacuare și reparații pentru asistență tehnică la afluirea/defluirea coloanelor/ convoaielor de tehnică;
- e) operatorii economici existenți în zona mării unități/unității care au clădirile, mașinile-unelte și instalațiile utilizabile pentru executarea activităților de mentenanță; modul de asigurare a legăturii cu reprezentanții acestora și autoritățile administrației publice locale;
- f) posibilitatea folosirii specialiștilor din cadrul unor formațiuni de apărare civilă sau al altor structuri, pentru prestări servicii în sprijinul activităților unităților și formațiunilor de mentenanță;
- g) alte date necesare conducerii mentenanței.

Art. 204. — Atât în perioada de pregătire, cât și pe timpul ducerii acțiunilor militare, șeful structurii logistice pune de acord cu alți factori de răspundere din marea unitate/unitate dispunerea elementelor de mentenanță în cadrul dispozitivului mării unități/unității și modul de cooperare.

Art. 205. — Șeful structurii logistice pune de acord și stabilește cu șeful de stat major:

- a) data și locurile unde se execută lucrările de mentenanță pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor de luptă, pe baza concepției de organizare și ducere a acțiunilor militare;
- b) consumul probabil de resurse pe timpul pregătirii și ducerii acțiunilor militare și măsurile pentru optimizarea acestuia;
- c) marile unități/unitățile care necesită măsuri urgente de mentenanță pentru refacerea sau îmbunătățirea capacității de luptă;
- d) locul unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță în cadrul dispozitivului de luptă;
- e) locurile de dispunere a raioanelor/locurilor de adunare/concentrare a tehnicii deteriorate și axele de evacuare-reparare;
- f) raioanele probabile în care se vor înregistra cele mai multe deteriorări de tehnică;
- g) posibilitățile de evacuare și reparare;
- h) punctele cheie și zonele greu accesibile, folosirea unor clădiri, drumuri, mijloace și resurse existente în zonă;

i) marile unități/unitățile care intră/ies în/din compunerea eșalonului propriu, precum și măsurile de primire-predare a acestora;

j) structurile de apărare destinate pentru paza și apărarea unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță;

k) modul de executare a deplasării de către unitățile, subunitățile și formațiunile de mentenanță.

Art. 206. — Cu șeful cercetării, șeful structurii logistice pune de acord:

a) nevoile de cercetare pe linia mentenanței, modalitatea primirii datelor și informațiilor de cercetare, de interes, pe linia mentenanței;

b) modul de executare a cercetării itinerarelor de evacuare și axelor de evacuare-reparare, a punctelor-cheie și a posibilităților de ocolire a acestora;

c) mentenanța tehnicii aparținând unităților subunităților, formațiunilor și elementelor de cercetare.

SECȚIUNEA a 2-a

Mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol în situații de criză și război

Art. 207. — (1) Ministerul Apărării poate interveni cu forțe și tehnică, în condițiile legii, la rezolvarea unor situații de criză.

(2) Condițiile de participare a Ministerului Apărării se stabilesc prin convenții, protocoale și contracte economice încheiate cu autoritățile interesate, în care se menționează obligațiile care revin fiecărei părți privind mentenanța tehnicii participante și modul de tarifare și decontare a activităților desfășurate.

(3) Comandanții unităților/subunităților participante la rezolvarea unor situații de criză țin permanent legătura cu unitatea de origine, eșalonul superior și organele de conducere și coordonare create în astfel de situații.

Art. 208. — Condițiile deosebite în situațiile de criză impun comandanților și șefilor structurilor logistice luarea următoarelor măsuri:

a) pregătirea operatorilor în funcție de timpul la dispoziție, pentru a fi în măsură să rezolve operativ orice situație, pe timpul misiunii;

b) stabilirea unor itinerare care să evite, pe cât posibil, localitățile și punctele aglomerate sau greu accesibile;

c) organizarea asistenței tehnice, atât în locurile de intervenție, cât și pe itinerare, în vederea reducerii la minimum a timpului de staționare a tehnicii pentru remedierea defecțiunilor.

Art. 209. — (1) Măsurile de mentenanță în situații de război trebuie să asigure îndeplinirea misiunii, evacuarea tehnicii imobilizate, în primul rând a celei amenințate a fi distrusă sau capturată de adversar, și repararea ei în timp cât mai scurt, pentru a fi reintrodusă în luptă.

(2) Atunci când este posibil și nu sunt încălcate normele de securitate și sănătate în muncă sau de protecție a mediului, pentru disponibilizarea operativă a tehnicii GBAD ori a elementelor de deservire a acesteia, se vor folosi proceduri de reparare rapide, în condițiile câmpului de luptă/*Battle Damage Repair* – BDR.

Art. 210. — (1) În condițiile întrebuițării de către adversar a mijloacelor NBC și incendiare, specificul activității de mentenanță în situații de război impune:

a) pregătirea personalului privind modul de desfășurare a activităților în zonele/raioanele contaminate radioactiv, biologic sau chimic;

b) mărirea siguranței în funcționare a tehnicii pentru trecerea în timp scurt prin raioanele contaminate;

c) asigurarea funcționării echipamentelor și instalațiilor pentru executarea misiunilor în condiții/medii contaminate;

d) executarea recunoașterilor privind practicabilitatea itinerarelor și efectuarea marcajelor necesare, precum și descongestionarea căilor de comunicații;

e) pregătirea echipamentelor pentru executarea evacuirilor în timp scurt;

f) repartizarea și participarea structurilor de mentenanță la limitarea efectelor mijloacelor NBC și incendiare.

(2) În aceste condiții, unitățile, subunitățile și formațiunile de mentenanță se repartizează în sprijinul unităților luptătoare de pe direcțiile cele mai importante de acțiune, stabilindu-se itinerare separate pentru evacuarea tehnicii contaminate, precum și locul unde urmează a se executa decontaminarea.

Art. 211. — Pentru realizarea activităților de mentenanță pe timpul acțiunilor militare, pe lângă forțele și mijloacele din organică se folosesc, în condițiile legii, toate posibilitățile existente în zona de acțiune și capturile, inclusiv mașinile de luptă și alte tipuri de tehnică pentru care nu s-a capturat muniția aferentă.

Art. 212. — Pe timpul ducerii luptei trebuie să se organizeze grupe de evacuare, evacuare-reparare sau grupe mixte de reparat tehnică pregătite, în funcție de hotărârea comandantului, să intervină în scurt timp în sprijinul trupelor care au pierderi mari în tehnică, precum și al celor lovite cu mijloace NBC și incendiare.

Art. 213. — (1) Repararea tehnicii GBAD deteriorate pe timpul luptei se execută în raport cu situația operativă/tactică, timpul la dispoziție, cantitatea tehnicii GBAD scoase din funcționare, nevoile de reparații ale acesteia și capacitățile productive ale unităților, subunităților și formațiunilor organice, primite ca sprijin/întărire sau de la operatorii economici.

(2) Formațiunile de mentenanță pot fi fracționate, în funcție de nevoi, pentru a sprijini unitățile la executarea întreținerilor tehnice și reparațiilor de nivel 1, pe locul scoaterii din funcționare a tehnicii, în acoperiri, pe itinerarele de deplasare, în raioanele/locurile eșaloanelor de transport sau de adunare a tehnicii deteriorate. În unele situații, când se dispune de timp suficient și au fost executate toate întreținerile și reparațiile de nivel 1, atelierele marilor unități tactice pot executa și reparații de nivel 2 în raioanele/locurile de adunare a tehnicii deteriorate, cu asigurarea pieselor și materialelor necesare.

(3) Batalioanele de mentenanță/similare pot lucra întrunit într-un raion/loc de adunare a tehnicii deteriorate sau fracționat, executând Rp.N1 și Rp.N2 care depășesc posibilitățile unităților subordonate marilor unități, în raioanele/locurile de adunare a tehnicii deteriorate proprii, pe axele de evacuare-reparare sau utilizând capacități de la operatori economici.

(4) Tehnica deteriorată, cu nevoi de Rp.N2, care depășește posibilitățile marilor unități operative și cea cu nevoi de Rp.N3 se predă eșaloanelor superioare. Predarea se poate face din raioanele/locurile de adunare a tehnicii deteriorate ale unităților, de pe axele de evacuare-reparare ale marii unități operative sau din raioanele/locurile și stațiile de cale ferată precizate prin ordine logistice.

Art. 214. — Pe timpul ducerii luptei/operației se urmărește folosirea eficientă și manevra oportună a unităților, subunităților și formațiunilor de mentenanță, creându-se rezervele necesare de forțe și mijloace de evacuare și reparații care să poată fi folosite operativ când situația o impune. Valoarea rezervelor este mai mare în medii contaminate și de întrebuițare a mijloacelor NBC și incendiare. Aceste rezerve lucrează pe axele de evacuare-reparare sau în cadrul raioanelor/locurilor de adunare a tehnicii deteriorate.

Art. 215. — (1) Formațiunile de mentenanță, date în sprijin/întărire subunităților, participă alături de operatori la executarea lucrărilor de întreținere tehnice și Rp.N1 la tehnica din înzestrarea subunității.

(2) Volumul lucrărilor de întreținere tehnice și echipa care le efectuează sunt stabilite, acolo unde este cazul, prin

documentele de exploatare furnizate de fabricant și se comunică, de regulă, prin ordine logistice. Lucrările concrete de întreținere, nominalizate pentru fiecare tip de tehnică din înzestrare, locul unde se execută, timpul afectat și forțele participante se fixează de comandantul subunității. Întreținerile tehnice se execută în amplasamente sau pe locul de dispunere al subunității, pe timp de noapte pentru cele din contact nemijlocit.

SECȚIUNEA a 3-a

Mentenanța tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol pe timpul misiunilor internaționale

Art. 216. — Activitatea de mentenanță în cadrul misiunilor multinaționale este influențată, în principal, de următorii factori:

a) caracteristicile geografice ale zonei de dislocare: natura reliefului și altitudinea la care operează tehnica; densitatea și calitatea căilor de comunicație — gradul de practicabilitate, traversarea terenului frământat, a zonelor deșertice sau a cursurilor importante de apă, numărul punctelor obligate de trecere și posibilitățile de utilizare a rutelor alternative pentru aprovizionare etc.;

b) caracteristicile climatice specifice zonei de dislocare: diferențe de temperatură între zi și noapte; gradul de umiditate; nivelul precipitațiilor; nivelul presiunii atmosferice;

c) sprijinul oferit de națiunea gazdă în ceea ce privește posibilitățile de folosire a capacităților de depozitare și transport locale, precum și a porturilor/aerodromurilor locale pentru aprovizionare;

d) nivelul de interoperabilitate a tehnicii aparținând diferitelor state participante la misiune;

e) posibilitatea utilizării în comun a unor facilități de depozitare sau mentenanță de către mai multe state.

Art. 217. — În raport cu concepția în care urmează să acționeze și cu forțele destinate participării la misiuni sub egida organismelor internaționale, se pot deosebi următoarele activități pe linie de mentenanță:

a) activități ce se execută în perioada de pregătire a misiunii;

b) activități ce se execută pe timpul executării misiunii;

c) activități ce se execută după sosirea din misiune.

Art. 218. — În perioada de pregătire a misiunii, se execută:

a) selecționarea personalului participant, care trebuie să fie bine pregătit, disciplinat și apt din punct de vedere medical;

b) selecționarea și concentrarea tehnicii participante în locul/locurile stabilite;

c) verificarea tehnicii participante și stabilirea volumului de lucrări pentru asigurarea unei stări tehnice și de operativitate corespunzătoare;

d) vopsirea și inscripționarea tehnicii conform scopului acțiunii, respectiv de menținere a păcii sau a ordinii constituționale, de prevenire a conflictului, umanitară, de căutare-salvare etc.;

e) lucrările de întreținere tehnice, în volum complet, cu accent deosebit pe: înlocuirea obligatorie a carburanților-lubrifiantilor cu sortimente corespunzătoare zonei geografice unde urmează a se desfășura misiunea; verificarea și completarea mijloacelor de mărire a capacității de trecere, remorcare-tractare și autoscoatere ale autovehiculelor participante; verificarea stării tehnice și de întreținere a sistemelor și instalațiilor; verificarea și completarea loturilor de piese, scule și accesorii; verificarea stării anvelopelor și înlocuirea celor uzate; verificarea stării tehnice și de întreținere a utilajelor de pe tehnica specială: autoateliere, autofrigidere, autocisterne, automacarale, autosanitare, generatoare de curent etc.;

f) probele de funcționare la parametri standard;

g) asigurarea și pregătirea materialelor necesare îmbarcării, fixării tehnicii și containerelor pe calea ferată sau alte mijloace

de transport, cum ar fi: navele, aeronavele, autovehiculele specializate etc.;

h) instruirea/pregătirea personalului în vederea executării misiunilor care urmează a fi îndeplinite în zona de acțiune;

i) revista de front a tehnicii și personalului participant la misiune;

j) asigurarea materialelor specifice în domeniul protecției mediului.

Art. 219. — (1) Pe timpul executării misiunii sub egida organismelor internaționale, activitatea de mentenanță este caracterizată prin:

a) suplețe;

b) independență în luarea deciziilor;

c) structură organizatorică redusă ca personal, dar cu competențe mărite;

d) existența unor stocuri prestabilite de materiale și piese de schimb la sosirea în zona misiunii a unor contingente noi.

(2) Pe timpul executării misiunilor, activitățile specifice de mentenanță constau în:

a) lucrări de întreținere tehnice executate la timp și în volum complet;

b) reparații cu volum mic de lucrări, Rp.N1 sau cu caracter de necesitate, executate prin schimb de agregate/subansambluri/module, în locuri special amenajate în cadrul parcurilor de campanie sau pe locul scoaterii din funcțiune;

c) evacuări de tehnică imobilizată cu ajutorul mijloacelor specializate din dotarea subunității de mentenanță.

(3) Materialele consumate în procesul de mentenanță se scad din evidență pe baza formularelor tip comandă, încheiate și avizate de organele specializate, aflate sub conducerea forței multinaționale.

(4) Evacuarea tehnicii deteriorate, în scopul executării Rp.N1, se face în locurile special destinate din parcurile de campanie, iar tehnica care necesită Rp.N2 și Rp.N3 se evacuează în locurile de îmbarcare, în vederea aducerii în țară.

Art. 220. — La sosirea din misiune, se execută următoarele activități:

a) verificarea stării tehnicii participante la misiune, stabilirea necesarului de lucrări și a formațiunii reparatoare;

b) executarea reparațiilor;

c) redistribuirea, după caz, a tehnicii.

CAPITOLUL IX

Predarea-primirea tehnicii de apărare aeriană cu baza la sol

Art. 221. — (1) Predarea și primirea tehnicii GBAD se execută potrivit prevederilor legale în domeniu, cu respectarea actelor normative specifice privind evidența cantitativ-valorică a bunurilor aflate în administrarea Ministerului Apărării.

(2) Serviciul logistic al statului major al categoriei de forțe poate dispune, în condițiile dispozițiilor legale, mișcarea tehnicii GBAD între:

a) depozitele statului major al categoriei de forțe și unitățile militare gestionare/instituțiile militare de învățământ;

b) unitățile militare gestionare ale tehnicii/instituțiile militare de învățământ;

c) unitățile militare gestionare/instituțiile militare de învățământ și alte structuri din compunerea categoriilor de forțe ale armatei.

Art. 222. — (1) Predarea-primirea tehnicii GBAD între structurile GBAD se face de către șeful echipajului care o are în primire și cel care urmează să o primească, în prezența unui reprezentant al eșalonului superior, numit în comisia de predare-primire, pe baza ordinului de distribuție emis de Serviciul logistic al Statului Major al Forțelor Aeriene sau Comandamentului logistic întrunit.

(2) Operațiunea de predare-primire poate avea loc fie la unitatea predătoare, fie la cea primitoare, conform precizărilor făcute prin ordinul de distribuție. Comisia de predare-primire va fi nominalizată prin ordin de zi pe unitate dat la unitatea la care are loc operațiunea.

(3) Tehnica GBAD se recepționează cantitativ și calitativ de către șeful echipajului/delegatul primitor. Recepția cantitativă se face conform inventarelor legalizate, iar cea calitativă, prin verificarea stării de funcționare și a documentației de evidență a exploatării. După recepție se încheie un proces-verbal de predare-primire în 4 exemplare.

Art. 223. — (1) Predarea și primirea tehnicii la/de la transportator se face potrivit regulilor stabilite prin instrucțiunile și reglementările în vigoare privind recepția, expediția și primirea mărfurilor, precum și stabilirea răspunderii materiale a expeditorului și transportatorului.

(2) Unitatea militară gestionară care primește tehnica asigură măsurile de siguranță și securitate a transportului tehnicii GBAD de la rampa de debarcare.

(3) La sosirea transportului la destinație, comisia de recepție/delegatul depozitului/structurii GBAD, împreună cu delegatul unității predătoare/comandantul eșalonului, execută un control general prin aspectare a vagoanelor/containerelor, integritatea sigiliilor și lacătelor, conformitatea datelor înscrise în documentele de însoțire a transportului cu existentul și consemnează pe borderoul de însoțire, sub semnătură, despre primirea transportului de la comandantul pazei.

Art. 224. — (1) Recepția tehnicii primite în depozitele structurii GBAD se execută de comisia de recepție a depozitului sau a structurii GBAD, împreună cu delegatul unității militare predătoare, pe baza inventarelor legalizate.

(2) La predarea-primirea tehnicii GBAD din depozite/furnizori la structurile GBAD, în prezența delegatului/comisiei de la unitatea primitoare, se întocmește un proces-verbal de recepție, al cărui model este prezentat în anexa nr. 8.

(3) Mișcarea și transportul tehnicii GBAD de la depozit/furnizor la destinație se execută prin grija structurii GBAD primitoare. La sosirea la locul de dispunere ordonat subunitatea primitoare organizează recepția tehnicii primite. În cazul în care, cu ocazia recepției, apar neconcordanțe față de

inventarele legalizate sau cărțile de exploatare, subunitatea primitoare întocmește un act de constatare tehnică/reclamație a avariei/deranjamentului/defecțiunii, prezentat în anexa nr. 5, pe care îl înaintează ierarhic Serviciului logistic al statului major al categoriei de forțe, pentru soluționare.

Art. 225. — (1) Tehnica GBAD se poate preda unor operatori economici în următoarele situații:

a) pentru executarea reparațiilor, modernizărilor sau transformărilor, conform prevederilor contractelor economice și planurilor de scoatere din operativitate aprobate. Predarea-primirea se face pe bază de proces-verbal de predare-primire, respectiv Proces-verbal de recepție, al cărui model este prezentat în anexa nr. 8;

b) pentru cercetare, fabricație, experimentare și omologare de tehnică GBAD — prin transmitere cu/fără plată, conform dispozițiilor legale;

c) pentru diferite activități economice, inclusiv pentru cele efectuate în interesul Ministerului Apărării — prin detașare, cu respectarea prevederilor legale. Prelungirea perioadei de detașare se aprobă de ministrul apărării.

(2) Structurile GBAD/depozitele care primesc ordin pentru a preda tehnică operatorilor economici sunt obligate să execute ordinul la timp și să ia toate măsurile pentru ca operațiunea să se execute conform prevederilor actelor normative în domeniu.

(3) Șeful statului major al categoriei de forțe poate stabili ca anumite categorii de tehnică GBAD să fie predate în economia națională printr-un singur depozit subordonat.

CAPITOLUL X

Dispoziții finale

Art. 226. — Prezentele instrucțiuni se adresează comandanților statelor majore și personalului logistic care au responsabilități în domeniul mentenanței tehnicii GBAD.

Art. 227. — Comandanții/șefii sunt obligați să ia măsurile corespunzătoare astfel încât întregul personal să cunoască și să respecte întocmai prevederile prezentelor instrucțiuni.

Art. 228. — Anexele nr. 1—8 fac parte integrantă din prezentele instrucțiuni.

*ANEXA Nr. 1
la instrucțiuni*

G L O S A R

1. Termeni și definiții

Apărare aeriană cu baza la sol — apărarea împotriva amenințărilor aeriene de orice tip, clasice sau moderne, prin cercetarea spațiului aerian, descoperirea și identificarea potențialei amenințări și lansarea vectorului de nimicire, proiectile de artilerie sol-aer sau rachete sol-aer, de pe o platformă fixă sau mobilă dispusă la sol.

Avarie — stricăciune, deteriorare a unui sistem tehnic.

Battle Damage Repair — tehnici și proceduri de reparare operativă a unor avarii/defecțiuni de mică anvergură, cu mijloacele disponibile și în condițiile câmpului de luptă, în scopul disponibilizării rapide a tehnicii.

Defecțiune — deranjament care împiedică funcționarea normală a unei mașini, a unui aparat, a unui mecanism, desfășurarea normală a unei acțiuni.

Defecțiune critică — defecțiune care, deși localizată la nivelul unui subansamblu/modul, duce la imposibilitatea funcționării echipamentului în ansamblul său.

Depot — nivel superior de mentenanță realizat în cadrul unor facilități de mentenanță complexe/baze de reparații, dispuse în cadrul unor unități militare sau operatori economici specializați,

care, datorită calificării superioare a personalului și dotărilor cu echipamente speciale, permite remedierea unor defecțiuni complexe.

Deranjament — perturbare a funcționării normale a unei mașini, instalații, aparatură.

Disponibilitate — aptitudinea unui produs, sub aspectele combinate de fiabilitate, mentenabilitate și de organizare a acțiunilor de mentenanță, de a-și îndeplini funcția specificată, la un moment dat sau într-un interval de timp dat.

Echipament de autotestare încorporat — echipament integrat în configurația tehnicii militare, destinat diagnosticării și testării funcționalității acesteia. Se prezintă, de regulă, sub forma unui calculator integrat în hardware-ul echipamentului militar, pe care rulează un software specific.

Factory — ca nivel de mentenanță, reprezintă nivelul cel mai ridicat, asigurat în cadrul facilităților firmelor producătoare de tehnică GBAD, care dispun de tehnologia, echipamentele de testare, instrumentele software și expertiza necesare identificării și remedierii defecțiunilor complexe.

Guidance & Control Section — secțiunea de dirijare și control al rachetei, care asigură prelucrarea semnalelor

corespunzătoare liniilor de radiodirijare rachetă-țintă-aparatură de sol, precum și formarea comenzilor de dirijare a rachetei spre țintă.

Intermediate — nivel intermediar de mentenanță, asigurat de formațiunea de mentenanță de la nivelul mării unități/unității GBAD.

Înlocuire directă — procedură de reparare specifică structurilor logistice NATO, care presupune trimiterea componentei identificate ca defectă către facilitatea de reparare, concomitent cu expedierea de către organismul de sprijin logistic din NAMSA a unei componente de același tip din stocurile deținute. După reparare, componenta defectă se returnează în stoc, iar costurile de reparare sunt suportate de către expeditor.

Manual de instruire interactiv, în format electronic — mediu electronic de stocare, de regulă CD, pe care sunt înregistrate descrierile tehnice, manualele de operare sau mentenanță ale tehnicii, scheme funcționale etc.

Marriage Sheet — formular care centralizează datele de identificare ale fiecărei componente ce se assemblează pentru constituirea unei rachete sol-aer.

On Job Training — activitate practică de instruire ce se realizează prin executarea unor operațiuni specifice, corespunderă calificării de operator sau personal de mentenanță.

Operațional — capacitatea optimă a structurilor militare de a putea fi angajate în operație (luptă).

Operativ — termen generic cu referire la cineva/ceva care lucrează repede, expeditiv sau este activ. Termenul se asociază direct sau indirect unei acțiuni care este dorită să se desfășoare cât mai repede, cu o eficiență cât mai apropiată de scopul propus, deci cu rezultate finale favorabile.

Operativitate — calitatea conducerii trupelor concretizată în rapiditate și eficiență în culegerea, prelucrarea și transmiterea informațiilor/ordinelor și dispozițiilor necesare conducerii acțiunilor de luptă.

Operator — nivel de bază al mentenanței, asigurat de personalul de mentenanță al unității GBAD ce are în înzestrare tehnica GBAD respectivă.

Remediere și returnare — procedură de reparare specifică structurilor logistice NATO, care constă în repararea componentei defecte trimise către facilitatea specializată și returnarea acesteia expeditorului datorită faptului că fie nu există componente similare în stocuri, pentru a se aplica DX, fie componenta/subansamblul respectiv este unicat sau este strict asociată, „personalizată” cu echipamentul respectiv.

Rocket Motor — motorul rachetei sol-aer. Rachetele sol-aer pot fi cu o treaptă sau cu două trepte, caz în care există două motoare rachetă corespunderă fiecărei trepte, respectiv unul destinat lansării rachetei și propulsiei acesteia pe prima porțiune — motor de start, iar celălalt destinat menținerii rachetei pe traiectorie după decuplarea treptei I — motorul de marș.

Squib — capsă/cartuș pirotehnic.

Timpul mediu între defecțiuni — indicator de fiabilitate a unui echipament reprezentând timpul mediu între momentele apariției defecțiunilor.

Timpul mediu între defecțiunile critice — indicator de fiabilitate a unui echipament reprezentând timpul mediu între momentele apariției defecțiunilor critice.

Timpul mediu de imobilizare în reparație — indicator de fiabilitate care reflectă timpul mediu necesar pentru executarea reparațiilor în vederea disponibilizării unui echipament.

Warhead — încărcătura de luptă/de explozie a rachetei.

2. Acronime

<i>BITE</i>	Built-in Test Equipment	— Echipament de autotestare încorporat
<i>DSU</i>	Direct Support Unit	— Unitate de sprijin logistic direct
<i>DX</i>	Direct Exchange	— Înlocuire directă
<i>GBAD</i>	Ground Based Air Defence	— Apărare aeriană cu baza la sol
<i>G&C Section</i>	Guidance and Control Section	— Secțiunea de dirijare și control al rachetei
<i>IETM</i>	Interactive Electronic Training Manual	— Manual de instruire interactiv, în format electronic
<i>IM</i>		— Intervenție de mentenanță
<i>ISCIR</i>		— Inspecția de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat
<i>ISU</i>	Intermediate Support Unit	— Unitate de sprijin logistic intermediar
<i>MTBF</i>	Mean Time Between Failure	— Timpul mediu între defecțiuni
<i>MTBCF</i>	Mean Time Between Critical Failure	— Timpul mediu între defecțiunile critice
<i>MTTR</i>	Mean Time to Repair	— Timpul mediu de imobilizare în reparație
<i>NAMSA</i>	NATO Maintenance and Supply Agency	— Agenția NATO pentru Mentenanță și Aprovizionare
<i>NATO</i>	North Atlantic Treaty Organization	— Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
<i>NBC</i>		— Nuclear, bacteriologic și chimic
<i>OZU</i>		— Ordin de zi pe unitate
<i>PAAP</i>		— Planul anual de achiziții publice
<i>PSA</i>		— Piese de schimb și accesorii
<i>PSI</i>		— Prevenirea și stingerea incendiilor
<i>RM</i>	Rocket Motor	— Motorul rachetei
<i>R&R</i>	Repair & Return	— Remediere și returnare
<i>TIPTSA</i>		— Tabăra de Instrucție și Poligon de Tragere Sol-Aer
<i>U.M.</i>		— Unitate militară
<i>U/M</i>		— Unitate de măsură
<i>WH</i>	Warhead	— Încărcătura de luptă (de explozie) a rachetei

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
Unitatea Militară .....

Exemplarul nr. ....

De acord, rog aprobați.

Șeful Logisticii,

.....

Aprob

Comandantul U.M. ....

.....

**PLANUL ANUAL DE MENTENANȚĂ
la tehnica de apărare aeriană cu baza la sol din U.M. .... pentru anul .....**

SECȚIUNEA 1

Nr. crt.	Denumire	Seria agregat/motor/generator	Nr. de înmatriculare	Subunitatea	Anul intrării în exploatare	Resursă totală	Anul expirării resursei	Număr de reparatii capitale	Număr de reparatii medii	Anul ultimei reparatii de nivel 3	Anul ultimei reparatii de nivel 2	Total ore/km (anul)	Ore de la ultima reparație (anul)	Ore de la începerea exploatarii (anul)	Consum planificat (anul)	Total realizat (anul)	Defecte/propuneri

SECȚIUNEA 2

Nr. crt.	Denumire	Seria agregat/motor/generator	Nr. de înmatriculare	Subunitatea	Planificarea lucrărilor de întreținere tehnică de medie și mare periodicitate (anul)	Consum realizat (anul)	Trimestrul I			Trimestrul II			Trimestrul III			Trimestrul IV			Planificare reparație (nivel 2 sau 3)												
							Anul	Tip	Grup	Rețea	Grup	Rețea	Grup	Rețea	Grup	Rețea	Grup	Rețea													
							Jan.	Feb.	Mart.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.													

Întocmit,

Șef Birou planificare/Conducere Logistică,

.....

.....

PLANUL DE REPARAȚII LA TEHNICA ..... PE ANUL .....

Nr. crt.	Denumirea tehnicii — agregat, motor etc.	Seria	Data fabricației	Data intrării în exploatare	Datele executării reparației de nivel 2 și reparației de nivel 3 anterioare	Numărul de ore de funcționare/km de la începutul exploatarei	Numărul de ore de funcționare/km de la ultima reparație capitală	Numărul de ore de funcționare/km de la ultima reparație medie	Norma lunară și anuală de consum al resurselor	Consumul mediu real pe luna/trimestrul/anul — media pe ultimii 2 ani —	Resurse rămase — ore, ani, km — până la următoarea reparație medie/reparație capitală	Tipul reparației propuse a se executa	Luna în care se propune a se executa reparația — pentru anul următor — sau trimestrul în care se estimează îndeplinirea normei — pentru planul preliminar	Observații

OBSERVAȚIE: În situațiile înaintate, tehnica va fi înscrisă pe tipuri, în ordinea priorităților de introducere în reparație, stabilită pe baza analizei stării tehnice a acesteia și consumului de resursă.

Propunerile pentru planurile de reparații vor constitui documente distincte, chiar dacă o serie de date din acestea se regăsesc și în alte situații ce se înaintează.

**REGISTRU DE EVIDENȚĂ A REPARAȚIILOR LA TEHNICA DE APĂRARE AERIANĂ
CU BAZA LA SOL**

Nr. crt.	Tip de tehnică — agregat, subsansamblu etc.	Subunitatea	Unitatea reparatoare	Data recepției		Data intrării în capacitate	Garanția acordată de furnizor		Observații
				Planificat	Realizat		Luni/ani	Ore/km	

REGISTRU DE EVIDENȚĂ A REPARAȚIILOR ÎN AFARA UNITĂȚII

Nr. crt.	Tip de tehnică — agregat, subsansamblu etc.	Seria	Subunitatea	Unitatea reparatoare	Data introducerii în reparație		Nr. documentului de predare-primire în reparație	Baza legală a introducerii în reparație	Observații
					Planificat	Realizat			

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
Unitatea Militară .....

NESECRET/5 ani
Exemplarul nr. ....

Nr. ....
— garnizoana —

Dosar nr. .... vol. ....

Aprob
Șeful Serviciului logistic,
.....
(gradul, numele și prenumele)

De acord, rog aprobați.
Șeful Secției planificare logistică,
.....
(gradul, numele și prenumele)

Rog aprobați.
Șeful Biroului planificare logistică artilerie și rachete sol-aer,
.....
(gradul, numele și prenumele)

Rog aprobați.
Comandantul U.M.
.....
(gradul, numele și prenumele)

**ACT DE CONSTATARE TEHNICĂ/RECLAMAȚIE
a avariei/deranjamentului/defecțiunii**

Nr. .... din .....

Încheiat astăzi, ..., la Unitatea Militară (U.M.) ....., de către comisia tehnică a unității, numită prin Ordinul de zi pe unitate nr. .... din ....., compusă din:

Președinte .....
Membri: .....

În prezența delegaților U.M. ....
(U.M. gestionară)
(gradul, numele și prenumele)

a analizat starea tehnică a produsului ....., constatând următoarele:

1. Date tehnice:

Denumirea produsului ..... seria .....

Data intrării în exploatare: .....

Ore de funcționare de la intrarea în exploatare: .....

Dacă ansamblul/subansamblul defect este în garanție: .....

2. Constatările comisiei:

a) Ansamblul/subansamblul/modulul la care se manifestă deranjamentul .....

b) Manifestarea deranjamentului și împrejurările în care acesta s-a produs .....

c) Piese de schimb/componente necesar a fi înlocuite, estimate de către comisie:

Nr. crt.	Denumirea piesei care trebuie înlocuită	Reperul/codul de fabricație	U.M.	Cantitate	Observații
1					Se asigură de către utilizator din lotul PSA.
2					Se asigură de către prestator.

3. Concluziile și propunerile comisiei tehnice:

a) Deranjamentul poate/nu poate fi remediat de către specialiștii unității, deoarece:

Exemple de motivații:

— ansamblul/subansamblul defect este în garanție până la data de ....., conform Certificatului de garanție nr. .... din data ....., emis de prestator;

— unitatea deține/nu deține în lotul PSA al ..... piesele de schimb necesare pentru înlocuirea celor defecte/arse;

b) Efectele și implicațiile tehnico-tactice ale deranjamentului:

c) Comisia propune, în baza Contractului de prestare de servicii nr. .... din .....,

lansarea unei comenzi către firma prestatoare pentru remedierea deranjamentului — sau alte propuneri de remediere.

d) Instalația/produsul a fost/nu a fost exploatată/exploatat în conformitate cu instrucțiunile de operare (denumirea instrucțiunii). Eventuale date suplimentare.

Comisia tehnică a U.M. ....

Președinte .....

Membri: .....

.....

.....

.....

ANEXA Nr. 6
la instrucțiuniROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
Unitatea Militară .....NESECRET/5 ani
Exemplarul nr. ....Nr. ....
— garnizoana —

Dosar nr. .... vol. ....

PROCES-VERBAL DE RECEPȚIE DIN REPARAȚIEÎncheiat astăzi, ..., la sediul Unității Militare (U.M.) .....,
între ..... și ....., cu ocazia executării și recepționării următoarelor
(reprezentantul bazei sau secției) (reprezentanți U.M.)

lucrări tehnice:

1. ....;

2. ....;

3. ....

Lucrările au fost solicitate de U.M. .... prin comanda ...../Act tehnic
de constatare nr. .... din .....; Nota telefonică nr. .... din ..... sau prin Actul tehnic de
reclamație nr. .... din .....

În urma executării lucrărilor, produsul ..... se declară disponibil.

(tip, seria)

Garanția produsului se prelungește cu .....

(ore/luni)

Reprezentantul U.M.,
.....*Reprezentantul secției,*
.....Văzut.*Comandantul U.M.* .....

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
Unitatea Militară .....

NESECRET/5 ani
Exemplarul nr. ....

Nr. ....
— garnizoana —

Dosar nr. .... vol. ....

Către:
Unitatea Militară
..... (nr. și garnizoana)

ORDIN DE REPARAȚIE
— Suport logistic —

Nr. .... din .....

Beneficiar: Unitatea Militară
.....
(nr. și garnizoana)

Echipamentul defect .....

Tipul reparației .....
(nivelul)

Descrierea defectului	Materiale necesare remedierii	Reper	Cantitate
<i>Se descrie defectul.</i>	<i>Se enumeră.</i>	<i>Se specifică.</i>	<i>Se specifică.</i>

Șeful Serviciului logistic,
.....

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
Unitatea Militară .....

NESECRET/5 ani
Exemplarul nr. ....

Nr. ....
— garnizoana —

Dosar nr. .... vol. ....

PROCES-VERBAL DE RECEPȚIE

Comisia constituită în baza Ordinului de zi pe unitate nr. .... din ..... al statului major al categoriei de forțe, compusă din:

Președinte: .....
(gradul, numele și prenumele, funcția)

Membri: ..... (se înscriu numai cei care au fost prezenți), în perioada .....
(gradul, numele și prenumele, funcția)

a executat recepția tehnicii .....
(se specifică tipul tehnicii și seria fiecărui complet de tehnică)

primită din import/economia națională, în baza Contractului nr. .... /Acordului suplimentar nr. ...., marcaj nr. ...., cu transportul nr. ....

Recepția a constat în verificarea cantitativă și calitativă a tehnicii/aparaturii livrate, în conformitate cu inventarele de complet, formularele tehnice și documentația tehnică de cunoaștere și exploatare care însoțește tehnica.

1. Tehnica nu a suferit deteriorări, degradări și nu a fost descompletată pe timpul transportului, iar sigiliile furnizorului au fost găsite intacte — *în caz contrar se specifică neregulile constatate.*

2. Cu ocazia verificării cantitative s-a constatat că nu sunt lipsuri față de listele de împachetare, inventarele parțiale și inventarul completului. Dacă s-au constatat lipsuri, pentru fiecare obiect care nu a fost găsit se vor specifica: denumirea/tipul completului, lada/cutie din care lipsește, denumirea și seria documentului în care este specificată de furnizor/lista de împachetare, necesitatea existenței obiectului respectiv în complet — *în acest caz se fac copii xerox de pe inventarele unde s-au constatat lipsuri materiale care se atașează la actele de reclamație către furnizor.*

3. La verificările calitative executate s-a constatat că întregul complet de tehnică funcționează normal, parametrii funcționali înscriindu-se în limitele valorilor specificate în formularele tehnice ale completului recepționat. Dacă sunt abateri, acestea vor fi consemnate înscriindu-se atât valorile obținute, cât și cele prevăzute de formularele/pașapoartele tehnice, specificându-se denumirea și reperatele formularelor, precum și seria completului respectiv.

4. Stabilitatea în funcționare a aparaturii a fost verificată prin probă de funcționare neîntreruptă cu durata de ..... ore. Diferențele dintre valorile parametrilor funcționali, măsurați la sfârșitul probei, s-au menținut în limitele variațiilor admisibile înscrise în formularele tehnice.

5. Pe timpul recepției nu s-au produs avarii, defecțiuni cedări/deteriorări de materiale/piese sau întreruperi în funcționare — *dacă s-au produs, se specifică: ce anume s-a produs, seria, reperul agregatului, blocului, dispozitivului, piesei și concluziile comisiei privind cauzele producerii fenomenului respectiv.*

6. Pentru executarea verificărilor funcționale, pe timpul recepționării, completul — *se scriu denumirea completului și seria* — a funcționat ..... ore, iar grupurile electrogene, ... ore — *se înscriu orele funcționate de fiecare grup în parte, pentru fiecare grup înscriindu-se tipul și seria.*

Pentru deconservarea și funcționarea tehnicii recepționate s-au consumat — *în cantitățile consemnate* — următoarele materiale, carburanți, lubrifianți — *se înscriu toate materialele.*

Pe baza prezentului proces-verbal de recepție, materialele, carburanții și lubrifianții consumați se scad din evidența U.M. .... — *la care s-a executat recepția sau care a asigurat materialele, carburanții și lubrifianții respectivi.*

7. Comisia consideră că tehnica recepționată corespunde din punct de vedere calitativ și cantitativ și că poate fi introdusă în exploatare — *dacă nu corespunde pentru a fi introdusă în exploatare, se specifică motivul refuzului comisiei.*

Pentru lichidarea deficiențelor constatate pe timpul recepției tehnicii și consemnate în prezentul proces-verbal, comisia propune: *se înscriu propunerile pentru lichidarea fiecărei deficiențe în parte — dacă nu au fost constatate deficiențe, această formulare nu se consemnează în procesul-verbal.*

Drept care comisia a încheiat procesul-verbal de recepție în ..... exemplare, care se expediază astfel:

— exemplarul nr. .... la U.M. — *statului major al categoriei de forțe;*

— exemplarul nr. .... la U.M. — *care a primit tehnica;*

— ultimul exemplar rămâne la unitatea la care s-a executat recepția.

Anexe: ..... cu ..... file, caracter .....

— *în cifre și litere* —, caracter — *secret, secret de serviciu, nesecret.*

Președinte,

.....
(gradul, numele și prenumele)

.....
(semnătura)

.....

Membri,

.....
(gradul, numele și prenumele)

.....
(semnătura)

.....

Se înscriu toți cei prezenți pe timpul recepționării.

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

ORDIN

privind aprobarea Programului de studii psihopedagogice în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru pregătirea personalului didactic

Având în vedere art. 68 din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în baza prevederilor Legii nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 366/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației, cercetării și tineretului emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Programul de studii psihopedagogice în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru pregătirea personalului didactic, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se aplică începând cu anul universitar 2008—2009.

Produs electronic destinat exclusiv informării gratuite a persoanelor fizice asupra actelor ce se publică în Monitorul Oficial al României

Art. 3. — Pentru promoțiile de absolvenți ai studiilor universitare de licență care au început studiile psihopedagogice pe baza planurilor de învățământ aprobate anterior, se recunosc cele 30 de credite obținute la modulul I și se acordă certificatul de absolvire a DPPD, Nivelul I.

Art. 4. — La data publicării prezentului ordin se abrogă orice alte prevederi contrare.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 6. — Direcția generală managementul resurselor umane și Direcția generală strategii și programe universitare din cadrul

Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului și departamentele pentru pregătirea personalului didactic (DPPD) din instituțiile de învățământ superior acreditate, înființate conform legii, vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Ministrul educației, cercetării și tineretului,
Cristian Mihai Adomniței

București, 3 iunie 2008.
Nr. 4.316.

ANEXĂ

PROGRAMUL

de studii psihopedagogice în vederea certificării pentru profesia didactică prin Departamentul pentru pregătirea personalului didactic

Art. 1. — Prezentul ordin reglementează programul de studii psihopedagogice privind certificarea pentru profesia didactică. Certificatul de absolvire a Departamentului pentru pregătirea personalului didactic acordă dreptul de exercitare a profesiei didactice în învățământul secundar, postliceal și superior, potrivit legii.

Art. 2. — (1) Absolvenții studiilor universitare pot ocupa posturi în învățământ, cu condiția parcurgerii și promovării programului de studii psihopedagogice oferit numai de către departamentele pentru pregătirea personalului didactic (DPPD) din instituțiile de învățământ superior acreditate, înființate conform legii.

(2) Certificarea pentru profesia didactică se poate obține la două niveluri, respectiv:

a) nivelul I (inițial) acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul preuniversitar obligatoriu, cu condiția acumulării unui minimum de 30 de credite transferabile din programul de studii psihopedagogice;

b) nivelul II (de aprofundare) acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul liceal, postliceal și universitar, cu satisfacerea a două condiții:

— acumularea unui minimum de 60 de credite transferabile din programul de studii psihopedagogice;

— absolvirea unui program de master în domeniul diplomei de licență.

Art. 3. — (1) Programul de studii psihopedagogice oferit de DPPD este conceput și aplicat în sistemul creditelor de studiu transferabile. Obținerea creditelor necesare celor două niveluri de certificare pentru profesia didactică se conformează principiilor de transfer, recunoaștere și acumulare a creditelor de studiu.

(2) Curriculumul programului de studii psihopedagogice este structurat pe 3 componente: curriculum nucleu, curriculum extins și curriculum opțional (anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezentul program).

(3) Curriculumul nucleu este alcătuit din disciplinele și activitățile didactice obligatorii pentru nivelele I și II de certificare pentru profesia didactică. Curriculumul nucleu cuprinde următoarele pachete de discipline:

a) discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală — 18 credite;

b) discipline de pregătire didactică și practică de specialitate — 12 credite.

(4) Curriculumul extins este alcătuit din disciplinele și activitățile didactice obligatorii pentru obținerea nivelului II de certificare pentru profesia didactică. Curriculumul extins cuprinde următoarele pachete de discipline:

a) discipline de extensie a pregătirii psihopedagogice — 10 credite;

b) discipline de extensie a pregătirii didactice și practice de specialitate — 10 credite.

(5) Curriculumul opțional este alcătuit din două discipline — 10 credite. Se alege câte o disciplină din fiecare dintre cele două pachete de discipline opționale oferite de planul de învățământ pentru nivelul II de certificare pentru profesia didactică.

(6) Planul de învățământ al programului de studii psihopedagogice oferit de DPPD pentru nivelul I de certificare pentru profesia didactică este prezentat în anexa nr. 2a) (monospecializare) și în anexa nr. 2b) (dublă specializare), care fac parte integrantă din prezentul program.

Art. 4. — (1) Certificarea nivelului I de studii psihopedagogice se acordă în urma obținerii unui număr minim de 30 de credite transferabile [(anexa nr. 2a)]:

a) 18 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de pregătire psihopedagogică fundamentală;

b) 12 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de pregătire didactică și practică pedagogică de specialitate.

(2) În cazul studiilor universitare de licență cu dublă specializare, numărul minim de credite necesar obținerii nivelului I de certificare pentru profesia didactică este de 35 de credite [(anexa nr. 2b)]. Acestea rezultă din însumarea a 5 credite corespunzătoare didacticii celei de-a doua specializări. Aceste 5 credite nu se acumulează în pachetul de 60 de credite corespunzătoare nivelului II de certificare.

Art. 5. — Certificarea nivelului II de studii psihopedagogice se acordă în urma obținerii unui număr minim de 60 de credite transferabile, prin cumularea celor 30 de credite de la nivelul I cu cele 30 de credite de la nivelul II, după cum urmează:

a) 18 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de pregătire psihopedagogică fundamentală;

b) 12 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de pregătire didactică și practică de specialitate (în cazul unei specializări) sau 17 credite (în cazul dublei specializări);

c) 10 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de extensie a pregătirii psihopedagogice;

d) 10 credite corespunzătoare pachetului disciplinelor de extensie a pregătirii didactice și practice de specialitate;

e) 10 credite corespunzătoare celor două discipline opționale.

Art. 6. — (1) Programul de studii psihopedagogice de 30 de credite corespunzător nivelului I, oferit studenților, în mod eșalonat, pe parcursul studiilor de licență, se desfășoară conform planului de învățământ prevăzut în anexa nr. 2a) (pentru monospecializare) sau conform planului de învățământ prevăzut în anexa nr. 2b) (pentru dublă specializare).

(2) Programul de studii psihopedagogice de 30 de credite transferabile de extensie, necesare acumulării pachetului de 60 de credite corespunzător nivelului II, se desfășoară conform planului de învățământ prevăzut în anexa nr. 3, care face parte integrantă din prezentul program. Acest program poate fi urmat doar de absolvenții învățământului universitar care au absolvit nivelul I pe parcursul sau după finalizarea studiilor universitare de licență.

(3) Absolvenții studiilor universitare de licență care nu au urmat programul de studii psihopedagogice pe parcursul studiilor universitare pot să parcurgă programul de studii psihopedagogice în regimul cursurilor postuniversitare. DPPD din universitățile acreditate, înființate conform legii, pot organiza periodic studii psihopedagogice în regim postuniversitar pentru ambele niveluri de certificare pentru profesia didactică.

Art. 7. — (1) Programul de studii psihopedagogice se finalizează cu examen de absolvire. Examenul constă în elaborarea și susținerea unui portofoliu didactic. Acesta este un pachet de documente care reflectă sintetic nivelul și calitatea competențelor dobândite de absolvenți prin parcurgerea programului de studii psihopedagogice. Structura și conținutul portofoliului didactic se stabilesc prin regulamentul de fiecare DPPD.

(2) Examenul de absolvire pentru fiecare dintre cele două niveluri de certificare în profesia didactică se cotează cu 5 credite, distinct de cele 30 de credite aferente disciplinelor și activităților didactice din curriculumul programului de studii psihopedagogice.

(3) În cazul în care programul de studii psihopedagogice de 60 de credite este urmat ca un program compact după absolvirea studiilor universitare, se susțin ambele examene de absolvire, fiecare cotate cu câte 5 credite.

Art. 8. — (1) Absolvirea programului de studii psihopedagogice oferit de DPPD se finalizează cu obținerea certificatului de absolvire a DPPD, corespunzător nivelului programului de studii psihopedagogice absolvite, respectiv:

a) absolvenții studiilor universitare care au finalizat programul de studii psihopedagogice de 30 de credite, corespunzător nivelului I de certificare pentru profesia didactică, obțin Certificatul de absolvire a DPPD, nivelul I, care le acordă dreptul de a ocupa posturi didactice în învățământul preuniversitar obligatoriu;

b) absolvenții studiilor universitare care au finalizat programul de studii psihopedagogice de 60 de credite, corespunzător nivelului II de certificare pentru profesia didactică, obțin certificatul de absolvire a DPPD, nivelul II, care le acordă dreptul de a ocupa posturi didactice în învățământul liceal, postliceal și superior, dacă au absolvit și un program de master în domeniul diplomei de licență.

(2) Certificatele de absolvire a programului de studii psihopedagogice sunt eliberate conform regimului actelor de studii. Fiecare certificat va avea ca anexă foaia matricolă în limba română, limba maternă și în limba engleză, cu situația școlară a absolventului.

(3) Certificatul de absolvire a DPPD, nivelul I, se eliberează numai absolvenților programului de studii psihopedagogice care au obținut diploma de licență.

(4) Absolvenții care nu au promovat examenele de finalizare a studiilor universitare pot să primească, la cerere, o adeverință, eliberată de universitate/DPPD, care va specifica disciplinele promovate.

Art. 9. — (1) Absolvenții studiilor universitare (de licență, masterat sau doctorat) care au obținut certificatul de absolvire a DPPD, nivelul I, pot ocupa posturi didactice în învățământul preuniversitar obligatoriu constituite din discipline și activități didactice corespunzătoare domeniului studiilor de licență absolvite.

(2) Absolvenții studiilor universitare care au obținut certificatul de absolvire a DPPD, nivelul II, pot ocupa posturi didactice în învățământul liceal, postliceal și superior constituite din discipline și activități corespunzătoare domeniului studiilor de licență absolvite.

(3) Corespondența dintre domeniile studiilor universitare absolvite și disciplinele care pot fi predate în învățământul preuniversitar se stabilește potrivit Centralizatorului privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs, pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, aprobat anual prin ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului.

(4) Corespondența dintre domeniile studiilor universitare de licență, masterat sau doctorat absolvite și disciplinele care pot fi predate în învățământul superior se stabilește de către senatul universității, prin regulamente interne privind ocuparea posturilor didactice.

Art. 10. — (1) Absolvenții studiilor universitare în domeniul de licență Științele educației — specializările Pedagogie și Psihopedagogie specială — se certifică pentru profesia didactică, pe baza diplomei de licență obținute, cu condiția ca planurile de învățământ ale ciclului de licență să includă integral disciplinele din programul de studii psihopedagogice pentru obținerea certificatului de absolvire a DPPD.

(2) Absolvenții studiilor universitare în domeniul de licență Științele educației, cu specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar, se consideră certificați, prin diploma de licență obținută, pentru ocuparea posturilor didactice din învățământul primar și preșcolar.

Art. 11. — (1) Posesorii certificatelor de absolvire a programului de studii psihopedagogice care urmează sau au absolvit studii universitare și în alte domenii decât cele pentru care dețin certificarea didactică pot să obțină certificarea didactică în noile domenii și specializări, beneficiind de sistemul de transfer și recunoaștere a creditelor de studiu.

(2) Pentru obținerea certificatului de absolvire a DPPD, nivelul I, pentru o altă specializare decât cea inițială se recunosc 22 de credite obținute anterior la disciplinele de pregătire psihopedagogică fundamentală (18 credite), la Instruire asistată de calculator (2 credite) și la Practică pedagogică (2 credite). În acest caz, obținerea certificatului de absolvire a DPPD, nivelul I, pentru o altă specializare decât cea inițială este condiționată de acumularea a 8 credite, corespunzătoare disciplinelor Didactica specialității (5 credite) și Practica pedagogică (3 credite).

(3) Pentru obținerea certificatului de absolvire a DPPD, nivelul II, într-un alt domeniu de licență absolvit se recunosc cele 20 de credite obținute anterior la disciplinele de extensie a pregătirii psihopedagogice și la disciplinele opționale. În acest caz, obținerea certificatului de absolvire a DPPD, nivelul II, pentru o altă specializare decât cea inițială este condiționată de acumularea a 10 credite, corespunzătoare pachetului disciplinelor de extensie a pregătirii didactice și practice de specialitate.

Art. 12. — (1) Se pot înscrie la programul de studii psihopedagogice oferit de DPPD studenții și absolvenții studiilor universitare.

a) Admiterea la programul de studii psihopedagogice se face pe baza susținerii unui interviu, cu respectarea prevederilor stabilite de regulamentul DPPD aprobat de senatul universității;

b) în cazul absolvenților, dreptul de a se înscrie la programul de studii psihopedagogice se obține pe baza diplomei de licență.

(2) Programul de studii psihopedagogice oferit de DPPD poate fi urmat în regim de subvenție de la bugetul de stat sau în regim cu taxă. Regimul studiilor în cadrul DPPD este același cu cel pe care studentul îl are în cadrul studiilor de licență la care este înmatriculat.

(3) Subvenția de la bugetul de stat se acordă în cadrul finanțării de bază, în funcție de numărul de studenți echivalenți, potrivit coeficienților de finanțare aplicați de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior, luându-se ca reper numărul creditelor aferente programului de studii oferit de DPPD.

(4) Studenții pot beneficia de subvenția de la bugetul de stat numai pentru numărul de credite corespunzătoare primului nivel de certificare pentru profesia didactică și pentru un singur parcurs de studiu.

(5) Absolvenții studiilor universitare de licență pot urma programul de studii psihopedagogice postuniversitare oferit de DPPD numai în regim cu taxă.

(6) Cuantumul taxelor de studii aferente programului de studii psihopedagogice se stabilește anual de senatul universității.

(7) Drepturile și obligațiile studentului (cursantului) înscris la programul de studii psihopedagogice, precum și raporturile acestuia cu universitatea se stabilesc prin contractul de studii încheiat cu DPPD, potrivit reglementărilor interne ale universității.

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
pentru programul de studii psihopedagogice oferit de Departamentul pentru pregătirea personalului didactic

Nr. crt.	Discipline de învățământ	Perioada de studiu a disciplinei			Număr de ore pe săptămână*		Total ore			Evaluare	Credite
		Anul	Semestrul	Număr de săptămâni	C	A	C	A	Total		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A. CURRICULUM NUCLEU											
Discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală (obligatorii)											
1	Psihologia educației	I	1	14	2	2	28	28	56	E	5
2	Pedagogie I: — Fundamentele pedagogiei — Teoria și metodologia curriculumului	I	2	14	2	2	28	28	56	E	5
3	Pedagogie II: — Teoria și metodologia instruirii — Teoria și metodologia evaluării	II	3	14	2	2	28	28	56	E	5
4	Managementul clasei de elevi	II I	6	14	1	1	14	14	28	E	3
Discipline de pregătire didactică și practică de specialitate (obligatorii)											
5	Didactica specialității	II	4	14	2	2	28	28	56	E	5
6	Instruire asistată de calculator	II I	5	14	1	1	14	14	28	C	2
7	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (1)	II I	5	14	—	3	—	42	42	C	3
8	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (2)	II I	6	12	—	3	—	36	36	C	2
TOTAL: nivelul I		—	—	—	—	—	140	218	358	5E+ 3C	30
Examen de absolvire: nivelul I		II I	6	2	—	—	—	—	—	E	5

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
B. CURRICULUM EXTINS Discipline de extensie a pregătirii psihopedagogice fundamentale (obligatorii)											
1	Psihopedagogia adolescenților, tinerilor și adulților			14	2	1	28	14	42	E	5
2	Proiectarea și managementul programelor educaționale			14	2	1	28	14	42	E	5
Discipline de extensie a pregătirii didactice și practice de specialitate (obligatorii)											
3	Didactica domeniului și dezvoltări în didactica specialității (învățământ liceal, postliceal, universitar)			14	2	1	28	14	42	E	5
4	Practică pedagogică (în învățământul liceal, postliceal și universitar)			14	—	3	—	42	42	C	5
C. CURRICULUM OPȚIONAL (se aleg 2 discipline opționale)											
5	Pachet opțional 1 (se alege o disciplină*): — Comunicare educațională — Consiliere și orientare — Metodologia cercetării educaționale — Educație integrată		2	14	1	2	14	28	42	E	5
6	Pachet opțional 2 (se alege o disciplină*): — Sociologia educației — Managementul organizației școlare — Politici educaționale — Educație interculturală — Doctrină pedagogice contemporane		3	14	1	2	14	28	42	E	5
TOTAL: nivelul II		—	—	—	—	—	112	140	252	5E+ 1C	30
Examen de absolvire: nivelul II			4	2	—	—	—	—	—	E	5
TOTAL I și II:							252	358	610	12E 4C	70

*) Precizări:

C = cursuri, A = activități aplicative (seminarii, laboratoare, practică).

Listă deschisă, la dispoziția fiecărui departament pentru pregătirea personalului didactic.

ANEXA Nr. 2a)
la program

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
pentru programul de studii psihopedagogice de 30 de credite pentru nivelul I (inițial) de certificare
pentru profesia didactică

— monospecializare —

Valabil începând cu anul universitar 2008—2009*)

Nr. crt.	Discipline de învățământ	Perioada de studiu a disciplinei			Număr de ore pe săptămână*)		Total ore			Forme de evaluare	Număr de credite
		Anul	Semestrul	Număr de săptămâni	C	A	C	A	Total		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală (obligatorii)											
1	Psihologia educației	I	1	14	2	2	28	28	56	E	5
2	Pedagogie I: — Fundamentele pedagogiei — Teoria și metodologia curriculumului	I	2	14	2	2	28	28	56	E	5

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3	Pedagogie II: — Teoria și metodologia instruirii — Teoria și metodologia evaluării	II	3	14	2	2	28	28	56	E	5
4	Managementul clasei de elevi	II I	6	14	1	1	14	14	28	E	3
Discipline de pregătire didactică și practică de specialitate (obligatorii)											
5	Didactica specialității	II	4	14	2	2	28	28	56	E	5
6	Instruire asistată de calculator	II I	5	14	1	1	14	14	28	C	2
7	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (1)	II I	5	14	—	3	—	42	42	C	3
8	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (2)	II I	6	12	—	3	—	36	36	C	2
TOTAL: nivelul I		—	—	—	—	—	140	218	358	5E+ 3C	30
Examen de absolvire: nivelul I		II I	6	2	—	—	—	—	—	E	5

*)Precizări:

1. Numărul de săptămâni și, respectiv, numărul de ore pentru practica pedagogică rezultă din faptul că, potrivit standardelor actuale, ultimul semestru al studiilor universitare este de 10—12 săptămâni.
2. Perioada de două săptămâni prevăzută pentru examenul de absolvire este alocată pentru finalizarea portofoliului didactic.
3. Se aplică și în cazul studiilor universitare de licență cu durata de 4/5/6 ani.

ANEXA Nr. 2b)
la program

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÎNT
pentru programul de studii psihopedagogice de 30 de credite pentru nivelul I (inițial) de certificare
pentru profesia didactică

— dublă specializare —

Valabil începând cu anul universitar 2008—2009*)

Nr. crt.	Discipline de învățământ	Perioada de studiu a disciplinei			Număr de ore pe săptămână*)		Total ore			Evaluare	Număr de credite
		Anul	Semestrul	Număr de săptămâni	C	A	C	A	Total		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală (obligatorii)											
1	Psihologia educației	I	1	14	2	2	28	28	56	E	5
2	Pedagogie I: — Fundamentele pedagogiei — Teoria și metodologia curriculumului	I	2	14	2	2	28	28	56	E	5
3	Pedagogie II: — Teoria și metodologia instruirii — Teoria și metodologia evaluării	II	3	14	2	2	28	28	56	E	5
4	Managementul clasei de elevi			14	1	1	14	14	28	E	3
Discipline de pregătire didactică și practică de specialitate (obligatorii)											
5	Didactica specialității A	II	4	14	2	2	28	28	56	E	5
6	Didactica specialității B	III	5	14	2	2	28	28	56	E	5
7	Instruire asistată de calculator	III	6	14	1	1	14	14	28	C	2

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	Practică pedagogică (în învățământul preuniversitar obligatoriu) — specializarea A	III	5	14	—	3	—	42	42	C	3
9	Practică pedagogică (în învățământul preuniversitar obligatoriu) — specializarea B	III	6	12	—	3	—	36	36	C	2
TOTAL: nivelul I		—	—	—	—	—	168	246	414	6E+3C	35
Examen de absolvire: nivelul I		III	6	2	—	—	—	—	—	E	5

*) Precizări:

1. Precizările de la anexa nr. 2a) la program (monospecializare) se aplică și în cazul programului de studii psihopedagogice pentru dublă specializare.
2. Cele 5 credite suplimentare nu pot fi acumulate în pachetul de 60 de credite necesar obținerii nivelului II de certificare pentru profesia didactică.

ANEXA Nr. 3
la program

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
pentru programul de studii psihopedagogice de 30 de credite de extensie pentru nivelul II (aprofundare)
de certificare pentru profesia didactică

— absolvenți de studii universitare —
Valabil începând cu anul universitar 2008—2009

Nr. crt.	Discipline de învățământ	Perioada de studiu a disciplinei			Număr de ore pe săptămână		Număr de ore în care se studiază disciplina			Forme de evaluare	Număr de credite
		Anul	Semestrul	Număr de săptămâni	C	A	C	A	Total		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală (obligatorii)											
1	Psihopedagogia adolescenților, tinerilor și adulților			14	2	1	28	14	42	E	5
2	Proiectarea și managementul programelor educaționale			14	2	1	28	14	42	E	5
Discipline de pregătire didactică și practică de specialitate (obligatorii)											
3	Didactica domeniului și dezvoltări în didactica specialității (învățământ liceal, postliceal, universitar)			14	2	1	28	14	42	E	5
4	Practică pedagogică (în învățământul liceal, postliceal și universitar)			14	—	3	—	42	42	C	5
Discipline opționale (se aleg două discipline)											
5	Pachet opțional 1 (se alege o disciplină*): — Comunicare educațională — Consiliere și orientare — Metodologia cercetării educaționale — Educație integrată —			14	1	2	14	28	42	E	5
6	Pachet opțional 2 (se alege o disciplină*): — Sociologia educației — Managementul organizației școlare — Politici educaționale — Educație interculturală — Doctrină pedagogice contemporane — ...			14	1	2	14	28	42	E	5
TOTAL: nivelul II		—	—	—	—	—	112	140	252	5E+1C	30
Examen de absolvire: nivelul II		II	4	2	—	—	—	—	—	E	5

*) Precizări:

1. Fiecare pachet opțional trebuie să cuprindă cel puțin 3 discipline.
2. Perioada de două săptămâni prevăzută pentru examenul de absolvire este alocată finalizării portofoliului didactic.

Produs electronic destinat exclusiv informării gratuite a persoanelor fizice asupra actelor ce se publică în Monitorul Oficial al României

ACTE ALE CONSILIULUI NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI

CONSILIUL NAȚIONAL AL AUDIOVIZUALULUI

DECIZIE

privind difuzarea programelor locale de radiodifuziune

Având în vedere dubla calitate a Consiliului Național al Audiovizualului de garant al interesului public și de unică autoritate de reglementare în domeniul programelor audiovizuale, ținând cont de necesitatea asigurării unui raport echilibrat între serviciile naționale și serviciile locale sau regionale, în scopul protejării intereselor comunităților locale de a primi informații din actualitatea locală și programe de interes pentru comunitățile din zona de difuzare, pe teme sociale, economice, culturale, politice, având în vedere obligațiile ce revin Consiliului Național al Audiovizualului în asigurarea pluralismului surselor de informare a publicului și încurajarea liberei concurențe, în temeiul prevederilor art. 10 și ale art. 17 alin. (1) lit. d) din Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare,

Consiliul Național al Audiovizualului adoptă următoarea decizie:

Art. 1. — În sensul prezentei decizii, termenii utilizați au următorul înțeles:

a) *program local* — informații (inclusiv informații meteo locale), reportaje, interviuri, dezbateri privind evenimente din actualitatea cotidiană a comunității aflate în zona de acoperire a serviciului de programe;

b) *licență audiovizuală națională* — licența a cărei zonă geografică de acoperire cuprinde o audiență potențială de peste 60% din populația recenzată a țării;

c) *licență audiovizuală regională* — licența a cărei zonă geografică de acoperire cuprinde 3 până la 8 județe;

d) *licență audiovizuală locală* — licența a cărei zonă geografică de acoperire este o unitate administrativ-teritorială, inclusiv municipiul București.

Art. 2. — Radiodifuzorii care dețin licențe audiovizuale regionale și/sau locale pentru difuzarea pe cale radioelectrică terestră a unui serviciu de programe de radiodifuziune sonoră în localități cu o populație de peste 150.000 de locuitori au obligația de a realiza și difuza zilnic, în intervalul orar 6,00—24,00, un program local cu o durată cumulată de minimum 30 de minute.

Art. 3. — Radiodifuzorii care dețin licențe audiovizuale regionale și/sau locale pentru difuzarea pe cale radioelectrică terestră a unui serviciu de programe de radiodifuziune sonoră în localități cu o populație între 50.000 și 150.000 de locuitori au obligația de a realiza și difuza zilnic, în intervalul orar 6,00—24,00, un program local cu o durată cumulată de minimum 20 de minute.

Art. 4. — Radiodifuzorii care dețin licențe audiovizuale regionale și/sau locale pentru difuzarea pe cale radioelectrică terestră a unui serviciu de programe de radiodifuziune sonoră în localități cu o populație sub 50.000 de locuitori au obligația de a realiza un program local cu o durată cumulată la nivelul unei săptămâni de minimum 35 de minute, difuzat în intervalul orar 6,00—24,00.

Art. 5. — Radiodifuzorii care dețin licențe audiovizuale regionale și/sau locale pentru difuzarea pe cale radioelectrică terestră a unui serviciu de programe de radiodifuziune tematic (muzical, religios, sportiv, cultural, dedicat copiilor, posturi străine licențiate și în România) nu au obligația de a realiza și difuza un program local.

Art. 6. — Radiodifuzorii deținători de licențe audiovizuale pentru servicii de programe de radiodifuziune sonoră pot prelua sau retransmite programe din producția proprie a altor radiodifuzori, în limita unei durate cumulate de 180 de minute zilnic.

Art. 7. — Încălcarea de către radiodifuzori a prevederilor prezentei decizii se sancționează potrivit dispozițiilor art. 91 din Legea nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 8. — (1) Prezenta decizie intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei decizii se abrogă Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 401/2006 privind difuzarea programelor locale de radiodifuziune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 585 din 6 iulie 2006, cu modificările ulterioare.

Președintele Consiliului Național al Audiovizualului,
Răsvan Popescu

București, 26 iunie 2008.

Nr. 574.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE

— Prețuri pentru anul 2008 —

Denumirea publicației	Suport fizic			Suport electronic	
	Abonament anual (lei)	Abonament trimestrial (lei)	Abonament lunar (lei)	Abonament anual (lei)	Abonament lunar (lei)
• Monitorul Oficial, Partea I, în limba română	1.670	428	150	960	90
• Monitorul Oficial, Partea I, în limba română, numere bis*	285	—	—		
• Monitorul Oficial, Partea I, în limba maghiară	1.500	375	—	420	40
• Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.250	562	—	720	65
• Monitorul Oficial, Partea a III-a	430	107	—	240	25
• Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.720	430	—	1.080	100
• Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.600	400	—	900	85
• Monitorul Oficial, Partea a VII-a	540	135	—	240	25
• Colecția Legislația României	450	112	—	—	—
• Colecția de hotărâri ale Guvernului și alte acte normative	750	187	—	—	—
• Breviar legislativ	70	17	—	40	—
• Repertoriul actelor normative apărute în Partea I	120	—	—	—	—

* Cu excepția numerelor bis de interes restrâns, disponibile prin comandă.

Prețurile includ TVA 9%.

Abonamente la publicațiile oficiale și comenzi către „Monitorul Oficial” R.A. se pot efectua prin următoarele societăți de distribuție:

- ◆ COMPANIA NAȚIONALĂ „POȘTA ROMÂNĂ” — S.A. — prin oficiile sale poștale
- ◆ ACTA LEGIS — S.R.L. — București, Str. Lirei nr. 11, parter, ap. 1, (telefon/fax: 411.91.79; 411.54.08)
- ◆ INFO EUROTRADING — S.A. — București, Splaiul Independenței nr. 202A (telefon: 316.30.57, fax: 316.30.58)
- ◆ INTERPRESS SPORT — S.R.L. — București, Piața Presei Libere nr. 1, corp B, et. 2, camerele 256—259, OP 33 (telefon/fax: 313.85.07; 313.85.08; 313.85.09)
- ◆ MEDIA PRESS ABONAMENTE — S.R.L. — București, str. Izvor nr. 78, et. 2 (telefon: 311.97.84, fax: 311.97.85)
- ◆ M.T. PRESS IMPEX — S.R.L. — București, bd. Basarabia nr. 256 (telefon/fax: 255.48.15; 255.48.16; 255.48.17)
- ◆ PRESS EXPRES — S.R.L. — Otopeni, str. Flori de Câmp nr. 9 (telefon/fax: 221.05.37; 0745.133.712)
- ◆ ZIRKON MEDIA — S.R.L. — București, str. Pictor Dimitrie Hârlescu nr. 6, sector 2 (telefon: 255.18.00, fax: 255.18.66; 255.19.18)
- ◆ ART ADVERTISING — S.R.L. — Râmnicu Vâlcea, str. Regina Maria nr. 7, bl. C1, sc. C, mezanin II (fax: 0250/73.54.75, telefon: 0350.40.59.87; 0350.40.59.88)
- ◆ CALLIOPE — S.R.L. — Ploiești, str. Elena Doamna nr. 62—64 (telefon/fax: 0244/51.40.52; 0244/51.48.01)
- ◆ DIFSTARPRESS — S.R.L. — Slobozia, bd. Matei Basarab, bl. I60, sc. A, ap. 15 (telefon/fax: 0243/23.23.68)
- ◆ CURIER PRESS — S.A. — Brașov, str. Traian Grozăvescu nr. 7 (telefon/fax: 0268/47.05.96; 0268/47.56.68)
- ◆ MIMPEX — S.R.L. — Hunedoara, str. Ion Creangă nr. 2, bl. 2, ap. 1 (telefon/fax: 0254/71.92.43)
- ◆ ROESTA — S.R.L. — Curtea de Argeș, str. Valea Iașului, bl. P10, sc. B, ap. 18 (telefon/fax: 0248/72.11.43)
- ◆ VIAȚA LIBERĂ — S.A. — Galați, Str. Domnească nr. 68 (telefon: 0236/46.06.20, fax: 0236/46.08.75)
- ◆ UNITATEA — S.R.L. — Alba Iulia, str. Traian nr. 26 (telefon: 0258/81.16.31, fax: 0258/81.28.43)
- ◆ MANPRES DISTRIBUTION — S.R.L. — București, Piața Presei Libere nr. 1 (OP 33 — CP 24) (telefon/fax: 0318.06.20.33)
- ◆ CUGET LIBER — S.A. — Constanța, bd. I.C. Brătianu nr. 5 (telefon: 0241/58.21.20, fax: 0241/61.95.24)
- ◆ SIMPEX LOGISTIC — S.R.L. — Călărași, Str. Progresul nr. 21, bl. B1, sc. B, ap. 5 (telefon/fax: 0242/31.89.29)

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 318.51.29/150, fax 318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul de vânzări și informare, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 410.47.30, fax 410.77.36 și 410.47.23

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 282520